

Kurjenrahkan kansallispuiston kävijätutkimus 2013

Marianne Salonen
salonen.marianne@gmail.com

Översättning: Pimma Åhman.

Kansikuva: Kurjenrahkan kansallispuistossa käy eniten 2–5 hengen seurueita muutaman tunnin päiväretkellä. Kuva Metsähallitus / Laura Lehtonen.

ISO 14001

Metsähallitus, Vantaa 2014

ISSN-L 1235-8983
ISSN (verkojulkaisu) 1799-5388
ISBN 978-952-295-071-0 (pdf)

Marianne Salonen

Kurjenrahkan kansallispuiston kävijätutkimus 2013

METSÄHALLITUS

KUVAILEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	17.6.2014
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	MH 2267/2014/05.02
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA	kansallispuisto, Natura 2000 -alue		
ALUEEN NIMI	Kurjenrahkan kansallispuisto		
NATURA 2000 -ALUEEN NIMI JA KOODI	Kurjenrahka FI0200084		
ALUEYKSIKKÖ	Etelä-Suomen luontopalvelut		
TEKIJÄ(T)	Marianne Salonen		
JULKAISUN NIMI	Kurjenrahkan kansallispuiston kävijätutkimus 2013		
TIIVISTELMÄ	<p>Kurjenrahkan kansallispuisto sijaitsee Varsinais-Suomessa Pöytyän, Auran, Turun, Ruskon, Mas-kun, Nousiaisten ja Mynämäen kuntien alueilla. Kansallispuisto on perustettu vuonna 1998, ja se on pinta-alaltaan noin 29 km². Kansallispuistoon tehdään vuosittain yli 30 000 käyntiä; suurin osa kävijöistä saapuu lähialueelta – etenkin Turusta.</p> <p>Kurjenrahkan kävijätutkimusta tehtiin 16.5.–2.10.2013, ja tänä aikana kerättiin 413 vastausta. Tutkimuksessa tarkastellaan kävijärakennetta, alueen käytön ajallista ja alueellista jakautumista, kävijöiden virkistysmotiiveja sekä heidän tyytyväisyyttään palveluihin ja kehittämistoiveita. Lisäksi tutkimuksessa käsitellään kävijöiden rahankäytön paikallistaloudellisia vaikutuksia.</p> <p>Suurin osa kävijöistä oli päiväkävijöitä; yöpyjiä oli 18 %. Suosituimmat käyntikohteet olivat Kuhankuonon rajakivi, Kurjenpesän piha-alue, Rantapiha ja Savojärven kierros. Päiväkävijät viettivät aikaa käynnillään keskimäärin 3,6 tuntia ja yöpyjät 1,5 vuorokautta. Kävijäryhmistä suurin oli 25–34-vuotiaat. Suurin osa kävijöistä saapui 2–5 hengen seurueessa, jossa oli oman perheen jäseniä.</p> <p>Tärkeimpiä motiiveja käynnille olivat luonnon kokeminen, maisemat, rentoutuminen, melun ja saasteiden välttäminen sekä yhdessäolo oman seurueen kanssa. Suosituimpia harrastuksia kansallispuistossa olivat käveleminen ja luonnosta nauttiminen. Kävijät olivat melko tyytyväisiä alueen palveluihin. Tyytyväisyyttä herättivät pysäköintipaikat, polttopuut tulipaikoilla ja polkureitistö. Myös alueen yleinen siisteys, maiseman vaihtelevuus ja yleinen turvallisuus saivat kiitosta. Sen sijaan yrittäjien tuottamat palvelut koettiin puutteellisina. Pitkospuiden huono kunto nousi esille Töykkälässä ja Vajosuolla.</p> <p>Edellinen kävijätutkimus on tehty vuonna 2007. Sen jälkeen kansallispuiston palveluita on hieman parannettu ja reitistö on laajentunut. Kansallispuisto sai uuden rengasreitin Savojärven kierroksen valmistuttua 2012.</p> <p>Kurjenrahkan kansallispuiston paikallistaloudelliset kokonaisvaikutukset olivat 244 644 euroa ja 3 henkilötyövuotta.</p>		
AVAINSANAT	Kurjenrahkan kansallispuisto, kävijätutkimus		
MUUT TIEDOT			
SARJAN NIMI JA NUMERO	Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 204		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-295-071-0
ISSN (VERKKOJULKAISU)	1799-5388		
SIVUMÄÄRÄ	66 s.	KIELI	suomi
KUSTANTAJA	Metsähallitus	PAINOPAIKKA	
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

PRESENTATIONSBLAD

UTGIVARE	Forststyrelsen	UTGIVNINGSDATUM	17.6.2014
UPPDRAGSGIVARE	Forststyrelsen	DATUM FÖR GODKÄNNANDE	
SEKRETESSGRAD	Offentlig	DIARIENUMMER	MH 2267/2014/05.02
TYP AV SKYDDSOMRÅDE/ SKYDDSPROGRAM	nationalpark, Natura 2000-område		
OMRÅDETS NAMN	Kurjenrahka nationalpark		
NATURA 2000-OMRÅDETS NAMN OCH KOD	Kurjenrahka FI0200084		
REGIONENHET	Södra Finlands naturtjänster		
FÖRFATTARE	Marianne Salonen		
PUBLIKATION	Besökarundersökning i Kurjenrahka nationalpark 2013		
SAMMANDRAG	<p>Kurjenrahka nationalpark ligger i Pöytyä, Aura, Åbo, Rusko, Masku, Nousis och Virmo kommuner i Egentliga Finland. Nationalparken grundades år 1998 och har en areal på ca 29 km². Nationalparken har årligen över 30 000 besökare, och största delen av besökarna kommer från närområdena – i synnerhet Åbo.</p> <p>Besökarundersökningen i Kurjenrahka gjordes 16.5–2.10.2013 och under denna tid fick man in 413 svar. Man utredde besökarstrukturen, besökens områdesvisa och tidsmässiga fördelning samt besökarnas friluftsmotiv och belåtenhet med tjänsterna samt förslag på utvecklingsbehov. Därtill undersöktes besökarnas penninganvändning och dess effekt på den lokala ekonomin.</p> <p>Största delen av besökarna var dagsbesökare, andelen övernattare var 18 %. De populäraste besöksmålen var Kuhankuono gränsröse, Kurjenpesä naturstugas gård, Rantapiha och Savojärvi rundslinga. Dagsbesökarna vistades i området i genomsnitt 3,6 timmar och övernattarna 1,5 dygn. Den största besökargruppen bestod av 25–34-åringar. Merparten av besökarna kom till nationalparken i sällskap på 2–5 personer, som bestod av familjemedlemmar.</p> <p>De viktigaste orsakerna till besöken i Valkmusa nationalpark bland besökarna var att få uppleva naturen, att beundra landskapen, att koppla av och att komma bort från buller och föroreningar samt samvaron med det egna sällskapet. De populäraste aktiviteterna i nationalparken var att vandra och att njuta av naturen. Besökarna var tämligen nöjda med tjänsterna på området. Nöjdast var de med parkeringsplatserna, veden vid eldplatserna och vandringslederna. Beröm fick också området renhet, variationen i landskapet och den allmänna säkerheten. De tjänster som företagarna producerar ansågs däremot bristfälliga. Spängernas dåliga kondition störde speciellt vid Töykkälä och Vajosuo.</p> <p>Föregående besökarundersökning i nationalparken gjordes år 2007. Efter det har tjänsterna i parken förbättrats något och lederna utökats. Nationalparken fick en ny vandringsled år 2012, då Savojärvi rundslinga blev klar.</p> <p>Kurjenrahka nationalparks besökares totala inkomsteffekt på området var 244 644 euro och sysselsättningseffekten 3 årsverken.</p>		
NYCKELORD	Kurjenrahka nationalpark, besökarundersökning		
ÖVRIGA UPPGIFTER			
SERIENS NAMN OCH NUMMER	Forststyrelsens naturskyddspublikationer. Serie B 204		
ISSN-L	1235-8983	ISBN (PDF)	978-952-295-071-0
ISSN (ONLINE)	1799-5388		
SIDANTAL	66 s.	SPRÅK	finska
FÖRLAG	Forststyrelsen	TRYCKERI	
	Forststyrelsen, naturtjänster	PRIS	

Sisällys

1 JOHDANTO.....	7
2 KÄVIJÄTUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	8
2.1 Alueen kuvaus.....	8
2.2 Aineisto ja menetelmät.....	12
3 TULOKSET.....	16
3.1 Kävijärakenne.....	16
3.1.1 Kävijöiden perustiedot.....	16
3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot.....	18
3.2 Käynti Kurjenrahkan kansallispuistossa.....	20
3.2.1 Kohteen tärkeys.....	20
3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset.....	20
3.2.3 Käyntien alueellinen jakautuminen.....	23
3.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus.....	24
3.2.5 Saapuminen alueelle.....	27
3.2.6 Kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset.....	29
3.2.7 Tietolähde.....	33
3.3 Kävijätyytyväisyys.....	33
3.3.1 Käynnin tarkoitus.....	33
3.3.2 Kävijöiden mielipiteet palveluiden ja ympäristön laadusta sekä palveluiden määrästä.....	35
3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen.....	39
3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät.....	40
3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi.....	41
3.4 Aluekohtaiset kysymykset.....	43
3.4.1 Joukkoliikenne.....	43
3.4.2 Käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutukset.....	43
3.5 Vapaamuotoiset ajatukset.....	45
4 TULOSTEN TARKASTELU.....	46
4.1 Yhteenveto.....	46
4.2 Vertailu aiempiin tutkimuksiin.....	47
LÄHTEET.....	49
LIITTEET	
Liite 1 Kurjenrahkan kansallispuiston kävijätutkimuksen 2013 otantakehikko.....	51
Liite 2 Aineiston keruuaiakataulu ja sen toteutuminen.....	52
Liite 3 Vastaajien ilmoittamat matkan muut kohteet.....	54
Liite 4 Vapaamuotoinen palaute aihepiireittäin.....	55
Liite 5 Vastaajien kotikunnat.....	62
Liite 6 Suomenkielinen kyselylomake.....	63

1 Johdanto

Kurjenrahkan kansallispuisto sijaitsee Varsinais-Suomessa seitsemän kunnan alueella, joita ovat Pöytyä, Aura, Turku, Rusko, Masku, Nousiainen ja Mynämäki. Kansallispuistoon kuuluvat Varsinais-Suomen laajimmat luonnontilaiset suoalueet sekä niiden ympärillä kasvavat vanhat metsäalueet. Kansallispuisto on perustettu vuonna 1998. Alueella on toki retkeilty ennen kansallispuiston perustamista. Erityisesti Kuhankuonon rajakivi on ollut pitkään suosittu käyntikohta. Kurjenrahkan kansallispuistoon voi tehdä päiväretken tai siellä voi viipyä pidemmän aikaa ja yöpyä laavussa tai telttailta.

Puistossa on tehty vastaavanlainen kävijätutkimus vuonna 2007 (Kettunen & Berghäll 2008). Sitä ennen vuonna 2002 on tehty suppeampi kävijätutkimus (Rauhala 2003). Edellisestä kävijätutkimuksesta on ehtinyt vierähtää kuusi vuotta, joten tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten aluetta käytetään nyt ja verrata tämänhetkistä tilannetta edellisen tutkimuksen havaintoihin. Viime vuonna avattiin uusi reitti, joka mahdollistaa Savojärven kiertämisen. Uuden reitin suosio on todennäköisesti lisännyt kiinnostusta alueeseen, minkä vuoksi kävijöiden näkemyksiä onkin hyvä kartoittaa nyt. Hoito- ja käyttösuunnitelma on tehty vuonna 2006 (Metsähallitus 2006).

Hoidon suunnittelua varten tarvitaan vankka tietämys alueen nykytilanteesta, jotta hoitoa voidaan ohjata käyttäjien tarpeiden mukaisesti. Luonnon ja kulttuuriperinnön suojelemiseksi sekä riittävän rahoituksen turvaamiseksi on olennaista, että päätöksenteon tueksi on kerätty tarpeeksi ajankohtaista tietoa. Kävijöiden kuuleminen on tärkeää, jotta he pääsevät osallistumaan virkistysalueensa kehittämiseen. Näin kävijöitä saadaan osallistettua, ja he saavat samalla tietoa kohteesta. Asutuskeskusten lähellä sijaitsevien virkistysalueiden yhteiskunnallinen merkitys kasvaa koko ajan, joten niihin panostaminen tukee hyvinvointia yhteiskunnassa (Kajala ym. 2009).

Käsillä olevassa kävijätutkimuksessa tarkastellaan kansallispuiston kävijärakennetta, kävijöiden motiiveja ja heidän tyytyväisyyttään palveluihin. Lisäksi kartoitetaan sitä, miten puiston alueita käytetään ja miten käyttö jakaantuu sekä alueellisesti että ajallisesti. Vaskijärven luonnonpuisto ei ollut mukana tässä tutkimuksessa.

2 Kävijätutkimuksen toteutus

2.1 Alueen kuvaus

Kurjenrahkan kansallispuisto sijaitsee seitsemän kunnan alueella Varsinais-Suomessa (kuva 1). Turun keskustasta matkaa Kurjenrahkan kansallispuiston suosituimpaan kohteeseen Kuhankuonolle on noin 35 km. Kansallispuistoon pääsee Turun tai Säkylän suunnasta myös linja-autolla, sillä vuodenvaihteessa 2013 alueen läheisyyteen saatiin pikavuoropysäkki, joka on Turku–Säkylä -tien (nro 204) varrella noin 500 metrin päässä Kurjenpesältä. Turusta pääsee myös paikallisliikenteen linja-autolla Tortinmäkeen, mutta päätepysäkki on noin 6 km:n päässä Kuhankuonosta (Metsähallitus 2013).

Kurjenrahkan kansallispuistoon kuuluvat Kurjenrahkan ja Lammenrahkan laajat keidassuoalueet, Valkiaissaarenrahka ja Vajosuon reunametsineen sekä Laidassuon, Lakjärvenrahkan ja Pukkipalon erämainen suo- ja metsäalue (kuva 2). Lisäksi Savojärven pohjoispuoli, noin 65 ha, kuuluu alueeseen. Puistossa ovat Varsinais-Suomen laajimmat luonnontilaiset suot. Kansallispuiston pinta-ala on noin 29 km². Se muodostaa valtaosan Kurjenrahka-nimisestä Natura 2000 -alueesta (Metsähallitus 2006).

Kurjenrahkan, Lammenrahkan ja Vajosuon suot ovat kermikeitaita. Keidassoiden keskiosa on laitoja korkeammalla, joten niiden kasvit elävät sadeveden tuomien ravinteiden avulla. Kurjenrahkan koillisosasta ja Vajosuolta on nostettu turvepehkuja karjan kuivikkeeksi 1950–1960-luvuilla. Nämä kaivannot ovat kuitenkin häviämässä maisemasta. Pukkipalon, Lakjärvenrahkan ja Laidassuon alueen suot ovat pitkänomaisia, ja ne ovat muodostuneet kallioisten metsien väliin. Pukkipalon itäosassa sijaitseva aarnimetsä kätkee sisäänsä maakunnan upeimmat ikimetsät, joissa asuu arvokas lahottajasienilajisto (Metsähallitus 2006).

Kuva 1. Kurjenrahkan kansallispuiston sijainti. © Metsähallitus 2014, © Karttakeskus Lupa L 5293.

Kansallispuiston eläimistö on pääosin suoseuduille tyypillistä, mutta alueella pesii myös harvinaisia lajeja. Kansallispuisto on tiettävästi riekon eteläisintä pesimäaluetta. Uhanalainen liito-orava elää soiden reunojen vanhoissa sekametsissä. Kansallispuistossa elää myös silmälläpidettäviä eläinlajeja, kuten linnuista metso, teeri ja pyy. Suot tarjoavat monille muuttolinnuille levähdyspaikan keväisin ja syksyisin. Nisäkkäistä yleisiä ovat hirvi, valkohäntäpeura, metsäkauris ja ilves. Osaa alueen metsistä on hoidettu vaihtelevan pituisia aikoja talousmetsinä ja soiden reunalaitteita on kuivattu ojittamalla, joten metsiä ja soita pyritään ennallistamaan resurssien mahdollistamassa määrin. Suurin osa suoalasta on kuitenkin ojittamatonta (Metsähallitus 2006 & 2013).

Kurjenrahkan kansallispuiston alueella on ollut ihmisen toimintaa jo kauan. Todisteena ovat Saksalan alueelta löydetty kivilaudelta peräisin olevat työkalut, kuten taltat ja reikäkirveet. Keskiajalla alueella on ollut pitäjänmetsiä, jolloin metsät olivat koko kirkkopitäjän omistuksessa. Seudun metsiä on keskiajalla satunnaisesti kaskettu, mihin esimerkiksi nimet Huhtaniitunmäki ja Huhtasaari viittaavat. Metsän antimia on hyödynnetty pitkään, mutta alue oli kuitenkin syrjäseutua, jonka käyttämistä ovat vaikeuttaneet suot ja vesiteiden vähyys (Metsähallitus 2006).

Pitäjänmetsät on ilmeisesti perustettu sen jälkeen, kun pitäjien rajoja on 1300-luvulta alkaen vedetty Kuhankuonolle asti. Kuhankuonon rajapaikka on mainittu ensimmäisen kerran kirjallisissa lähteissä vuonna 1381. Rajan paikasta on ollut kiistaa useita kertoja, mutta nykyisellä paikallaan rajapyykki on ollut 1600-luvulta asti. Rajamerkki on vaihtanut ulkomuotoa aikojen saatossa. Esimerkiksi vuonna 1775 rajaa osoitti pitkänomainen kallionkieleke. Kuhankuono-nimen onkin arveltu viittaavan rajapaikan muotoon. Toisen selityksen mukaan nimi liittyy erärajoja viitoittaviin merkkipaikkoihin. Mynämäen ja Nousiaisten Rotary-klubit pystyttivät nykyisen rajakiven jalustan 1960-luvulla (Laukkanen & Lehto 2000, s 27 ja 36). Kuhankuonon rajakivi on edelleen erittäin suosittu vierailukohde, ja suurin osa kansallispuistossa kävijöistä ohittaa sen reiteillä patikoidessaan. Toinen kansallispuistossa sijaitseva muinaismuisto on kansalaissodan aikana vuonna 1918 menehtyneen Ahti Jalosen muistokivi, jonka voi löytää Kuhankuonon rajakiven ohi Rantapihalle menevän reitin varrelta (Metsähallitus 2006).

Valtioneuvosto teki periaatepäätöksen kansallispuiston perustamisesta vuonna 1978, mutta puisto perustettiin vasta vuonna 1998. Aluetta on käytetty virkistytymiseen tätä ennen. Retkeilijöiden sekä partiolaisten kiinnostus siihen lisääntyi varsinkin 1980-luvulta alkaen. Seudun kunnat perustivat Kuhankuonon retkeilyreitistön, joka avattiin vuonna 1994. Se kulkee Kuhankuonolta kansallispuiston halki (Metsähallitus 2006). Nykyisellään Kuhankuonon retkeilyreitistö koostuu 150 km:n pituisesta polkuverkostosta, ja sitä ylläpitää kansallispuiston alueiden ulkopuolella Kuhankuonon retkeilyreitistö- ja virkistysyhdistys (Kuhankuonon retkeilyreitistö 2013).

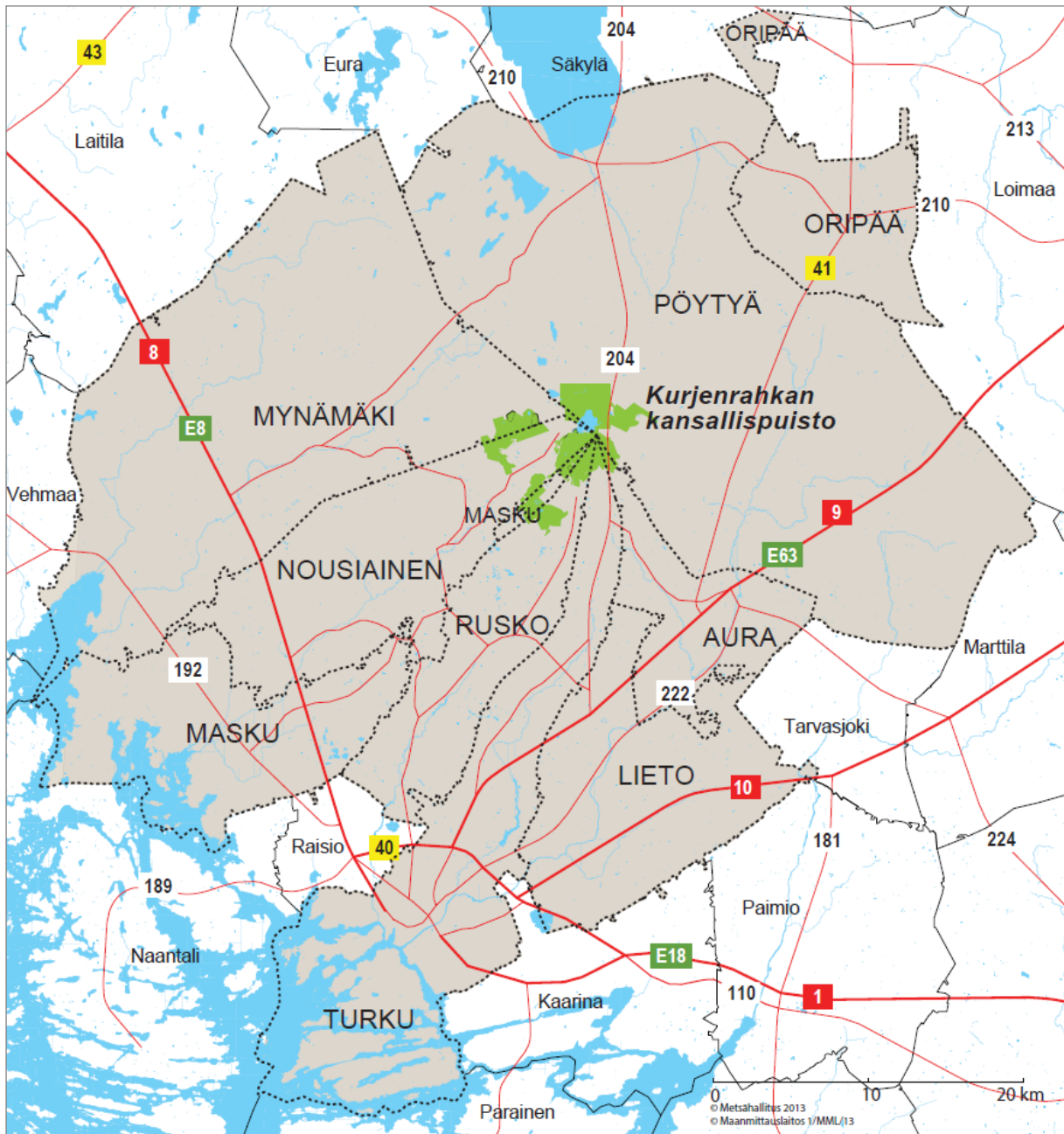
Kansallispuiston alueella kulkevien reittien pituus on yhteensä noin 18 km. Puiston palvelurakenteita on lisätty 2000-luvun kuluessa esimerkiksi rakentamalla Kurjenpesän luontotupa sekä panostamalla esteettömään liikkumiseen Kurjenpesän pihalla ja Kuhankuonon rajakivelle johtavalla reitillä (Metsähallitus 2006). Viime kävijätutkimuksen (2007) jälkeen Karpalopolulle on uusittu pitkospuut ja Kurjenpesän piha-alueelle on asennettu vesipiste. Suurin muutos on kuitenkin **Savojärven rengasreitin** rakentaminen ja kunnostaminen. Järven eteläpuolta kulkeva reitti on täydentynyt rengasreitiksi järven pohjoispuolta kulkevan uuden osuuden valmistuttua. Järven eteläpuoleisella osuudella on kunnostettu pitkospuut ja muutamaa polun kohtaa on kestäväitetty sepelillä. Savojärven kierros on melko helppokulkuinen, noin 6 km:n reitti, joka sopii hyvin päiväretkeksi. Se valmistui juhannukseksi 2012.

Kurjenrahkan kansallispuiston alueella on kaksi luontopolkua. Metsähallituksen rakentama **Pukkipalon luontopolku** kulkee kansallispuistossa. Rantapihalta alkavaa 1,7 km:n luontopolkua puolestaan hallinnoi Kuhankuonon retkeilyreitityhdistys, ja se kulkee sekä kansallispuiston että retkeilyreitistön alueilla. Kansallispuiston reitit yhdistyvät Kuhankuonon retkeilyreitistön reitteihin Pukkipalon ja Vajosuon alueilla. Pukkipalon kansallispuistoon ja Kuhankuonon retkeilyreitistöön

kuuluvat osat muodostavat yhdessä noin 9 km:n rengasreitit. Kansallispuiston alueella kulkee Kuhankuonon ja Töykkälän välillä 5,8 km:n reitti, jonka varrella olevasta Koivusaaren luontotorista voi ihailla Kurjenrahkan suoaluetta. Vajosuon yhdistyy muihin kansallispuiston reitteihin **Vajosuon vaelluksen** kautta. Vaellus kulkee Kuhankuonon, Rantapihan, Pukkipalon reitin eteläosan, Vajosuon ja Töykkälän kautta. Monet alueella yöpyvät kävelevät tämän noin 30 km:n reitin. Vajosuolla on myös luontotori, josta voi tarkkailla vaikkapa lintujen elämää. Talvisin kansallispuiston soilla kulkee hiihtolatu, mikäli lunta on riittävästi. Tärkeimmät tämänhetkistä tilannetta kuvaavat tiedot on koottu taulukkoon 1. Kävijätutkimuksen lähialueeksi määritelty alue näkyy kuvassa 3.

Taulukko 1. Kurjenrahkan kansallispuistoa kuvaavat tärkeimmät tiedot vuonna 2013.

KURJENRAHKAN KANSALLISPUISTO	
Perustamisajankohta	1998
Sijainti	Varsinais-Suomessa Auran (3 971 asukasta), Maskun (9 671), Mynämäen (7 978), Nousiaisten (4 846), Pöytyän (8 569), Turun (180 225) ja Ruskon (5 907 asukasta) kuntien alueella. Alueella asui 31.12.2012 yhteensä 221 167 asukasta.
Kansallispuiston pinta-ala	<ul style="list-style-type: none"> • 29 km² • kansallispuistoa hallinnoi Metsähallitus
Käyntimäärä	32 100
Palvelut	<ul style="list-style-type: none"> • Polkuverkko yhteensä noin 18 km • Kurjenpesän luontotupa, avattu v. 2004 • Liikuntaesteisille soveltuvat rakenteet Kurjenpesän piha-alueella • Pysäköintialueita 4 kpl • Kurjenpesän keittokatos • Tulipaikkoja 5 kpl • Laavuja 3 kpl • Telttailualue • Juomavesipiste Kurjenpesän piha-alueella • Luontotorit 2 kpl • Luontopolut Pukkipalon vanhassa metsässä (1 km) sekä Rantapihan pohjoispuolella (1 km) • Vajosuon vuokratupa • Kurkelan vuokrattava kokoontumistila • Kansallispuiston välittömässä läheisyydessä Nousiaisten kunnan omistama Rantapihan virkistysalue: pysäköintialue, kuivakäymälä, uimaranta, sauna, kesäkahvila ja grillikatos. Palveluiden ylläpidosta vastaa Saksalan pienviljelijäyhdistys.
Käyttömuodot	Luonnonsuojelu, luonnon virkistyskäyttö, opetuskäyttö
Erityistä	<ul style="list-style-type: none"> • Kurjenpesän piha-alueen palvelurakenteet sekä reitti läheiselle Kuhankuonon rajakivelle soveltuvat esteettömään liikkumiseen myös liikunta-rajotteisille henkilöille • Kansallispuiston alueen retkeilyreitit ovat osa noin 200 km:n pituisia Kuhankuonon retkeilyreitistöä • Liikkumiskielto seuraavilla alueilla: <ul style="list-style-type: none"> ○ Lammenrahkan rajoitusvyöhyke Yläneellä: liikkumiskielto 15.1.–15.7. ○ Kurjenrahkan länsiosan rajoitusvyöhyke: liikkumiskielto 15.4.–15.7. ○ Vajosuon rajoitusvyöhyke: liikkumiskielto 15.4.–15.7. ○ Laidassuon–Lakjärven rajoitusvyöhyke: liikkumiskielto 15.4.–15.7.
Hoito- ja käyttösuunnitelma	2006

Kuva 3. Kurjenrahkan kansallispuisto ja kävijätutkimuksessa käytetty lähialuerajaus. Kansallispuiston alue on merkitty vihreällä ja lähialue harmaalla. © Metsähallitus 2014, © Maanmittauslaitos 1/MML/14.

2.2 Aineisto ja menetelmät

Kurjenrahkan kävijätutkimus toteutettiin ajalla 16.5.–2.10.2013. Kyselylomakkeena käytettiin Metsähallituksen vakimuotoista kävijätutkimuslomaketta, jota muokattiin tutkimuskohteeseen sopivaksi (liite 6). Näin tutkimus on vertailukelpoinen muiden Metsähallituksessa tehtyjen kävijätutkimusten kanssa.

Kävijätutkimuksen teki Marianne Salonen. Aineistoa kerättiin viidessä pisteessä: Kurjenpesän pihalle ja sen läheisyydessä Kuhankuonon pysäköintialueella, Vajosuon laavulla, Töykkälän laavulla, Pukkipalon parkkipaikalla ja Rantapihalla. Sekä Vajosuon että Töykkälän laavuille asennettiin kesäkuun alussa postilaatit, joihin laitettiin kyselylomakkeita itsenäistä vastaamista varten. Näillä keruupisteillä kävijöiden tavoittamisen todettiin olevan epätodennäköisempää kuin

vilkkaammilla paikoilla, joten tällä tavoin pyrittiin saamaan enemmän vastauksia. Postilaatikoita käytiin säännöllisesti tyhjentämässä ja täydentämässä uusilla lomakkeilla. Kyselylaatikoihin palautettujen lomakkeiden vastauspäivämääräksi ja kellonajaksi merkittiin vastaajan ilmoittama kansallispuistoon saapumisaika.

Tutkimusjaksolle päätettiin ottaa 43 keruupäivää siten, että maanantait ja tiistait jätettiin kokonaan pois, koska edellisessä kävijätutkimuksessa niinä päivinä oli saatu hyvin vähän vastauksia (otanta-kehikko, liite 1). Keruupäivät arvottiin siten, että toukokuussa olisi 6 keruupäivää, kesä–heinäkuussa 10, elokuussa 14 ja syyskuussa 13 keruupäivää. Tällä tavoin haluttiin painottaa keruuta syyspuolelle, sillä tällöin on todettu puistossa liikkuvan eniten kävijöitä. Keruuajat olivat aamupäivisin klo 9–14, iltapäivisin klo 14–19. Keruuajoissa joustettiin tunnin verran tilanteen mukaan, esimerkiksi arkipäivinä ennen kymmentä ei yleensä tavattu jo kansallispuistossa retkeileitä.

Keruuuunnitelmaa muokattiin keruupaikkojen osalta siten, että Vajosuon ja Töykkälän keruupäiviä vaihdettiin Kuhankuonolle, sillä kyselylaatikoilla tavoitettiin kävijöitä odotettua tehokkaammin. Lisäksi muutama Pukkipalon keruupäivä siirrettiin Rantapihalle. Oletuksena oli, että monet lähtevät Rantapihalta Pukkipalon reitille, jolloin samalla saadaan myös muita reittejä kulkeville kävijöiltä vastauksia. Muutamia keruupäiviä siirrettiin siten, että yksi keruupäivä siirtyi sääolojen takia toukokuulta kesäkuulle ja muutamia muita keruupäiviä siirrettiin kyseisen keruukuukauden sisällä sääolojen takia tai haastattelijan toiveesta. Yksi keruupäivä poistettiin elokuulta (liite 2).

Tutkimuksen otokseen poimittiin kaikki 15 vuotta täyttäneet henkilöt, jotka olivat jo viettäneet aikaa kansallispuistossa. Osa kävijöistä saattoi ohittaa haastattelijan, mikäli he olivat vasta saapumassa alueelle tai haastattelija neuvoi muita kävijöitä. Seurueista yleensä yksi henkilö täytti lomakkeen. Kyselyn vastaamisen tueksi oli tehty kaksi karttaa, joista yksi kuvasi kansallispuiston aluetta ja sen reittejä (kuva 2). Toisessa kartassa oli esitetty lähialueen rajausta (kuva 3). Lähialueeksi määriteltiin Aura, Lieto, Masku, Mynämäki, Nousiainen, Oripää, Pöytyä, Rusko ja Turku. Haastattelija antoi kartat vastaajille käytettäväksi vastaamisen ajaksi. Myös laavuilla oli mahdollisuus käyttää karttoja vastaamisen apuna. Keruupäiviltä pidettiin päiväkirjaa, johon kirjattiin ylös päivän säätila, keruu-aika, kerättyjen lomakkeiden määrä sekä kieltäytyneiden, ohikulkeneiden ja lomakkeen mukaan ottaneiden määrä sekä mahdolliset muut huomiot – kuten kävijöiltä saatu suullinen palaute.

Lomakkeita kertyi yhteensä 413 kpl, joista 53 % (220 kpl) kerättiin Kuhankuonon keruupaikalla. Toiseksi eniten lomakkeita (18 %) saatiin Vajosuon laavulta; näistä suurin osa oli täytetty itsenäisesti laavulla. Kaikilta keruupaikoilta saadut lomakkeiden määrät ovat nähtävissä taulukossa 2. Luvuissa ovat mukana myös postitse palautetut lomakkeet.

Pukkipalon reitiltä saatiin vastauksia odotettua vähemmän. Tulevissa kyselyissä kannattaa harkita postilaatikkokyselyn sijoittamista myös Pukkipalon läheisyydessä sijaitsevalle Lakjärven laavulle.

Taulukko 2. Keruupaikat ja niiltä saadut lomakkeet. Luvuissa ovat mukana myös postitse palautetut lomakkeet.

Keruupaikka	Kpl	%
Kuhankuono	220	53
Vajosuon laavu	75	18
Töykkälän laavu	51	12
Rantapiha	45	11
Pukkipalo	22	5
Yhteensä	413	100

Kävijät vastasivat pääosin paikan päällä itse (58 %). Haastatellen tutkimukseen saatiin vastauksia 7 %, ja postitse lomakkeita saapui 8 %. Kyselypisteissä, joissa kävijä vastasi itsenäisesti, vastauksia saatiin 27 %. Lomakkeita oli tarjolla suomeksi, englanniksi ja ruotsiksi. Valtaosa täytetyistä lomakkeista oli suomenkielisiä (96 %); englanniksi lomakkeita saatiin 2 % ja ruotsiksi kyselyyn vastasi vain viisi kävijää (1 %).

Vakiolomakkeen kysymysten lisäksi oli mukana kysymys, mistä kävijä oli saanut tietoa kansallispuistosta (nro 18) ja kysymys, jossa tiedusteltiin, tietääkö vastaaja miten Kurjenrahkalle pääsee joukkoliikennettä käyttäen (nro 19). Kävijätutkimukseen otettiin mukaan toisena keruupäivänä kaksi terveys- ja hyvinvointiaiheista kysymystä, jotka liittyivät **Luontoympäristön ja luonnossa liikkumisen merkitys ihmisen terveydelle ja hyvinvoinnille** -kyselyyn. Tämä kysely toteutettiin Webropol-kyselynä, ja kävijöiden halukkuutta osallistua terveys- ja hyvinvointikyselyyn tiedusteltiin kävijätutkimuslomakkeen liitteessä.

Ongelmat

Kyselylomakkeisiin oli vastattu pääsääntöisesti hyvin ja huolellisesti, mutta erityisesti muutaman kysymyksen kohdalla kävijät olivat epävarmoja.

- Kysymykseen 2b, joka koski viipymistä lähialueella, osa matkailijoista ei ollut vastannut lainkaan. Toisinaan siihen oli vastattu, vaikka kävijä asui lähialueella, mutta tässä tapauksessa se jätettiin tallentamatta ASTAan.
- Kysymyksessä 4 vastaajaa pyydettiin valitsemaan ne käyntikohteet, joissa hän tämän vierailun aikana käy. Monet valitsivat Savojärven kierroksen ilman muita kierrokseen kuuluvia kohteita tai osan reitin varrella olevista kohteista. Tallennettaessa käyntikohteiksi merkittiin Savojärven kierroksen lisäksi kaikki reitillä sijaitsevat paikat eli Kurjenpesän piha-alue, Kuhan-kuonon rajakivi ja Rantapiha.
- Seurueen koostumusta koskeva kysymys 7 sekä kysymys 8, jossa kysyttiin mitkä asiat olivat kävijöille tärkeitä, oli osassa lomakkeista sivuutettu kokonaan, mikä saattaa johtua niiden sijoittelusta toisten kysymysten viereen. Kiireessä näitä kysymyksiä ei välttämättä ollut huomattu. Seurueen koostumukseen oli osassa lomakkeista merkitty useampia vaihtoehtoja, esimerkiksi oman perheen lisäksi ystävät. Tällöin toimittiin ASTAn ohjeiden mukaan siten, että oma perhe menee ystävien edelle. Osa kävijöistä merkitsi tärkeyden asteen vain osaan kysymyksen 8 kohdista, vaikka tarkoituksena oli, että kaikkia kohtia arvioitaisiin.
- Kysymyksessä 9a kysyttiin, mitä vastaaja teki kansallispuistossa tällä käynnillä. Mikäli vastaaja oli kysymyksessä 4 ilmoittanut käyntikohteekseen Kurjenpesän luontotuvan, muttei ollut merkinnyt sitä kysymykseen 9a, lisättiin se siihen tallennusvaiheessa. Luontotupa lisättiin myös päinvastaisessa tapauksessa, jossa se oli merkitty kysymykseen 9, mutta unohtunut kysymyksestä 4. Kysymys 9b, jossa tiedusteltiin mikä oli kävijän tärkein harrastus puistossa, oli monesti jäänyt huomaamatta epäilemättä siksi, että se on lomakkeen alalaidassa.
- Kysymystä 10a, jossa pyydettiin arvioimaan palveluita, rakenteita ja ympäristöä, muutettiin siten, että kysymyksestä poistettiin määrää koskeva osio. Kysymykseen jäi laadusta kysyvä osio. Tämä kevensi kysymystä huomattavasti. Aiemmin olikin huomattu, että kysymys väsytti kävijöitä eikä siihen aina jaksettu vastata huolellisesti. Määrää koskeva osio oli lomakkeissa mukana vain ensimmäisenä keruupäivänä. Tuloksia tallennettaessa tämä osio jätettiin kirjaa-matta. Kokonaisarvosana palveluiden ja rakenteiden määrästä (kysymys 10b) säilyi edelleen mukana kyselyssä. Laatua arvioidessaan kävijät arvioivat toisinaan esim. havaintotorneja, vaikka heidän kulkemallaan reitillä ei näitä olisi ollut. Tällöin torneja on mahdollisesti arvioi-tu edellisten kokemusten perusteella tai sitten vastaaja ei ole tiennyt, mitä niillä tarkoitetaan.

- Kysymykseen 10a vastattiin usein vaillinaisesti siten, että osa vastaajista arvioi vain osaa kohdista, vaikka kaikkiin vaihtoehtoihin oli joko tarkoitus antaa arvosana tai merkitä, ettei ole käyttänyt palvelua. Ilmeisesti osa kävijöistä väsyi lomakkeen täyttämiseen eikä jaksanut enää rastiittaa monen kohdan kysymyksiä.
- Rahankäyttöä koskevassa kysymyksessä numero 13 moni vastaaja oli ilmoittanut, ettei ollut käyttänyt rahaa matkaan, vaikka oli saapunut autolla ja tullut eväiden kanssa. Jos vastaaja luki kysymyksen nopeasti, hän saattoi ajatella sen koskevan ainoastaan rahankäyttöä kansallispuistossa. Kulujen määrittely saattoi tuntua vaikealta, eikä osa vastaajista ilmeisesti mieltänyt kuluttaneensa rahaa matkaan.
- Kysymyksessä 14 kysyttiin kävijän aikaisemmista retkistä Kurjenrahkan kansallispuistoon. Viimeisten viiden vuoden aikana tapahtuneiden vierailujen määrän, ensimmäisen käynnin ja viimeisen käynnin muistelu oli ilmeisesti hankalaa osalle kävijöistä. Kysymyksessä saatettiin vastata osaan kohdista, merkitä osa kysymysmerkillä tai kaikki kohdat voitiin jättää tyhjiksi.
- Terveys- ja hyvinvointikysymyksistä ensimmäinen oli kysymys nro 16, jossa pyydettiin arvioimaan, miten käynti Kurjenrahkan kansallispuistossa oli vaikuttanut kävijän sosiaaliseen, psyykkiseen ja fyysiseen hyvinvointiin. Toisena kysymyksenä oli numero 17, jossa kysyttiin: Minkä arvoisiksi arvioisit rahassa mitattuna Kurjenrahkan kansallispuistossa kokemasi terveys- ja hyvinvointivaikutukset? Kysymys hämmensi monia kävijöitä, sillä monen oli vaikea ajatella kokemaansa rahalliselta kannalta. Haastattelija pyrki kannustamaan vastaajia löytämään itselleen sopivan vastauksen. Osa kävijöistä kuitenkin torjui ajatuksen kokonaan, eikä halunnut verrata käyntiään kansallispuistossa kaupallisiin hyvinvointi- tai kulttuuripalveluihin.

Lomaketta kommentoitiin monesti liian pitkäksi ja vaikuttaakin siltä, että osa kävijöistä jätti siksi vastaamatta tai vastasi hätiköiden osaan kysymyksistä.

Lomakkeiden tiedot tallennettiin Metsähallituksen ASTA-tietojärjestelmään, jolla hallitaan asiakasseurantatietoja. Aineiston analysoinnin tilastollisina menetelminä käytettiin suorien jakaumien tarkastelua ja kuvailevia tunnuslukuja (keskiarvo, keskihajonta, moodi, mediaani ja prosenttipisteet):

- Moodi on tyyppiarvo, joka kuvaa aineiston yleisintä arvoa.
- Mediaani ilmaisee muuttujan keskimmäisen arvon jakaen havaintoaineiston kahteen yhtä suureen osaan.
- 25 %:n prosenttipiste ilmaisee sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu neljäsosa havaintoaineistosta, ja 75 %:n prosenttipiste sen muuttujan arvon, jonka alle sijoittuu kolme neljäsosaa havainnoista.

Kävijöiden rahankäytön paikallistaloudellisten vaikutusten laskemiseen käytettiin Metsähallituksen ja Metsäntutkimuslaitoksen (2009) kehittämää laskentamallia, joka on osa Metsähallituksen ASTA-tietojärjestelmää. Paikallistaloudellisten vaikutusten laskemisessa käytetään ASTAan tallennettuja tietoja kävijöistä ja heidän rahankäytöstään sekä alueen vuotuista käyntimäärää. Laskentaa varten suojelu- ja retkeilyalueet on jaettu neljään luokkaan lähialueen asukastiheyden perusteella. Kurjenrahkan kansallispuisto kuuluu tässä tarkastelussa luokkaan **taajama**. Kullekin luokalle on laskettu keskimääräiset välittömien vaikutusten kertautumista kuvaavat kertoimet sekä työllisyysuhdeluvut. Apuna on käytetty Tilastokeskuksen maakunnallisista panos-tuotos-taulukoista johdettuja paikallisia panos-tuotostaulukoita.

3 Tulokset

3.1 Kävijärakenne

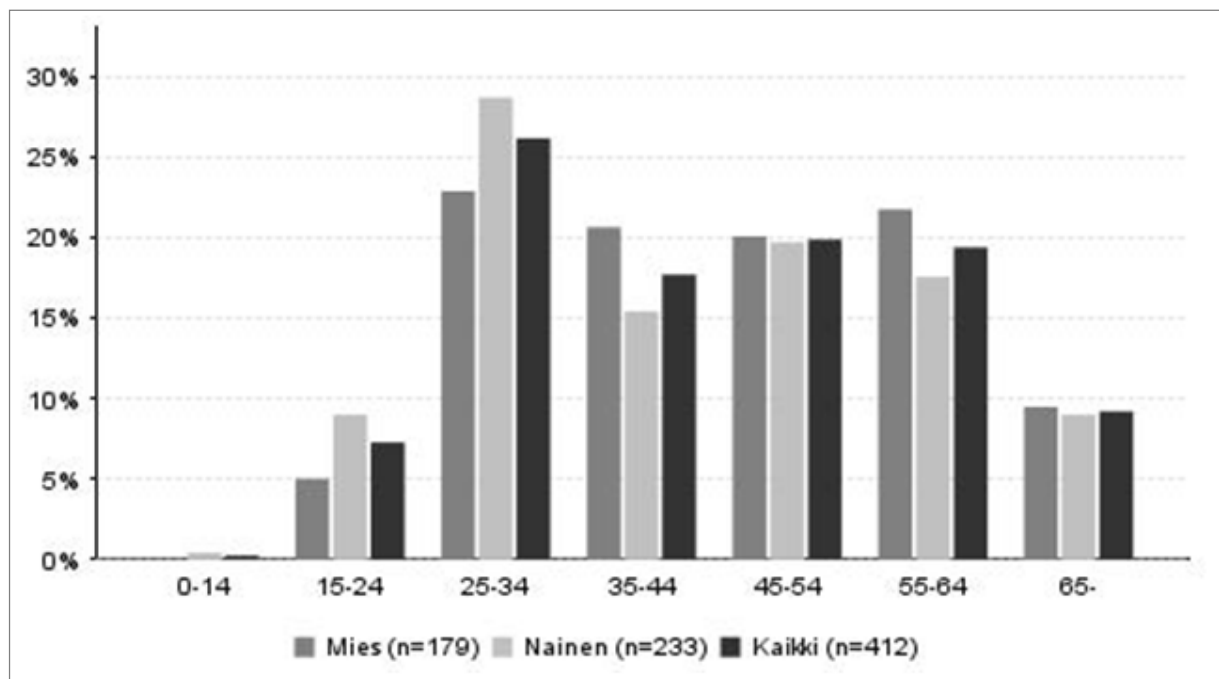
3.1.1 Kävijöiden perustiedot

Kävijätutkimukseen osallistuneista suurimman ikäluokan muodostivat 25–34-vuotiaat (26 %), ja toiseksi suurimmaksi ikäryhmäksi nousivat 45–54-vuotiaat (20 %) (kuva 4). Vastanneista naisia oli 57 % ja miehiä 43 %. Kaikkien kävijöiden keski-ikäksi tuli 44 vuotta, josta naisten keski-ikä oli 43 vuotta ja miesten noin 46 vuotta (taulukko 3). Vastauksiin otettiin mukaan yksi 14-vuotiaan itsenäisesti täyttämä lomake keräyspisteeltä, jossa oli postilaatikko. Vanhin kyselyyn vastannut oli 87-vuotias.

Suuri osa vastanneista oli varsin korkeasti koulutettuja, sillä 24 %:lla oli alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto, ja yhtä suurella osalla oli ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto (taulukko 4). Ammatillinen tai opistotasoinen koulutus oli noin 20 %:lla vastanneista. Kysymyksessä oli mahdollista valita vain yksi vaihtoehto.

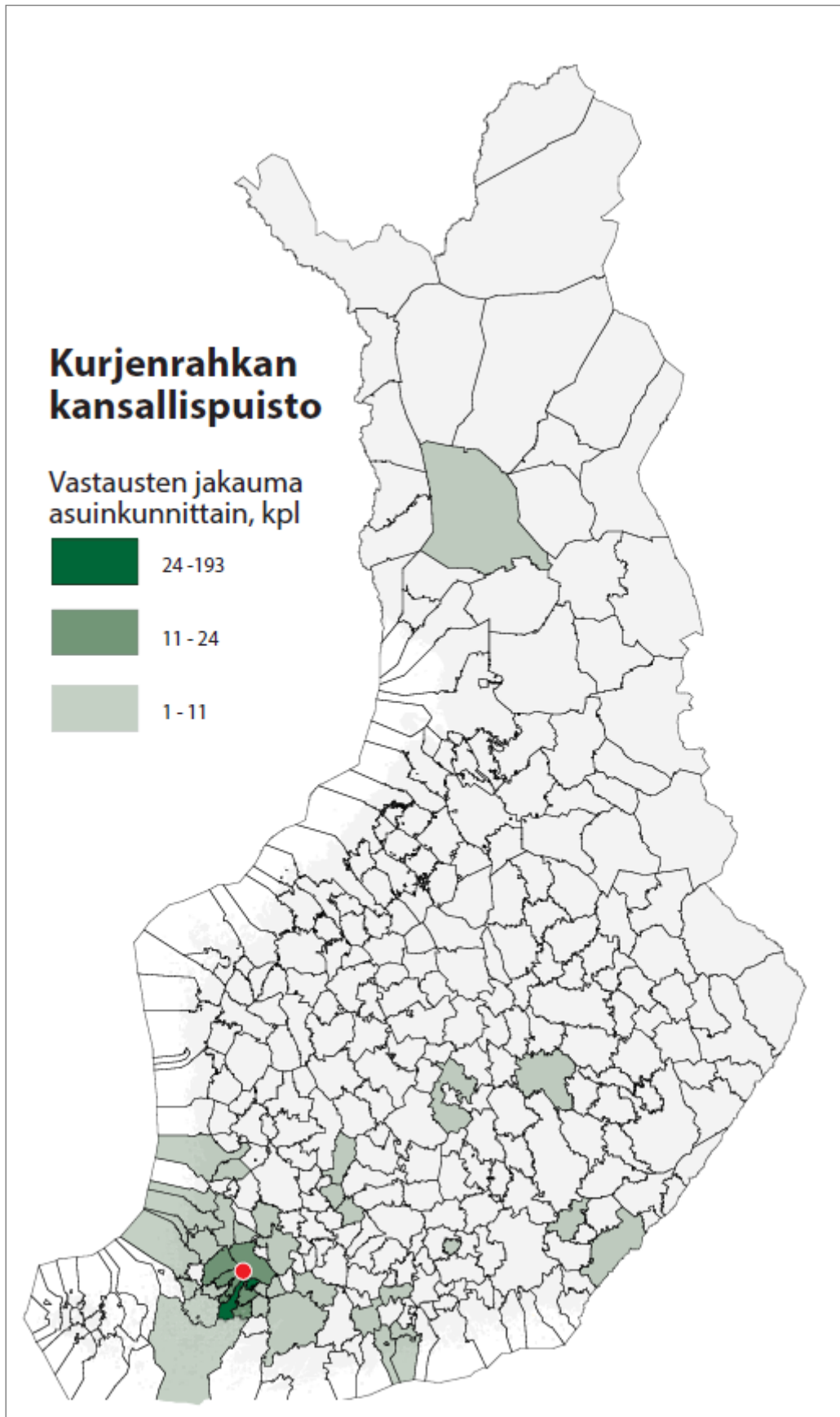
Kotimaisia kävijöitä oli 97 % vastanneista, heistä lähialueen asukkaita oli 70 % ja kotimaisia matkailijoita 27 %. Valtaosa kävijöistä saapui Turusta (48 %), ja seuraavaksi eniten kävijöitä saapui Aurasta (6 %), Liedosta (4 %) ja Raisiosta (4 %) (kuva 5). Kotimaisista kävijöistä kauimmaiset vastaajat tulivat Pieksämäeltä, Lappeenrannasta ja Rovaniemeltä.

Ulkomaisia kävijöitä tavoitettiin 12 henkilöä (3 %), joista yhden kävijän asuinpaikka oli Kanada ja muut tulivat Euroopan alueelta – esimerkiksi Alankomaista, Saksasta ja Norjasta (taulukko 5).

Kuva 4. Vastanneiden ikäjakauma.

Kuva 5. Kotimaisten vastaajien asuinkunnat (n = 400). Kurjenrahkan kansallispuisto on merkitty karttaan punaisella ympyrällä.

Taulukko 3. Vastanneiden ikää kuvaavia tunnuslukuja (n = 412).

Ikä	Mies	Nainen	Kaikki
Keski-ikä	45,63	42,99	44,13
län keskihajonta	14,66	15,00	14,89
Minimi-ikä	17	14	14
Maksimi-ikä	87	86	87
Moodi	64	30	27
Mediaani	45	42	44

Taulukko 4. Vastanneiden ammatillinen koulutus.

Ammatillinen koulutus	Mies		Nainen		Kaikki	
	kpl	%	Kpl	%	kpl	%
Ammattikoulu	36	20	52	22	88	21
Opistotasoinen tutkinto	35	20	49	21	84	20
Alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	43	24	57	24	100	24
Ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto	40	23	59	25	99	24
Ei ammatillista tutkintoa	23	13	16	7	39	10
Yhteensä	177	100	233	100	410	100

Taulukko 5. Vastanneiden kotimaa.

Kotimaa	Kpl	%
Suomi	401	97
Alankomaat	3	1
Norja	2	0
Saksa	2	0
Italia	1	0
Itävalta	1	0
Kanada	1	0
Ruotsi	1	0
Yhdistynyt kuningaskunta	1	0
Yhteensä	413	100

3.1.2 Kävijöiden seuruetiedot

Yleisin seurueen koko oli kaksi henkilöä (209 kpl, 51 %). Suurin osa kävijöistä liikkui 2–5 henkilön seurueissa (taulukko 6). Yksin saapuvia oli 12 %, ja kuuden tai useamman henkilön seurueita oli 11 % vastanneista. Seurueissa mukana olleista alle 15-vuotiaista vanhimmat olivat tänä vuonna 15 vuotta täyttäviä ja nuorimmat kävijät olivat syntyneet tänä vuonna (taulukko 7). Alle 15-vuotiaita oli seurueissa keskimäärin 3, mutta kahden lapsen seurueet olivat tyypillisiä. Suurimmassa seurueessa oli 78 henkilöä, ja alle 15-vuotiaita oli yhdessä ryhmässä enimmillään 55 henkilöä. Seurueissa, joissa oli liikuntaesteisiä, oli yleensä yksi liikuntaesteinen henkilö.

Valtaosa kävijöistä saapui kansallispuistoon oman perheen jäsenten kanssa, sillä 60 % kävijöistä oli valinnut tämän vaihtoehdon (taulukko 8). Lomakkeessa pyydettiin valitsemaan seuruetta parhaiten kuvaava vaihtoehto ja ASTAan oli mahdollista tallentaa vain yksi seuruetyyppi, mutta toisinaan seurueeksi oli ilmoitettu oman perheen jäsenten lisäksi ystäviä tai muita sukulaisia. ASTAan tallennettaessa oman perheen jäsenet menivät ystävien edelle. Näin ollen oman perheen jäsenet korostuvat tuloksissa. Toiseksi yleisin seurue koostui ystäväistä, jonka valitsi 27 % kävijöistä. Muiden seuruetyyppien ilmoittaminen oli verrattain harvinaista. Vaihtoehtoon jokin muu oli yhden kerran mainittu avopuoliso ja yhden kerran Turun Latu.

Taulukko 6. Seuruetiedot.

Seurueen koko	Kpl	%
Yksin	49	12
2–5 hengen seurue	319	77
6 tai useamman hengen seurue	44	11
Yhteensä	412	100

Taulukko 7. Usean hengen seurueita kuvaavia tunnuslukuja Kurjenrahkan kansallispuistossa.

	n	Keski-arvo	Keskihajonta	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Seurueen koko yhteensä	363	4,2	6,64	2	2	2	4	78
Alle 15-vuotiaita	77	3,3	7,51	1	1	2	2	55
Liikuntaesteisiä	10	1,5	1,58	1	1	1	1	6
Alle 15-vuotiaiden syntymävuodet	132	2006,2	4,11	1998	2003	2007	2009	2013

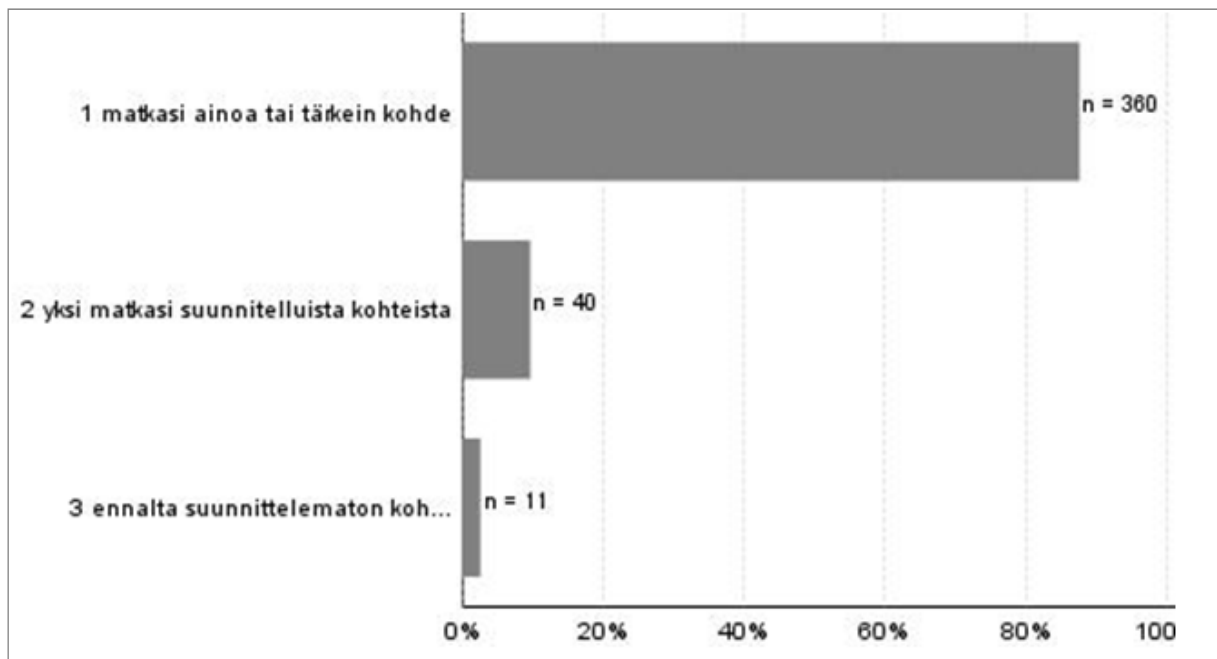
Taulukko 8. Seurueen koostumus.

Seurue	Kpl	%
Oman perheen jäsenet	209	60
Ystävät	94	27
Työtoverit	19	5
Kerho, yhdistys tms.	8	2
Muut sukulaiset	7	2
Eläkeläisryhmä	4	1
Koululuokka	4	1
Opiskeluryhmä	1	0
Jokin muu	3	1
Yhteensä	349	100

3.2 Käynti Kurjenrahkan kansallispuistossa

3.2.1 Kohteen tärkeys

Kurjenrahkan kansallispuisto oli valtaosalle vastaajista matkan ainoa tai tärkein kohde, sillä varta vasten puistoon saapui 88 % vastaajista (360 kpl) (kuva 6). Kansallispuisto oli 10 %:lle vastaajista yksi suunnitelluista kohteista, jolloin muina matkakohteina mainittiin muun muassa Turku, mökki, Luontokapinetti Yläneellä, Käärnelähde, Haukkavuori, Nuuksio ja Repovesi (muut kohteet liitteessä 3). Ennalta suunnittelematon kohde kansallispuisto oli 3 %:lle vastaajista, kun matkan pääkohteita olivat esimerkiksi Auran kunnan virkistysalue Koivuniemi, Turku ja Rauma (matkan pääkohteet liitteessä 3).

Kuva 6. Kurjenrahkan kansallispuiston tärkeys matkan kohteena (n = 411).

3.2.2 Kävijöiden ulkoilu- ja luontoharrastukset

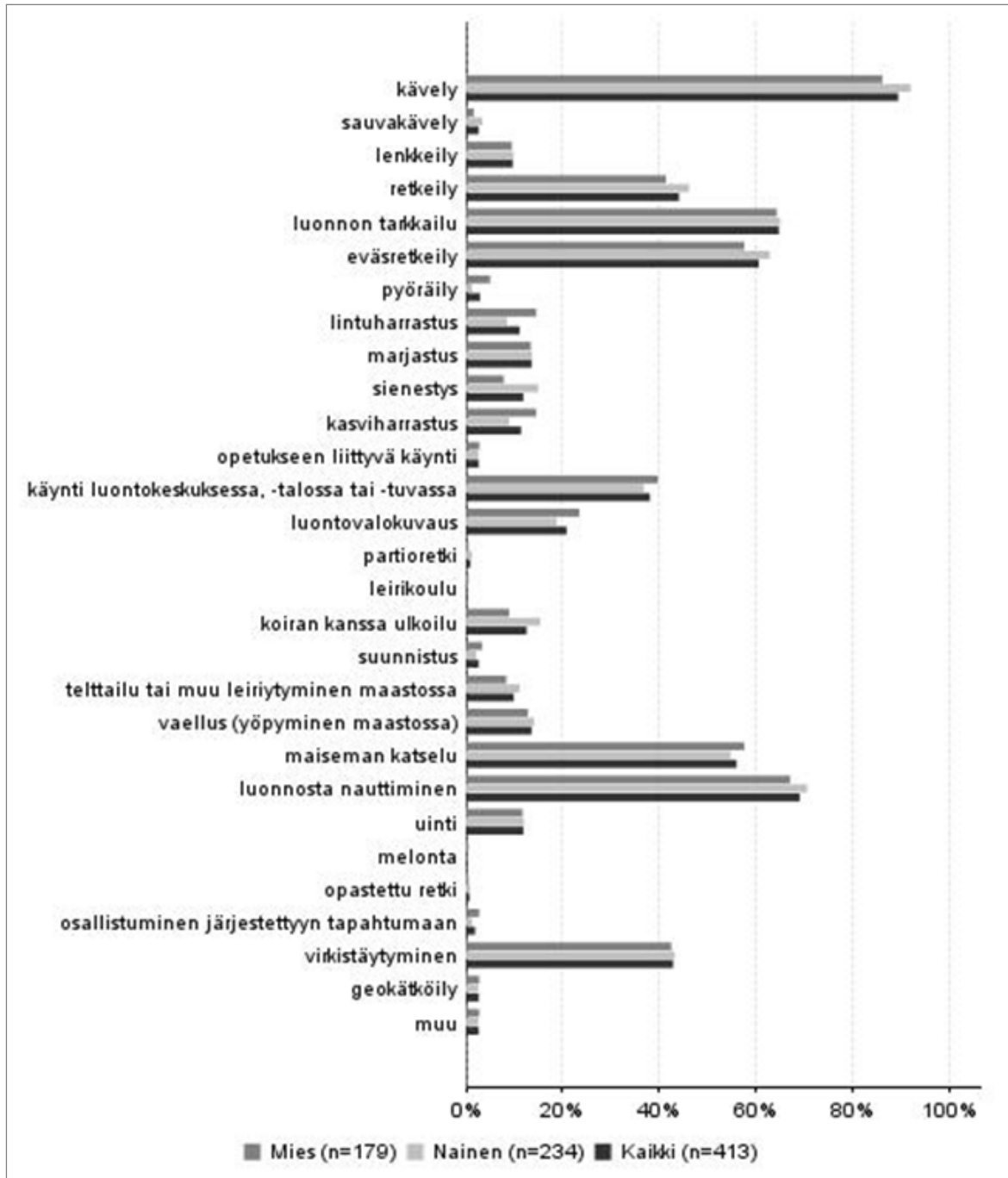
Kurjenrahkan kansallispuistossa harrastettiin eniten kävelyä (89 %) (kuva 7). Kysymyksessä oli mahdollista valita niin monta vaihtoehtoa kuin halusi. Toiseksi suosituin harrastus oli luonnosta nauttiminen (69 %); luonnon tarkkailu (65 %) ja evästreikeily (61 %) valittiin myös useasti.

Erot naisten ja miesten ilmoittamissa harrastuksissa olivat melko pieniä, mutta monissa harrastuksissa naisten osuus harrastajista oli hiukan suurempi. Naiset olivat enemmän muun muassa ulkoilemassa koiran kanssa (15 %) ja metsässä sienestämässä (15 %). Miehet ilmoittivat harrastaneensa useammin esimerkiksi luontovalokuvausta (23 %) ja lintuharrastusta (15 %). Teltailemassa kaikista kävijöistä oli ollut 10 % ja vaeltamassa maastossa yöpyen 14 %.

Suurin osa kävijöistä ilmoitti harrastaneensa neljästä kuuteen harrastusta (38 %), mutta myös 7–9 harrastuksen ilmoittaminen oli tavallista (35 %) (taulukko 9). Naiset valitsivat keskimäärin enemmän harrastuksia kuin miehet.

Taulukko 9. Harrastusten lukumäärä kyseisellä käynnillä Kurjenrahkan kansallispuistossa.

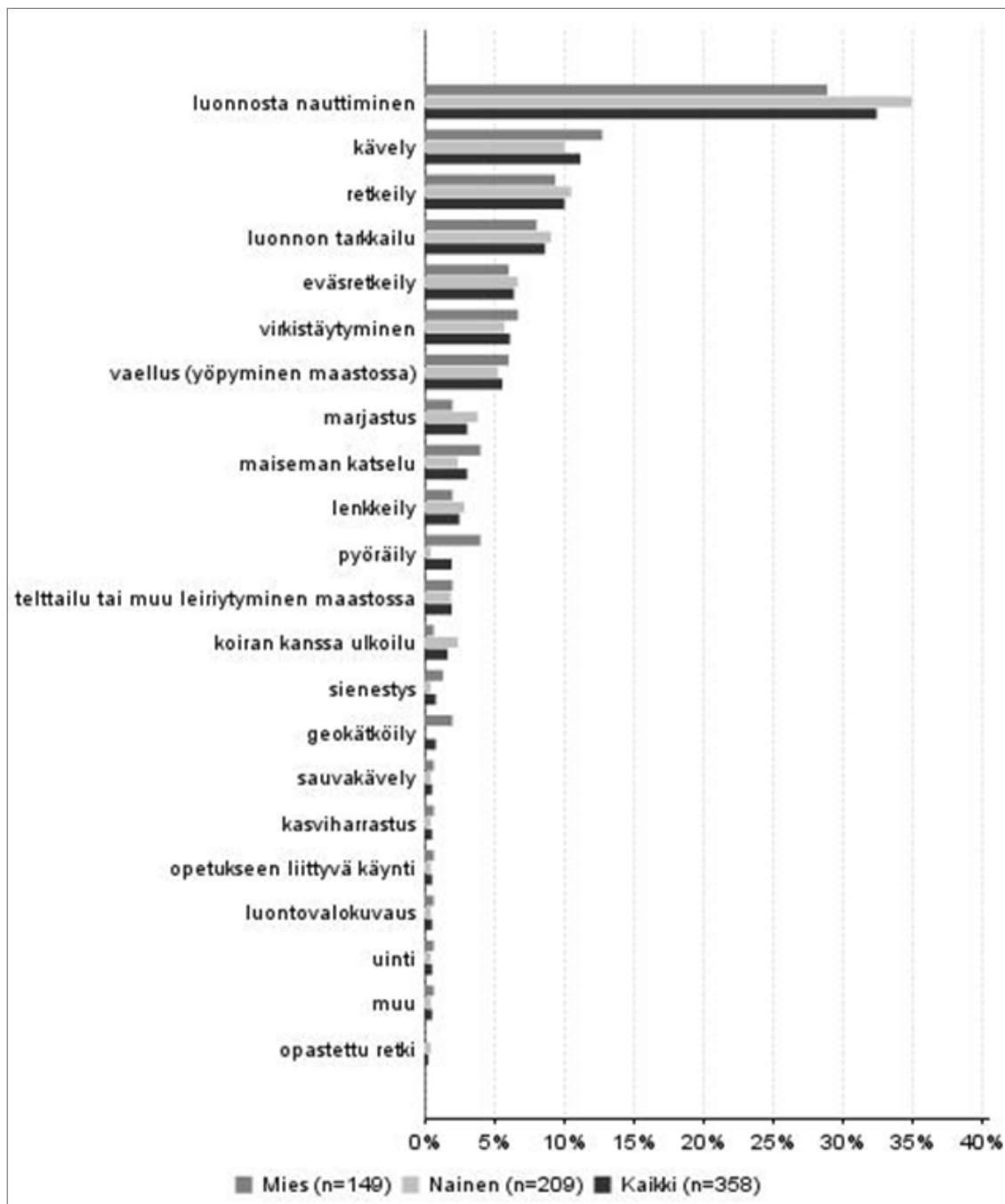
Harrastusten lukumäärä	Miehet		Naiset		Kaikki	
	kpl	%	kpl	%	kpl	%
1–3	37	21	36	15	73	18
4–6	62	35	93	40	155	38
7–9	64	36	82	35	146	35
10 tai enemmän	16	9	23	10	39	9
Yhteensä	179	100	234	100	413	100

Kuva 7. Vastaajien harrastukset kyseisellä käynnillä Kurjenrahkan kansallispuistossa. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto.

Ylivoimaisesti tärkein harrastus oli luonnosta nauttiminen (32 %). Kävely saavutti 11 %:n kannatuksen retkeilyn (10 %) ja luonnon tarkkailun (9 %) kiriessä lähelle (kuva 8). Vaeltaminen maastossa yöpymisineen oli tärkein harrastus 6 %:lle kävijöistä.

Naisista 35 % valitsi luonnosta nauttimisen käyntinsä tärkeimmäksi harrastukseksi. Miehistä saman valitsi puolestaan 29 %. Miehet ilmoittivat kävelyn tärkeimmäksi harrastukseen (13 %) hiukan naisia useammin (10 %). Erot sukupuolten välillä eivät olleet kovin merkittäviä, mutta joissakin harrastuksissa on nähtävissä eroja. Pyöräily oli tärkein harrastus 4 %:lle miehistä, kun taas naisten osuus jäi alle prosentin. Marjastuksen puolestaan valitsi 4 % naisista, kun miehistä vain 2 % oli valinnut sen tärkeimmäksi harrastukseen.

Kuva 8. Vastanneiden tärkein harrastus kyseisellä käynnillä Kurjenrahkan kansallispuistossa.

3.2.3 Käyntien alueellinen jakautuminen

Kuhankuonon rajakivi oli suosituin vierailukohde: siellä kävi 71 % kaikista vastanneista. Osalle kävijöistä rajakivi oli retken ainoa kohde, mutta enemmistölle se oli kuljetun reitin varrella oleva kohde (taulukko 10). Savojärven kierros, Töykkälän reitti ja Karpalopolku kulkevat rajakiven ohi, joten moni kävijä kulkee sen vierestä. Kansallispuiston reiteistä suosituin oli Savojärven kierros, jonka käveli 51 % vastaajista. Käyntikohteiden kärkipään muodostavatkin Savojärven kierroksen varrella olevat kohteet. Savojärven kierroksen käyntikohteeseen valinneista osa ilmoitti kyselylomakkeessa vain osan kierrokseen kuuluvista kohteista, mutta tallennettaessa vastaukseen lisätiin kierroksen varrella olevat paikat eli Kurjenpesän piha-alue, Kuhankuonon rajakivi ja Rantapiha. On mahdollista, että osa kävijöistä saattoi välttää esimerkiksi Kurjenpesän piha-alueen, mutta todennäköisintä on, että suurin osa kiersi mainittujen pisteiden kautta. Kurjenpesän piha-alueen läpi kuljettiin monesti kiinnittämättä huomiota sen nimeen. Kurjenpesän luontotuvassa vieraili 40 % kävijöistä.

Keruupäivistä suurin osa sijoittui Kuhankuonon pysäköintialueelle, joka on toinen lähtöpaikka Savojärven kierrokselle. Kierros saattaa korostua tuloksissa, mutta myös maastolaskurien mukaan suurin osa kävijöistä patikoi Savojärven kierroksella. Vuonna 2013 kansallispuiston käyntimäärä oli 32 100, joista 20 450 käyntiä suuntautui Savojärven kierrokselle (laskuri oli käytössä 1.5.–18.11.). Vajosuon ja Töykkälän laavuilla oli mahdollisuus vastata itsenäisesti, joten ne tulevat käyntikohteiden taulukossa Savojärven ympärillä olevien kohteiden jälkeen. Pukkipalon kierroksella ei ole laavua, eikä siellä ollut mahdollisuutta vastata itsenäisesti kyselyyn. Vajosuon vaelluksen patikoivat kävijät eivät yleensä kävele koko Pukkipalon kierrosta. Pukkipalon kierroksen kulkeneita ei siis saatu niin paljon vastaajien piiriin.

Kävijät mainitsivat valmiiden vastausvaihtoehtojen lisäksi myös muita käyntikohteita (taulukko 11). Seitsemän vastaajaa kertoi kävelleensä Karpalopolulla, ja kuusi vastaajaa mainitsi käyneensä Kurjenpesän piha-alueen läheisyydessä olevalla laiturilla. Kurjenrahan suo ja alueen muut suot olivat myös melko suosittuja kohteita erityisesti marjastajien näkökulmasta. Muita kohteita olivat esimerkiksi Töykkälän lintutorni ja Ahti Jalosen muistomerkki.

Taulukko 10. Käyntien alueellinen jakautuminen. Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto.

Käyntikohde	Kpl	%
Kuhankuonon rajakivi	295	71
Kurjenpesän piha-alue	292	71
Rantapiha	262	63
Savojärven kierros	210	51
Kurjenpesän luontotupa	166	40
Vajosuo	94	23
Töykkälä	86	21
Pukkipalon kierros, ml. Takaniitunvuori	55	13
Lakjärvi	20	5
Vaskijärven luonnonpuisto	7	2
Muu	35	8
Vastanneita yhteensä	413	

Taulukko 11. Kävijöiden mainitsemat muut käyntikohteet Kurjenrahkan kansallispuistossa.

Muu käyntikohte	Kpl
Karpalopolku	7
Laituri	6
Kurjenrahkan suo	4
Pukkipalon alueella	3
Rantapihan luontopolku	2
Savojärvi	2
Vajosuon vaellus	2
Ahti Jalonen	1
Näkötorni	1
Paltanvuori	1
Rantapihan ympäristössä ja Kurjenrahkan alueella	1
Savojärvellä soutuveneellä	1
Skogen	1
Suolla ja metsässä	1
Töykkälän luontotorni ja Haukkavuoren reitin alkumatka	1
Valkiaissaaren suo	1
Yhteensä	35

3.2.4 Käynnin kesto ja toistuvuus

Kävijöistä 82 % oli päiväkävijöitä, joista naisia oli 57 % ja miehiä 43 % (taulukko 12). Päiväkäynnillä aikaa vietettiin kansallispuistossa keskimäärin 3,6 tuntia. Tulos kuvaa hyvin sitä, miten moni lähialueella asuva käy muutaman tunnin retkillä kansallispuistossa. Miehet viettivät hiukan enemmän aikaa kansallispuistossa (3,8 h) kuin naiset (3,4 h). Yöpyjiä Kurjenrahkan kansallispuistossa kävijöistä oli 18 %, josta naisten ja miesten prosenttiosuudet ovat samat kuin päiväkävijöiden kohdalla. Yöpyjät viipyivät kansallispuistossa keskimäärin 1,5 vuorokautta. Pisin yöpymisaika oli 3 vuorokautta.

Tutkimuslomakkeessa kysyttiin niiden vastaajien viipymää Kurjenrahkan kansallispuistossa ja lähialueella, jotka eivät asuneet lähialueeksi määritetyllä alueella (kuva 3). Lähialueeksi oli määriteltä Aura, Lieto, Masku, Mynämäki, Nousiainen, Oripää, Pöytyä, Rusko ja Turku. Lähialueen ulkopuolelta tulevista kävijöistä eli kotimaisista ja ulkomaisista matkailijoista 62 % oli päiväkävijöitä ja 38 % yöpyjiä (taulukko 13). Päiväkävijöistä naisten ja miesten osuudet olivat samat kuin edellisessä, vain kansallispuistoa koskevassa viipymässä.

Matkailijoiden päiväkäynti puistossa ja sen lähialueella oli keskimäärin tunnin pidempi (4,6 h) kuin kaikkien kävijöiden keskimääräinen kansallispuistokäynnin kesto. Matkailijoista miehet ilmoittivat viipyvänsä keskimäärin 5,1 tuntia ja naiset 4,2 tuntia. Lähialueella yöpyneistä naisia oli 61 % ja miehiä 39 %. Lähialueella yöpyvät viipyvät keskimäärin 2,9 vuorokautta kansallispuistossa ja sen lähialueella. Miehet oleilivat keskimäärin kolme vuorokautta naisten viipyessä 2,8 vuorokautta. Miesten pisin kansallispuistossa ja lähialueella viipymä aika oli 9 vuorokautta ja naisten vastaava viipymä puolestaan 6 vuorokautta.

Suurin osa kansallispuistossa yöpyjistä vietti yönsä omassa majoitteessaan, kuten teltassa (41 yötä) (taulukko 14). Toiseksi suosituin yöpymispaikka oli laavu (35 yötä). Muita mainittuja yöpymistapoja olivat asuntoauto tai -vaunu ja vuokratupa. Lähialueella yöpyvät valitsivat useimmin vaihtoehdon muu, mikä tarkoitti esimerkiksi ystävän tai sukulaisten luona majoittumista (taulukko 15). Toiseksi eniten yövyttiin omassa majoitteessa.

Taulukko 12. Päiväkävijöiden ja yöpyjien osuus sekä käynnin kesto Kurjenrahkan kansallispuistossa.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keski-arvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	337	82	3,6	3	3	1	12
Miehet	146	43	3,8			1	12
Naiset	191	57	3,4			1	8
Yöpyjät	76	18	1,5	2	1	1	3
Miehet	33	43	1,5			1	3
Naiset	43	57	1,5			1	3
Yhteensä	413						

Taulukko 13. Matkailijoiden käynnin kesto Kurjenrahkan kansallispuistossa ja sen lähialueella.

Kävijäryhmä	n	Osuus %	Käynnin kesto (yöpyjillä vrk, päiväkävijöillä h)				
			Keski-arvo	Mediaani	Moodi	Min	Max
Päiväkävijät	61	62	4,6	4	3	1	10
Miehet	26	43	5,1			1	10
Naiset	35	57	4,2			2	8
Yöpyjät	38	38	2,9	2	2	1	9
Miehet	15	39	3,0			1	9
Naiset	23	61	2,8			1	6
Yhteensä	99						

Taulukko 14. Yöpyymisen määrä (vrk) yöpymistavoittain Kurjenrahkan kansallispuistossa (n = 74).

Yöpymistapa	n	Keski-arvo	Keski-hajonta	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Asuntoauto tai -vaunu	3	1,7	1,15	1	1	1	3	3
Vuokratupa	2	1,5	0,71	1	1	2	2	2
Kota tai laavu	35	1,2	0,43	1	1	1	1	2
Oma majoite (telta tms.)	41	1,2	0,47	1	1	1	1	3

Taulukko 15. Yöpyymisen määrä (vrk) yöpymistavoittain Kurjenrahkan kansallispuiston lähistöllä (n = 26).

Yöpymistapa	n	Keski-arvo	Keski-hajonta	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Oma mökki	2	6,5	0,71	6	6	7	7	7
Vuokratupa	4	3,8	3,20	1	1	6	6	7
Asuntoauto tai -vaunu	1	2,0		2	2	2	2	2
Maatilamajoitus	1	2,0		2	2	2	2	2
Oma majoite (telta tms.)	6	2,0	1,55	1	1	2	2	5
Leirikeskus	3	1,7	0,58	1	1	2	2	2
Kota tai laavu	3	1,3	0,58	1	1	1	2	2
Muu	8	3,2	1,39	2	2	3	4	6

Kävijätutkimukseen vastanneista valtaosa oli vierailut ennenkin Kurjenrahkan kansallispuistossa, sillä ainoastaan neljäsosa kertoi käyntinsä olleen ensimmäinen (taulukko 16). Naisille kansallispuisto oli entuudestaan tuttu useammin kuin miehille. Viimeisten viiden vuoden aikana vastanneille oli kertynyt hyvin vaihteleva määrä käyntejä, sillä arviot liikkuvat nollan ja kahdensadan välillä (taulukko 17). Osa kävijöistä liikkuu siis ilmeisen usein kansallispuiston alueella. Puolet vastanneista ilmoitti käyneensä vähintään viisi kertaa, ja vastanneista neljäsosa oli vierailut vähintään 15 kertaa viimeisten viiden vuoden aikana.

Taulukko 16. Käynnin toistuvuus Kurjenrahkan kansallispuistossa.

Käynnin toistuvuus	Miehet		Naiset		Kaikki	
	Kpl	%	kpl	%	kpl	%
Ensi kertaa alueella	50	28	52	23	102	25
Käynyt aikaisemmin	126	72	176	77	302	75
Yhteensä	176		228		404	

Taulukko 17. Kurjenrahkan kansallispuistossa aiemmin vierailleiden käynnit viimeisten viiden vuoden aikana.

	n	Keski-arvo	Keski-hajonta	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Käynnit viimeisten 5 vuoden aikana	302	15,0	29,60	0	2	5	15	200

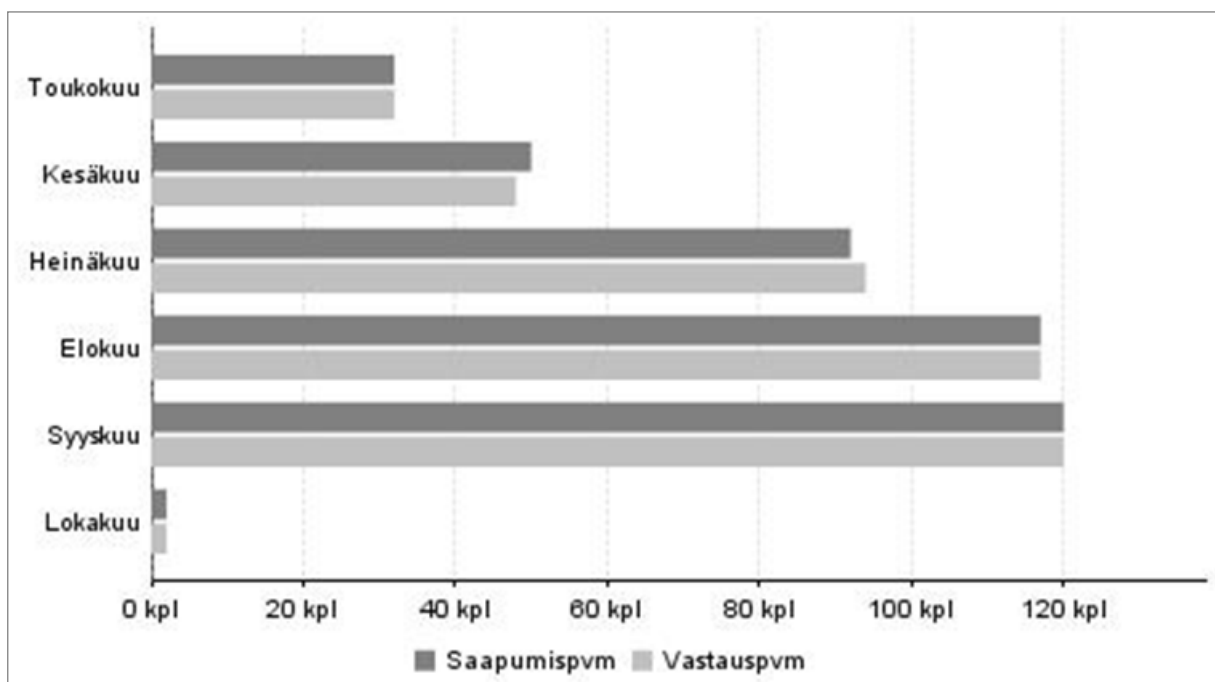
Kävijöiltä tiedusteltiin sitä, milloin he ovat ensi kertaa vierailleet alueella. Neljäsosa vastaajista oli käynyt nykyisen kansallispuiston alueella jo ennen kansallispuiston perustamista eli ennen vuotta 1998 (taulukko 18). Puolet vastanneista oli kuitenkin käynyt ensimmäisen kerran korkeintaan kymmenen vuotta sitten. Viime käynnistä oli usealla huomattavan vähän aikaa, ja hyvin moni olikin vierailut kansallispuistossa edellisenä tai samana vuonna. Puolet vastanneista oli viimeksi käynyt tutkimusvuonna, ja kolme neljäsosaa oli vierailut tänä tai viime vuonna.

Taulukko 18. Kurjenrahkan kansallispuistossa aiemmin vierailleiden ensimmäisen ja viimeisimmän käynnin ajoittuminen.

Ensimmäinen ja viimeisin käynti alueella	n	Keski-arvo	Keski-hajonta	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Ensimmäisen kerran käynyt								
vuonna	273	1999,6	12,25	1945	1997	2003	2008	2013
vuotta sitten	273	13,4	12,25	0	5	10	16	68
Viimeksi käynyt								
vuonna	272	2011,8	2,40	1999	2012	2013	2013	2013
vuotta sitten	272	1,2	2,40	0	0	0	1	14

3.2.5 Saapuminen alueelle

Kävijätutkimuksen vastauksista valtaosa kerättiin elo- ja syyskuussa. Näinä kuukausina on havaittu olevan eniten kävijöitä aiempinakin vuosina, joten niihin oli varattu keruupäiviä. Heinäkuussa kansallispuistossa oli myös liikettä, sillä lomakkeita kertyi 79 kpl, vaikka keruupäiviä oli paljon vähemmän kuin elo- ja syyskuussa. Lokakuussa ei ollut varsinaisia keruupäiviä, mutta kyselylaatikot tyhjennettiin 2.10., joten tältäkin kuukaudelta saatiin muutama lomake (kuva 9). Suosituimmat kansallispuistoon saapumispäivät olivat lauantai ja perjantai, sillä noin neljäsosa saapui näinä päivinä (taulukko 19). Maanantaiden ja tiistaiden määrä saapumis- ja vastauspäivinä jäi vähäiseksi. Niinä päivinä ei ollut keruupäiviä, mutta alueen käyttö painottuukin loppuviikolle alkuviiikon sijaan. Loppuviikosta ihmisillä on yleensä enemmän vapaa-aikaa, joten on luontevaa, että kansallispuistossa on tällöin väkeä.

Kuva 9. Kurjenrahkan kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen kuukausittain (n = 413).

Taulukko 19. Kurjenrahkan kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen viikonpäivittäin.

Viikonpäivä	Saapumispvm		Vastauspvm	
	kpl	%	kpl	%
Maanantai	18	4	17	4
Tiistai	12	3	12	3
Keskiviikko	61	15	60	15
Torstai	57	14	56	14
Perjantai	101	24	99	24
Lauantai	101	24	102	25
Sunnuntai	63	15	67	16
Yhteensä	413	100	413	100

Maastossa olleisiin keruulaatikoihin palautettujen lomakkeiden vastausajaksi merkittiin kansallispuistoon saapumispäivämäärä ja -aika, koska vastaamisaika ei ollut tiedossa. Näiden lomakkeiden saapumis- ja vastaamisaika merkittiin siis samaksi. Vastausaikoja tulkitessa tämä on hyvä ottaa huomioon.

Suurin osa vastaajista saapui kansallispuistoon kello kahdentoista ja kahden välillä, ja yli puolet saapui kello kymmenen ja kahden välillä (taulukko 20). Eniten vastauksia saatiin kello kahden ja neljän välillä, ja paras keruu-aika oli keskipäivästä kello kuuteen illalla. Itsenäisten keruupisteiden vuoksi osa vastausajoista on keruu-aikojen ulkopuolella, sillä iltakahdeksan ja aamuyhdeksän välillä ei ollut keruuta.

Taulukko 20. Kurjenrahkan kansallispuistoon saapuminen ja kyselyyn vastaaminen vuorokaudenajan mukaan.

Kellonaika	Saapumisaika		Vastausaika	
	kpl	%	kpl	%
08:00–09:59	17	4	7	2
10:00–11:59	121	29	40	10
12:00–13:59	130	31	102	25
14:00–15:59	69	17	140	34
16:00–17:59	47	11	86	21
18:00–19:59	15	4	27	7
20:00–21:59	11	3	11	3
22:00–07:59	3	1		
Yhteensä	413	100	413	100

Kävijöiden eniten käyttämä kulkuneuvo oli henkilöauto, sillä 83 % saapui kansallispuistoon autolla (taulukko 21). Toiseksi suosituin kulkuneuvo oli linja-auto, jota viimeisimpänä kulkuneuvonaan oli käyttänyt 6 % kävijöistä. Joukkoliikenneyhteydet ovat parantuneet vuoden alusta, sillä linja-autolla pääsee nyt aivan Kurjenpesän lähelle. Tämä on mahdollisesti lisännyt linja-auton käyttöä. Alueelle saavutaan myös jalan ja polkupyörällä. Kaikkia matkan aikana käytettyjä kulkuneuvoja tarkastellessa mukaan tulee myös juna (taulukko 22).

Taulukko 21. Vastanneiden viimeisin kulkuneuvo heidän matkallaan Kurjenrahkan kansallispuistoon.

Viimeisin kulkuneuvo	Kpl	%
Henkilöauto	341	83
Linja-auto	25	6
Jalan	16	4
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	11	3
Polkupyörä	10	2
Tilausbussi (ryhmämatka)	5	1
Moottoripyörä	3	1
Jokin muu	2	0
Yhteensä	413	100

Taulukko 22. Kaikki kulkuneuvot, joita vastanneet käyttivät matkallaan kootoon Kurjenrahkan kansallispuistoon. Matkaan on voitu käyttää useampaa kulkuneuvoa.

Kulkuneuvo	Kpl	%
Henkilöauto	351	85
Linja-auto	28	7
Jalan	22	5
Polkupyörä	14	3
Henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto	11	3
Tilausbussi (ryhmämatka)	5	1
Moottoripyörä	4	1
Juna	2	0
Jokin muu	3	1
Vastanneita yhteensä	413	

3.2.6 Kävijöiden rahankäyttö ja sen paikallistaloudelliset vaikutukset

Kävijätutkimukseen vastanneita pyydettiin arvioimaan kulujaan kyseisellä käynnillään Kurjenrahkan kansallispuistossa ja sen lähialueella. Paikallistaloudelliset vaikutukset on laskettu vuoden 2013 käyntimäärällä, joka oli 32 100. Kaikkien kävijöiden keskimääräinen rahankulutus oli 11 euroa (taulukko 23). Yöpyjät käyttivät matkaan noin 24 euroa päiväkävijöiden kuluttaessa keskimäärin 7 euroa. Kotimaiset matkailijat, jotka yöpyivät alueella, käyttivät kävijäryhmistä eniten rahaa, keskimäärin 30 euroa. Ulkomaiset matkailijat jättivät rahaa alueelle keskimäärin 28 euroa. Paikallistaloudellisia vaikutuksia arvioidessa on hyvä pitää mielessä, että osa kävijöistä ilmoitti, ettei ollut käyttänyt lainkaan rahaa. Pienten kulujen arvioiminen on mahdollisesti tuntunut tarpeettomalta, tai kysymyksen on ymmärretty koskevan vain kansallispuiston aluetta. Taulukossa 24 on selvennetty paikallistaloudellisiin vaikutuksiin liittyviä käsitteitä.

Taulukko 23. Kurjenrahkan kansallispuiston kävijöiden keskimääräinen rahankäyttö (sis. ALV) käyntikertaa kohden matkailijaryhmittäin kansallispuistossa ja sen lähialueella.

	Kaikki	Majoittajat	Päiväkävijät
Kaikki kävijät	n = 408	n = 91	n = 317
Keskimääräinen kulutus (€)	11	24	7
Kotimaiset matkailijat	n = 111	n = 34	n = 77
Keskimääräinen kulutus (€)	14	30	7
Ulkomaiset matkailijat	n = 12	n = 9	n = 3
Keskimääräinen kulutus (€)	28	_*	_*
Lähialueen asukkaat	n = 284	n = 48	n = 236
Keskimääräinen kulutus (€)	9	17	8

* havaintojen määrä (n) < 10, jolloin rahankäyttöä ei arvion epäluotettavuuden vuoksi ilmoiteta

Taulukko 24. Paikallistaloudellisten vaikutusten arviointiin liittyviä käsitteitä ja niiden määritelmiä.

Käsite	Määritelmä
Kokonaistulovaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset tulo-vaikutukset.
Kokonaistyöllisyysvaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä lähialueelle syntyvät välittömät ja välilliset henkilötyövuodet.
Kotimaiset matkailijat	Kohteen lähialueen ulkopuolelta Suomesta tulevat kävijät.
Paikalliset kävijät	Lähialueella asuvat kävijät.
Majoittujat	Kohteessa tai sen lähialueella vähintään yhden yön majoittuneet kävijät.
Päiväkävijät	Kävijät, jotka eivät ole yöpyneet kohteessa tai sen lähialueella.
Välittömät vaikutukset	Kävijöiden rahankäytöstä aiheutuvat välittömät tulo- ja työllisyysvaikutukset lähialueen yrityksissä.
Välilliset vaikutukset	Välittömät vaikutukset kertautuvat välillisiksi vaikutuksiksi, kun välitöntä tuloa saavat yritykset ostavat muilta lähialueen yrityksiltä tuotteita ja palveluita sekä maksavat tuloa työntekijöille, jotka käyttävät tulonsa tuotteiden ja palvelujen ostoon lähialueella. Osa välillisistä vaikutuksista vuotaa alueen ulkopuolelle.

Kurjenrahkan kansallispuiston kävijät kuluttavat eniten rahaa ruoka- ja muihin vähittäiskauppa-ostoksiin sekä huoltamo-ostoksiin (taulukko 25). Majoittumiseen käytetty rahasumma on huomattavasti pienempi kuin edellä mainittuihin kulutettu raha, mutta koska majoituspalvelut työllistävät enemmän ihmisiä, on sen tulo- ja työllisyysvaikutus suurin kaikista menolajeista. Paikallisliikenteeseen sekä kahvila- ja ravintolapalveluihin kulutettu raha tuottaa myös herkästi tulo-vaikutuksia alueelle. Kävijöiden rahankäytön paikallistaloudellinen kokonaisvaikutus oli 244 644 euroa ja työllisyysvaikutus kolme henkilötyövuotta.

Taulukko 25. Kurjenrahkan kansallispuiston kävijöiden rahankäyttö sekä paikallistaloudelliset vaikutukset menolajeittain kansallispuistossa ja sen lähialueella (n = 408).

Menolaji	Keski- määräinen rahankäyttö (sis. ALV)	Tulovaikutus (€, ilman ALV)	% tulo- vaikutuksista	Työllisyys- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	3,67	7 169	5	0
Paikallisliikenne ²	0,89	25 754	18	0
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	3,89	35 497	25	1
Kahvila ja ravintola	0,66	18 265	13	0
Majoittuminen	1,51	43 650	31	1
Ohjelmapalvelut ³	0,05	1 418	1	0
Muut menot ⁴	0,43	10 504	7	0
Välittömät vaikutukset yhteensä		142 257	100	2
Välilliset vaikutukset		102 387		1
Kokonaisvaikutukset		244 644		3

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen – kuten bussi- ja taksimatkojen – kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut (esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin)

⁴ Muut menot (esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat)

Valtaosa Kurjenrahkan kansallispuiston kävijöistä tulee sinne tarkoituksella ja se on heidän tärkein kohteensa (taulukko 26). Nämä kävijät myös kuluttavat eniten rahaa matkaansa. Suuri osa kävijöistä tulee lähialueelta, joten suurin työllisyysvaikutus on heidän tekemillään ruoka- ja vähittäiskauppaostoksilla. Kävijöiden, joille kansallispuisto oli yksi monista kohteista, suurin tulovai-
 kutus oli majoituspalveluilla.

Taulukko 26. Kurjenrahkan kansallispuiston kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset kohteen tärkeyden mukaan.

Menolaji	Tärkein kohde n = 356		Yksi monista kohteista n = 39		Ennalta suunnittelematon kohde n = 11		Yhteensä n = 406	
	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työlli- syy- vaikutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työlli- syy- vaikutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työlli- syy- vaikutus (htv)	Tulo- vaikutus (€, ilman ALV)	Työlli- syy- vaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	6 296	0,1	639	0,0	192	0,0	7 128	0,1
Paikallisliikenne ²	25 881	0,3	0	0,0	0	0,0	25 881	0,3
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	28 128	0,5	6 139	0,1	1 235	0,0	35 503	0,6
Kahvila ja ravintola	7 987	0,1	10 028	0,2	340	0,0	18 355	0,3
Majoittuminen	4 511	0,1	34 724	0,6	4 630	0,1	43 865	0,8
Ohjelmapalvelut ³	178	0,0	1 247	0,0	0	0,0	1 425	0,0
Muut menot ⁴	10 556	0,2	0	0,0	0	0,0	10 556	0,2
Välittömät vaikutukset yhteensä	83 538	1	52 777	1	6 398	0	142 713	2
Välilliset vaikutukset	56 728	0	41 066	0	4 933	0	102 726	1
Kokonaisvaikutukset⁵	140 265	2	93 843	1	11 331	0	245 439	3

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen – kuten bussi- ja taksimatkojen – kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut (esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin)

⁴ Muut menot (esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat)

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Lähialueen asukkaat ovat suurin kävijäryhmä ja siksi he myös tuovat suurimmat paikallistaloudelliset vaikutukset alueelle, vaikka heidän keskimääräinen rahankäyttönsä onkin vähäisempää kuin matkailijoilla. Myös kotimaan matkailijoiden tuoma taloudellinen panos on myös huomattava (taulukko 27). Molemmat näistä kävijäryhmistä tuottavat yhden henkilötyövuoden verran työllisyysvaikutuksia. Ulkomaisten kävijöiden kokonaisvaikutus jää melko pieneksi, mutta heidän määränsä kävijätutkimukseen vastanneista oli myös pieni.

Kansallispuistossa tai sen lähialueella majoittuvat kävijät tuovat kokonaisvaikutuksia 161 056 euron edestä ja työllisyysvaikutuksia kahden henkilötyövuoden verran (taulukko 28). Päiväkävijöiden kokonaisvaikutus on puolestaan 83 588 euroa.

Taulukko 27. Kurjenrahkan kansallispuiston kävijöiden paikallistaloudelliset vaikutukset matkailijaryhmittäin.

Menolaji	Kotimaan matkailijat n = 111		Ulkomaiset matkailijat n = 12		Lähialueen asukkaat n = 284		Yhteensä n = 407	
	Tulo-vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulo-vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulo-vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulo-vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	2 259	0,0	187	0,0	4 741	0,1	7 187	0,1
Paikallisliikenne ²	711	0,0	0	0,0	25 107	0,3	25 817	0,3
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	12 103	0,2	2 017	0,0	21 464	0,3	35 584	0,6
Kahvila ja ravintola	10 286	0,2	1 697	0,0	6 327	0,1	18 310	0,3
Majoittuminen	29 487	0,5	12 790	0,2	1 480	0,0	43 757	0,8
Ohjelmapalvelut ³	1 066	0,0	0	0,0	355	0,0	1 421	0,0
Muut menot ⁴	0	0,0	0	0,0	10 530	0,2	10 530	0,2
Välittömät vaikutukset yhteensä	55 912	1	16 691	0	70 004	1	142 607	2
Välilliset vaikutukset	42 472	0	13 066	0	47 100	0	102 638	1
Kokonaisvaikutukset⁵	98 384	1	29 757	0	117 104	1	245 245	3

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen – kuten bussi- ja taksimatkojen – kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut (esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin)

⁴ Muut menot (esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat)

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

Taulukko 28. Päiväkävijöiden ja majoittujien paikallistaloudelliset vaikutukset kansallispuistossa ja sen lähi-alueella.

Menolaji	Päiväkävijät n = 317		Majoittujat n = 91		Yhteensä n = 408	
	Tulo-vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulo-vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)	Tulo-vaikutus (€, ilman ALV)	Työllisyysvaikutus (htv)
Huoltamo-ostokset ¹	5 692	0,1	1 477	0,0	7 169	0,1
Paikallisliikenne ²	15 611	0,2	10 143	0,1	25 754	0,3
Ruoka- ja muut vähittäiskauppaostokset	17 713	0,3	17 784	0,3	35 497	0,6
Kahvila ja ravintola	8 021	0,1	10 244	0,2	18 265	0,3
Majoittuminen	1 122	0,0	42 528	0,8	43 650	0,8
Ohjelmapalvelut ³	354	0,0	1 063	0,0	1 418	0,0
Muut menot ⁴	1 556	0,0	8 948	0,1	10 504	0,2
Välittömät vaikutukset yhteensä	50 071	1	92 186	2	142 257	2
Välilliset vaikutukset	33 517	0	68 869	0	102 387	1
Kokonaisvaikutukset⁵	83 588	1	161 056	2	244 644	3

¹ Polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset

² Paikallismatkojen – kuten bussi- ja taksimatkojen – kustannukset

³ Ohjelma- ja virkistyspalvelut (esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin)

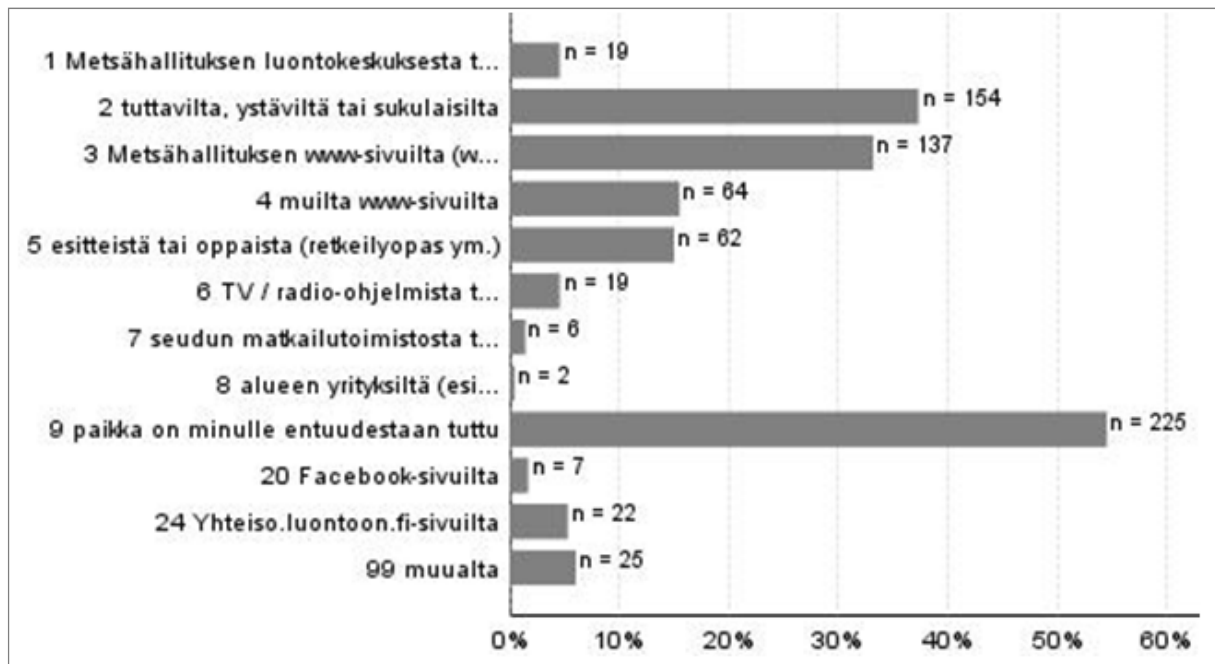
⁴ Muut menot (esim. kalastus-, metsästys- tai kelkkailuluvat, varusteiden ja välineiden vuokrat)

⁵ Tarkasteltaessa vaikutuksia kävijäsegmenteittäin kokonaisvaikutukset vaihtelevat verrattuna segmenttoimattomaan aineistoon. Tämä johtuu käytettävissä olevien vastausten määrän vaihtelusta.

3.2.7 Tietolähde

Yli puolet vastaajista oli saanut tietoa kansallispuistosta oman kokemuksen kautta, sillä paikka oli entuudestaan tuttu 54 %:lle (kuva 10). Myös tuttavat, ystävät ja sukulaiset olivat avainasemassa tiedon saamisessa kansallispuistosta (37 %). Kolmannes vastaajista oli käyttänyt Metsähallituksen **luontoon.fi**-sivua retkeä suunnitellessaan. Muita internetsivuja sekä esitteitä ja oppaita oli myös käytetty jonkin verran. Vastaajat kertoivat myös muita tietolähteitä, joista tienvarsikyltit (maantien opasteet) mainittiin 8 kertaa. Yksittäisiä mainintoja saivat partio, luontoyhdistyksen jäsenkirje, Suomen Ladun paikallisyhdistys, luontopolku kulkee omistamieni maiden läpi, vaimolta ja sattumalta löysin.

Kuva 10. Vastanneiden tietolähteet (n = 413). Kysymyksessä oli mahdollista valita useampi vaihtoehto.

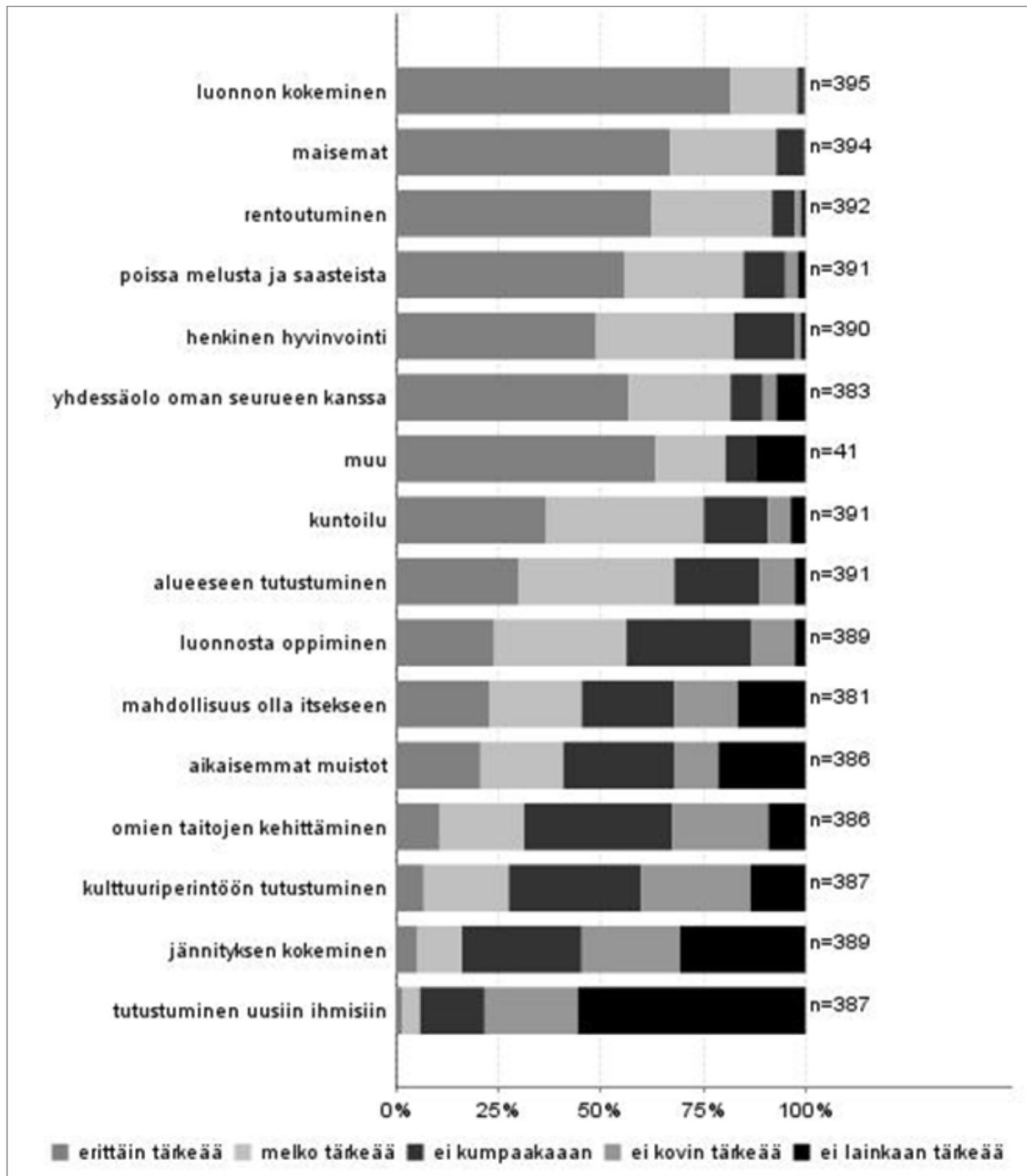
3.3 Kävijäytyvyisyys

3.3.1 Käynnin tarkoitus

Luonnon kokeminen oli erittäin tärkeää 82 %:lle kävijöistä (kuva 11) ja maisemat 67 %:lle vastanneista. Rentoutuminen, melusta ja saasteista poissa oleminen sekä yhdessäolo oman seurueen kanssa olivat myös erittäin tärkeitä yli puolelle vastanneista. Vähemmän merkityksellisenä koettiin tutustuminen uusiin ihmisiin; myös jännityksen kokeminen oli harvalla olennaista vierailun aikana. Mielipiteet jakaantuivat kävijöiden arvioidessa aikaisempien muistojen, itsekseen olemisen mahdollisuuden ja omien taitojen kehittämisen tärkeyttä.

Vastaajat saattoivat halutessaan mainita jonkin muun asian, joka oli heille käynnillään tärkeää. Itse ilmoitetut syyt olivat yleensä erittäin tai melko tärkeitä niitä ilmoittaneille, ja näitä ilmoitti 41 vastaajaa (taulukko 29). Kävijöiden kirjaamia asioita kuvaavat kiinnostus luontoon ja luonnon tarkkailuun. Eniten mainintoja (12 kpl) sai erilaisten marjojen – kuten karpaloiden, puolukoiden ja lakkojen – poimiminen. Sienestyksen nosti esiin muutama vastaaja (4 kpl). Vastaajien mainitse-

mia olivat myös ruuanlaitto ulkona nuotiolla, ruokailu ulkona ja muita eväretkeilyyn liittyviä mainintoja (yhteensä 5 kpl). Uiminen ja valokuvaus mainittiin pari kertaa. Yksittäisiä kävijöiden kertomia motiiveja olivat muun muassa lintujen tarkkailu, luonnon tarkkailu ja suojelu, reitin kartoitus TYKY-päivään, besöka en ny nationalpark, varusteiden testaus, getting to know Suomi [Suomeen tutustuminen], geokätköjen etsiminen ja lasten tutustuttaminen luontoon.

Kuva 11. Vastanneiden syyt Kurjenrahkan kansallispuistossa vierailuun.

Taulukko 29. Vastanneiden vapaamuotoinen palaute heille käynnillään tärkeistä asioista. 5 = erittäin tärkeää, ... 1 = ei lainkaan tärkeää.

Tärkeää tällä käynnillä Kurjenrahkan kansallispuistossa	Arvio	Tärkeää tällä käynnillä Kurjenrahkan kansallispuistossa	Arvio
Besöka en ny nationalpark		Marjat	5
Geokätköjen etsiminen		Marjojen poiminta	5
Getting to know Suomi [Suomeen tutustuminen]	5	Parkkipaikan saaminen	5
Grillaaminen	4	Porro	5
Hyvin merkityt polut	5	Puolukat	
Järjestetyt toiminnot		Puolukat ja sienet	5
Karpaloiden noukkiminen	5	Reitin kartoitus TYKY-päivään	5
Karpalon poiminta	1	Reitistön kuntoon tutustuminen	5
Karpalot	5	Ruokailu luonnossa	5
Karpalot ja sienet	5	Sauvakävely :)	
Keräily (kasvit, marjat)	4	Seurueen opetus	5
Kuntoilu n. 5 tuntia	5	Sienien tutkiskelu	3
Lakat + eläimet	4	Sopivan lähellä	4
Lakkojen poiminta	4	Syöminen	5
Lapsien tutustuttaminen luontoon		Uiminen	5
Lintujen tarkkailu, uiminen	5	Ulkoilu	5
Luonnon tarkkailu ja suojelu	5	Ulkona nuotiolla ruuanlaitto	5
Makkaran paisto	4	Valokuvaaminen	5
Marjastus	4	Valokuvaus	5
Marjastus, sienestys		Varusteiden testaus	5

3.3.2 Kävijöiden mielipiteet palveluiden ja ympäristön laadusta sekä palveluiden määrästä

Kävijöiltä tiedusteltiin heidän mielipidettään palveluiden laadusta. Vastaajan oli tarkoitus arvioida kunkin palvelun laatua vain, mikäli hän oli tällä kerralla sitä käyttänyt. Jos vastaaja ei ollut käynnillään käyttänyt jotakin palvelua, hänen tuli merkitä, ettei hän ole käyttänyt kyseistä palvelua. Palveluiden määrää arvioiva yksityiskohtainen osio poistettiin kyselystä sen keventämiseksi. Kävijät olivat käyttäneet eniten polkuviitoituksia (96 %), reittien opastetauluja (96 %) ja polkureitistöä (95 %). Vähiten oli arvioitu havaintotorneja (34 %) ja yrittäjien tuottamia palveluita (11 %) (taulukko 30).

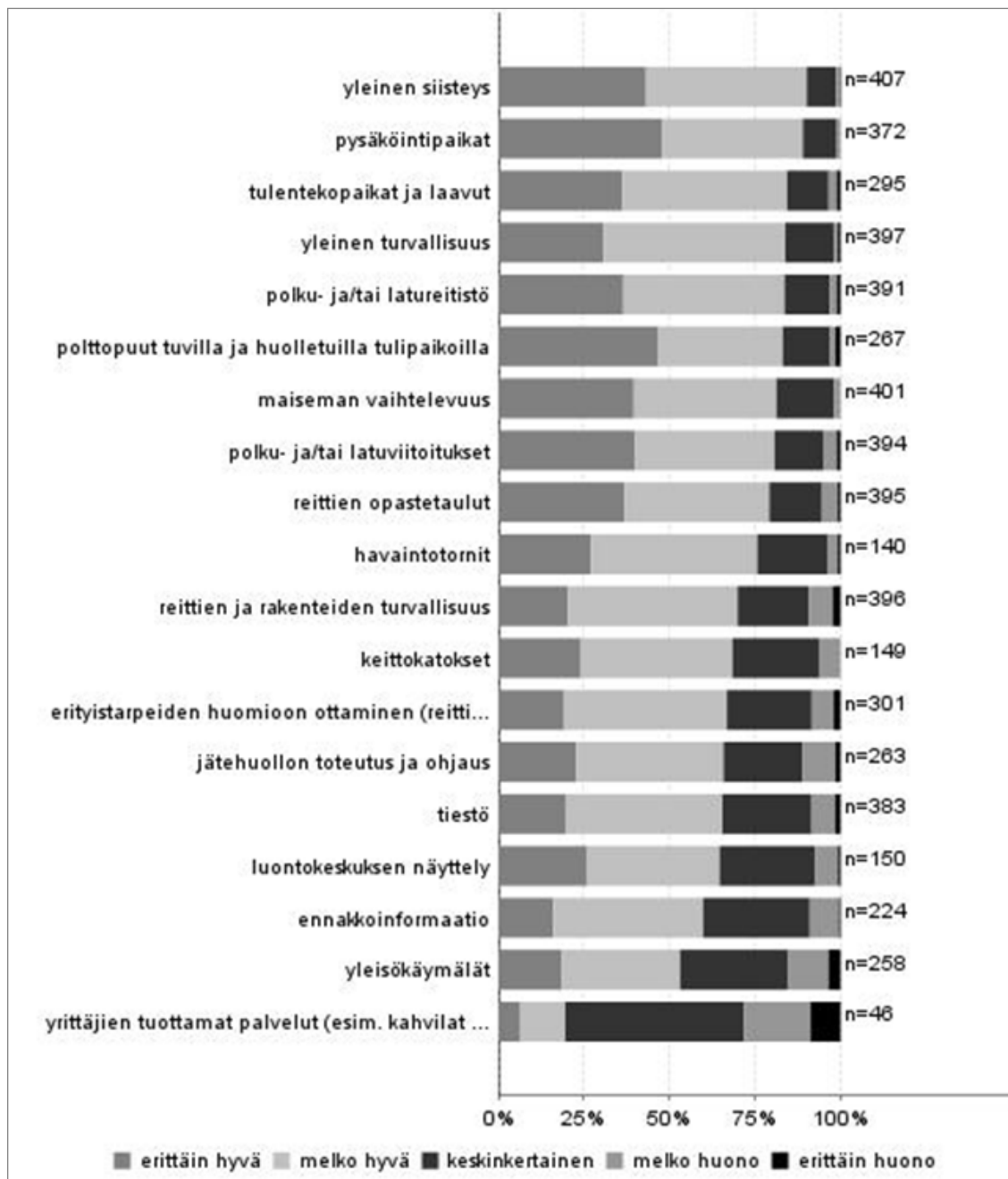
Palveluita arvioitiin asteikolla viidestä yhteen, jossa 5 tarkoitti erittäin hyvää ja 1 erittäin huonoa. Tyytyväisimpiä vastaajat olivat pysäköintipaikkoihin (keskiarvo 4,4), polttopuihin tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla (4,3), polkureitistöön (4,2) sekä tulentekopaikkoihin ja laavuihin (4,2). Alueen yleiseen siisteyteen pääosa vastaajista oli erittäin tai melko tyytyväisiä (4,3). Myös maiseman vaihtelevuus (4,2) ja yleinen turvallisuus (4,1) todettiin pääasiassa melko hyväksi (taulukko 30 ja kuva 12).

Useimmin yrittäjien palveluita oli arvioitu keskinkertaisiksi tai melko huonoiksi (keskiarvo 2,9), millä todennäköisesti ainakin osa vastaajista viittasi siihen, että alueella on hyvin vähän tällaisia palveluita. Kesä- ja syysviikonloppuisin Rantapihalla on Saksalan pienviljelijäyhdistyksen pitämä kahvila, mutta muuten alueella kävijä ei ennalta tilaamatta kohtaa yrittäjien tuottamia palveluita. Yleisökäymälöiden laadun oli arvioinut keskinkertaiseksi lähes kolmannes ja melko hyväksi melkein yhtä suuri osuus; sen keskiarvoksi jäi 3,5 (taulukko 30 ja kuva 12). Vapaamuotoisessa ja suullisessa palautteessa (liite 4) tuli useasti esille yleisökäymälöiden puutteellinen kunto tai siisteys.

Taulukko 30. Kurjenrahkan kansallispuiston palveluiden käyttö ja niiden laadun arviointi vuonna 2013. Arviointi:1 = erittäin huono, ...5 = erittäin hyvä.

Palvelu tai ympäristötekijä	Käytännyt ja arvioinut		Arviointi, %					Keski-arvo	Ei käytännyt n
	n	%	erittäin huono	melko huono	keskin-kertainen	melko hyvä	erittäin hyvä		
Pysäköintipaikat	372	90	0	1	10	41	48	4,4	38
Tiestö	383	93	2	7	26	46	20	3,8	23
Reittien opastetaulut	395	96	1	5	15	42	37	4,1	15
Polkureitistö	391	95	1	2	13	47	37	4,2	19
Polkuviitoitukset	394	96	1	4	14	41	40	4,1	11
Tulentekopaikat ja laavut	295	72	1	2	12	48	36	4,2	113
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	267	65	1	1	14	36	47	4,3	142
Yleisökäymälät	258	63	3	12	31	34	19	3,5	151
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	263	64	2	10	23	43	23	3,8	146
Erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	301	73	2	6	25	48	19	3,8	100
Keittokatokset	149	36	0	6	26	44	24	3,9	256
Kurejenesän luontotuvan näyttely	150	36	1	7	28	39	26	3,8	249
Havaintotornit	140	34	1	3	21	49	27	4,0	265
Ennakkoinformaatio	224	54	0	8	31	44	16	3,7	177
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmopalvelut)	46	11	9	20	52	13	7	2,9	356
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	396	96	2	7	21	49	20	3,8	11
Yleinen turvallisuus	397	96	1	1	14	53	31	4,1	9
Yleinen siisteys	407	99	0	1	9	47	43	4,3	2
Maiseman vaihtelevuus	401	97	0	2	17	42	40	4,2	4
Vastanneita yhteensä	412								

Kävijät saattoivat ilmoittaa myös jonkin muun palvelun, rakenteen tai ympäristön laatua koskevan seikan ja antaa sille arvosanan (taulukko 31). Useampi kävijä otti esille pitköpuiden erittäin huonon kunnan varsinkin Vajosuon ja Töykkälän reiteillä (12 kpl). Useasti mainittiin myös WC-tilojen epäsiisteys ja wc-paperin puuttuminen. Eräs kävijä totesi polttopuiden saatavuuden vaihtelevan erittäin hyvästä erittäin huonoon eri paikoissa; toinen kävijä ilmoitti, että Vajosuon laavulta puuttui kirves. Eräs vastaaja arvioi laavujen sijainnin tai sijoittelun maastossa olevan keskin-kertainen. Polkuviitoitukset olivat yhden kävijän mukaan laadultaan vaihtelevia. Erästä vastaajaa haittasi naulojen käyttö opasteissa ja huolimaton naulaus (törröttävät nauhat rantaan päin vievällä pyörätuolikäytävällä). Yhden kävijän mukaan informaatio internetissä oli erittäin huonoa. Toista oli puolestaan haitannut parkkipaikalla ollut palanut auto. Eräs kävijä toivoi lisää polkuja soille. Laadultaan erittäin hyväksi oli eräs vastaaja maininnut saunan. Toinen kävijä puolestaan kehuu kokemaansa opastusta: ”OPAS oli mahtava!” [Mika Lehto]

Kuva 12. Palveluiden laatu vastanneiden mukaan Kurjenrahkan kansallispuistossa.

Taulukko 31. Palveluita, rakenteita ja ympäristön laatua koskeva vapaamuotoinen palaute. 5 = erittäin hyvä, ... 1 = erittäin huono.

Palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laatu tämänkertaisella käynnillä Kurjenrahkan kansallispuistossa	Arvio
Informaatio netissä	1
Kirves puuttui Vajosuo	
Laavujen sijainti/sijoittelu maastoon	3
Lisää polkuja soille	
OPAS oli mahtava! [Mika Lehto]	
Opasteissa naulojen käyttö ja huolimaton naulaus (törröttävät naulat rantaan päin vievällä pyörätuolikäytävällä)	
Palanut auto parkkipaikalla	
Pitkokset	1
Pitkospuut	2
Pitkospuut	1
Pitkospuut huonot	
Pitkospuut lahoja	
Pitkospuut märehtyneet	1
Pitkospuut (Vajosuo)	
Polkuviihtotukset: vaihteleva	
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla: Riippuu paikasta.	5 & 1
Rantapihan käymälän siisteys oli eilen törkeä, ei ollut edes paperia.	
Sauna	5
WC järkyttävä! Pitkospuut huonossa kunnossa	
WC-paperi puuttui	
[WC-]paperi puuttuu	

Palveluiden ja rakenteiden määrään kokonaisuudessaan oli melko tyytyväisiä yli puolet vastaajista ja keskiarvoksi tuli 4,3 (taulukko 32).

Taulukko 32. Vastanneiden tyytyväisyys palveluiden määrään kokonaisuudessaan Kurjenrahkan kansallispuistossa.

	Arvioinut		Arviointi, %					Keski-arvo
			Erittäin tyytyväisen	Melko tyytyväisen	Ei kumpikaan	Melko tyytyväinen	Erittäin tyytyväinen	
	n	%						
Tyytyväisyys palveluiden määrään kokonaisuudessaan	410	99	0	1	7	56	36	4,3

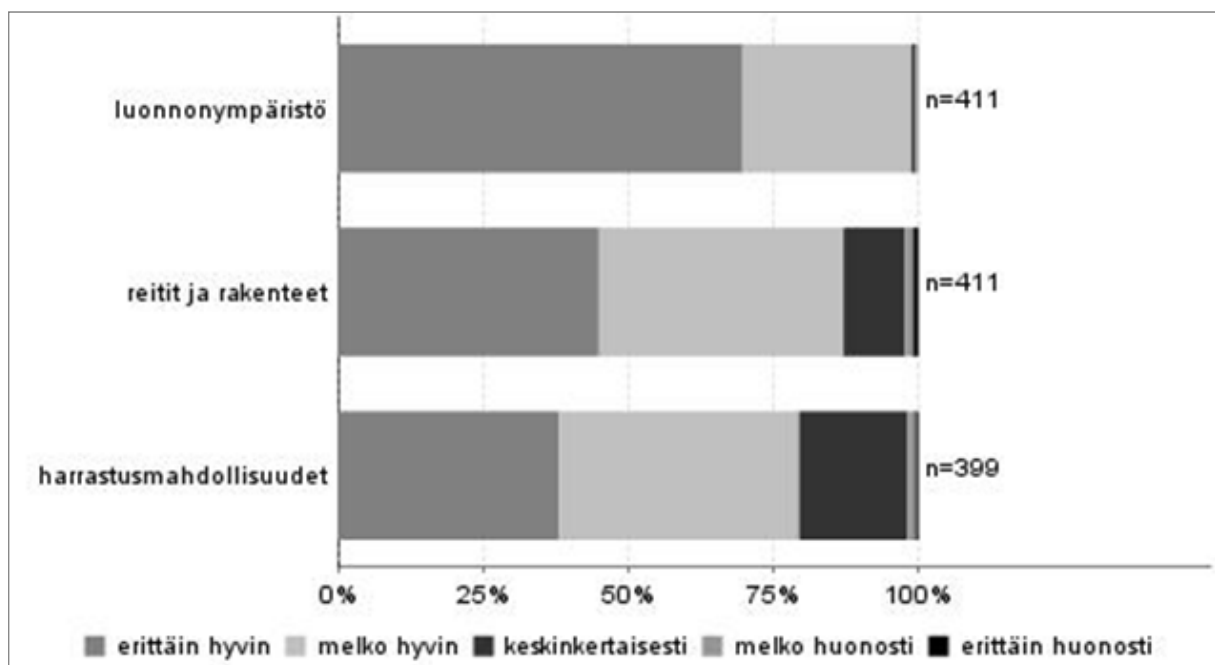
3.3.3 Kävijöiden odotusten toteutuminen

Kyselyssä pyydettiin arvioimaan odotusten täyttymistä luonnonympäristön, harrastusmahdollisuuksien sekä reittien ja rakenteiden suhteen. Vastajien ennako-odotukset täyttyivät keskimäärin melko hyvin (kuva 13), sillä kaikkien keskiarvo on yli neljän, asteikon ollessa yhdestä viiteen (erittäin huonosti – erittäin hyvin) (taulukko 33). Heikoimman arvosanan edellä mainituista saivat harrastusmahdollisuudet. Kyselyä täytettäessä useampi kävijä oli epävarma siitä, millaisiin harrastuksiin kysymyksessä viitataan. Lähes kaikki vastasivat luonnonympäristön sekä reittien ja rakenteiden kohdissa, mutta pieni osa ei arvioinut lainkaan harrastusmahdollisuuksia, mikä saattaa johtua edellä kuvatusta hämmennyksestä.

Reitit ja rakenteet saivat myös jonkin verran kritiikkiä, mikä tuli myös ilmi myös edellisessä kysymyksessä. Pitkospuiden paikoittain huono kunto todennäköisesti vaikutti tähän kohtaan vastatessa.

Taulukko 33. Vastanneiden ennako-odotusten täyttyminen Kurjenrahkan kansallispuistossa.

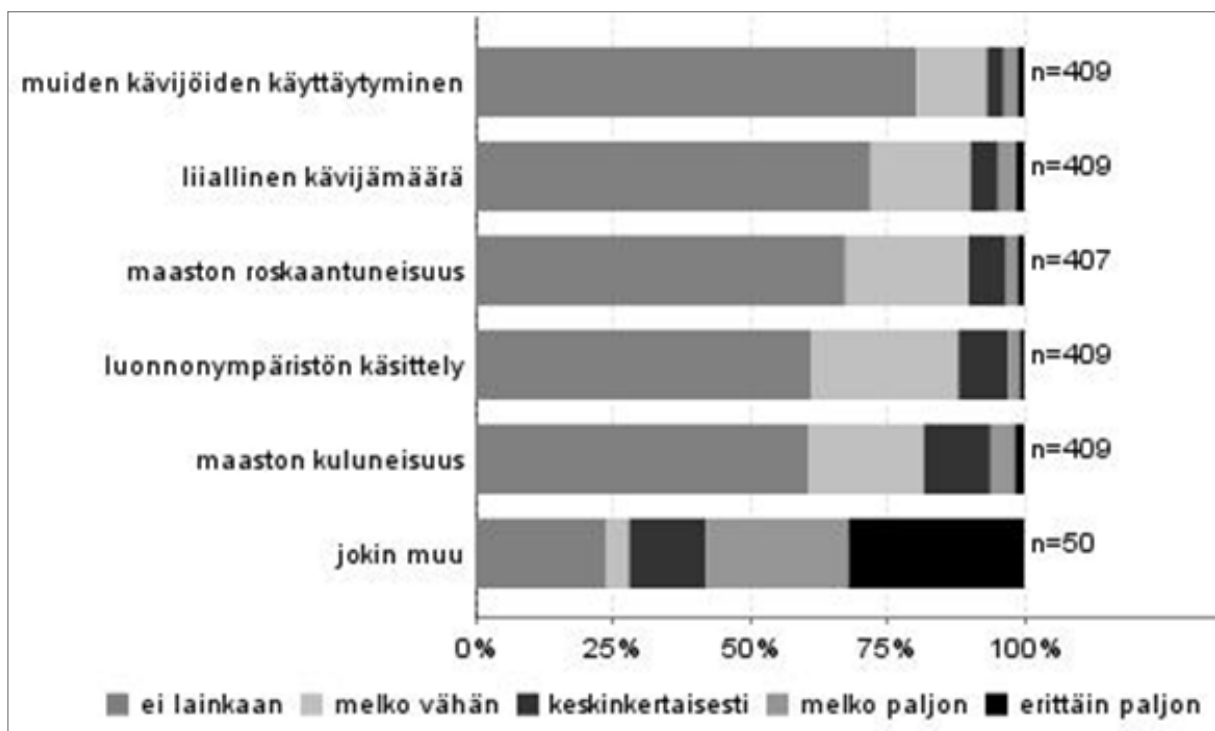
Odotukset	Vastanneita		Arviointi, %					Keskiarvo	Keskihajonta
	n	%	Erittäin huonosti	Melko huonosti	Keskinkertaisesti	Melko hyvin	Erittäin hyvin		
Luonnonympäristö	411	100	0	0	1	29	70	4,68	0,51
Harrastusmahdollisuudet	399	97	1	2	19	41	38	4,15	0,81
Reitit ja rakenteet	411	100	1	1	10	42	45	4,29	0,79

Kuva 13. Vastanneiden ennako-odotusten täyttyminen.

3.3.4 Vastanneiden käyntiä häirinneet tekijät

Vastaajat saivat arvioida, oliko heitä häirinnyt tällä käynnillä maaston kuluneisuus, maaston roskaantuneisuus, luonnonympäristön käsittely, liiallinen kävijämäärä, muiden kävijöiden käyttäytyminen tai jokin muu. Arvosteluasteikko oli viidestä yhteen (ei lainkaan 5 – erittäin paljon 1). Vastanneita olivat häirinneet melko vähän mitkään valmiista vaihtoehdoista, sillä yli puolet vastasi kaikkiin kohtiin, etteivät nämä ole häirinneet käynnillä lainkaan (kuva 14). Vähiten vastanneita oli häirinnyt muiden kävijöiden käyttäytyminen. Annetuista vaihtoehdoista maaston kuluneisuus ja luonnonympäristön käsittely olivat häirinneet kävijöitä eniten. Osa vastanneista ilmoitti jonkin muun heitä häirinneen seikan. Eniten mainintoja (18 kpl) saivat huonokuntoiset tai lahonneet pitkospuut (taulukko 34). Sepelin käyttö poluilla sai myös useamman maininnan (3 kpl), ja sepelin tarkoitusta myös monesti tiedusteltiin haastattelijalta. Reittiviitoitus ja epäselvät opasteet tulivat myös esille muutaman kerran.

Kuva 14. Vastanneita häirinneet tekijät Kurjenrahkan kansallispuistossa.

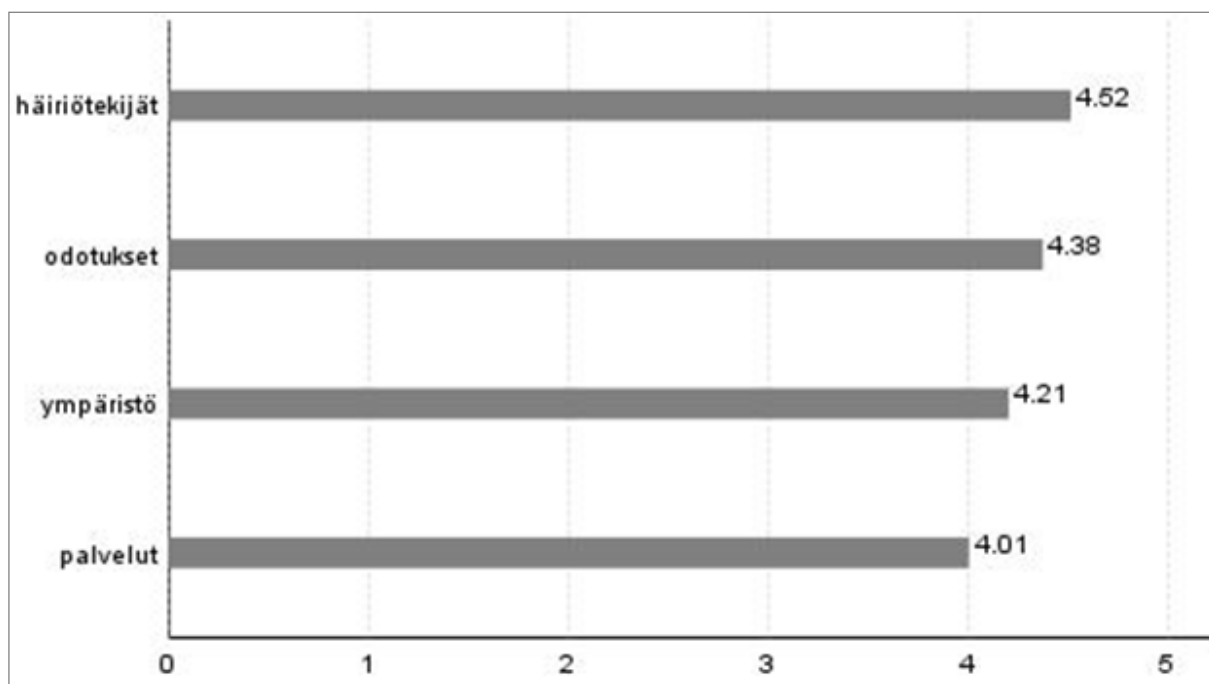

Taulukko 34. Muut vastanneita häirinneet tekijät.

Häiriö	Kpl	Häiriö	Kpl
Huonokuntoiset ja lahonneet pitkospuut	14		
Sepelin käyttö	3	Liikaa pitkospuita!	1
Reittiviitoitus ja epäselvät opasteet	2	Mopolla ajo talvisin hankikelillä pitkin suota	1
Auran kunnan virkistysalueen bileet	1	Naulojen käyttö	1
Huonokuntoiset pitkospuut (lapsen kulkeminen)	1	Oksien katkaisu	1
Hyttysset :)	1	Pitkospuiden limaisuus	1
Jäljellä olevan matkan pituudesta ei ollut infoa	1	Pitkosten + wc:n kunto	1
Kahvilan puute	1	Regnväder	1
Koiran haukunta	1	Reitti kulkee teillä	1
Koirat	1	Teollisuuden melu	1
Kurjenpesän parkkipaikka huonossa kunnossa	1	Tuulenskaadot poistettu turhaan reitiltä	1
Laavujen vähyyys	1	Vanhat pitkospuut suolla	1
Laavut ja tulipaikat TODELLA kaukana vedestä!!!	1	Viitoituskylltien vähäisyys	1
		Yhteensä	41

3.3.5 Kävijätyytyväisyysindeksi

Kävijätyytyväisyysindeksi lasketaan palveluiden, ympäristön laadun, ennako-odotusten toteutumisen ja käyntiä häirinneiden tekijöiden saamista arvosanoista. Arvosana 5 merkitsee erittäin hyvää ja 1 erittäin huonoa. Kurjenrahkan kansallispuiston valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijätyytyväisyysindeksi on 4,21 (kuva 15, taulukko 35). Eniten parannettavaa olisi kansallispuiston palveluissa: näistä erityisesti yrittäjien tuottamat palvelut, yleisökäymälät, ennakkoinformaatio ja lähialueen tiestö kaipaisivat kehittämistä.

Kuva 15. Kävijätyytyväisyyteen liittyvien osatekijöiden keskiarvot (1 = erittäin huono, ... 5 = erittäin hyvä) Kurjenrahkan kansallispuistossa.

Taulukko 35. Kävijäytyvyyden osatekijöiden keskiarvot ja kävijäytyväisyysindeksi Kurjenrahkan kansallispuistossa. Arviointi: 1 = erittäin huono – 5 = erittäin hyvä.

Palvelut		Ympäristö		Odotukset		Häiriötekijät	
Pysäköintipaikat	4,36	Yleinen turvallisuus	4,12	Luonnonympäristö	4,68	Maaston kuluneisuus	4,35
Tiestö	3,75	Yleinen siisteys	4,32	Harrastusmahdollisuudet	4,15	Maaston roskaantuneisuus	4,53
Reittien opastetaulut	4,10	Maiseman vaihtelevuus	4,19	Reitit ja rakenteet	4,29	Luonnonympäristön käsittely	4,45
Polku- ja/tai latureitistö	4,16					Liiallinen kävijämäärä	4,56
Polku- ja/tai latuviitoitukset	4,14					Muiden kävijöiden käyttäytyminen	4,69
Tulentekopaikat ja laavut	4,16						
Polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	4,25						
Yleisökäymälät	3,53						
Jätehuollon toteutus ja ohjaus	3,76						
Erytistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	3,76						
Keittokatokset	3,87						
Luontokeskuksen näyttely	3,83						
Havaintotornit	3,99						
Ennakkoinformaatio	3,67						
Yrittäjien tuottamat palvelut (esim. kahvilat ja ohjelmapalvelut)	2,89						
Reittien ja rakenteiden turvallisuus	3,79						
Palveluiden määrä	4,27						
Aluekohtainen keskiarvo	3,98		4,21		4,38		4,52
Vertailukelpoinen keskiarvo	4,01		4,21		4,38		4,52
Aluekohtainen kävijäytyväisyysindeksi					4,18		
Valtakunnallisesti vertailukelpoinen kävijäytyväisyysindeksi					4,21		

3.4 Aluekohtaiset kysymykset

3.4.1 Joukkoliikenne

Vastaajilta tiedusteltiin kyselylomakkeessa, tietävätkö he miten Kurjenrahkan kansallispuistoon pääsee yleisiä kulkuneuvoja (joukkoliikennettä) käyttäen. Linja-autopysäkki saatiin vuoden alussa Kurjenpesän lähelle Säskyläntien varteen, joten kysymyksellä selvitettiin, miten hyvin tämä on kävijöiden tiedossa. Tasan puolet kysymykseen vastanneista tiesi tämän ja toinen puolikas ei (taulukko 36).

Taulukko 36. Vastanneiden tietämys siitä, miten Kurjenrahkan kansallispuistoon pääsee joukkoliikennettä käyttäen.

Tieto joukkoliikenteestä alueelle	Kpl	%
Kyllä	205	50
Ei	205	50
Yhteensä	410	100

3.4.2 Käynnin terveys- ja hyvinvointivaikutukset

Kävijätutkimuksessa oli mukana kaksi **Luontoympäristön ja luonnossa liikkumisen merkitys ihmisen terveydelle ja hyvinvoinnille** -kyselyn kysymystä. Ensimmäisessä kysymyksessä kävijöitä pyydettiin arvioimaan kansallispuistossa käynnin vaikutuksia yleiseen terveydentilaan ja hyvinvointiin. Kysymyksessä oli kolme väitettä, joissa tiedusteltiin kokiko kävijä sosiaalisen, psyykkisen tai fyysisen hyvinvointinsa lisääntyneen. Sosiaalisen hyvinvoinnin lisääntymisen kuvailtiin mm. edistävän työkykyä tai lujittavan ihmissuhteita. Sosiaalinen hyvinvointi lisääntyi vähintään jonkin verran 77 %:lla kävijöistä (taulukko 37). Väitteeseen oli muutama henkilö vastannut olevansa jonkin verran tai täysin eri mieltä. Yksin kansallispuistossa vieraileva suhtautuu todennäköisesti epäilevämmiin tähän väitteeseen kuin seurueessa liikkuva. Psyykkisellä hyvinvoinnilla tarkoitettiin mielialan kohentumista tai uuden oppimista. Fyysinen hyvinvointi nähtiin luontoaistimuksista nauttimisena tai fyysisen kunnon ylläpitämisenä. Yksikään vastaaja ei ollut täysin eri mieltä siitä, että hänen psyykkinen tai fyysinen hyvinvointinsa oli lisääntynyt käynnin ansiosta. Sen sijaan yli 80 % vastaajista ilmoitti sekä psyykkisen että fyysisen hyvinvointinsa lisääntyneen vähintään jonkin verran.

Taulukko 37. Kävijöiden kokemat terveys- ja hyvinvointivaikutukset Kurjenrahkan kansallispuistossa käyntiin liittyen. Arviointi: 1 = täysin eri mieltä, ... 5 = täysin samaa mieltä.

	Arvioinut		Arviointi, %					Keski-arvo
			Täysin eri mieltä	Jonkin verran eri mieltä	Ei samaa, ei eri mieltä	Jonkin verran samaa mieltä	Täysin samaa mieltä	
	n	%						
Sosiaalinen hyvinvointi lisääntyi	404	98	1	3	18	37	40	4,13
Psyykinen hyvinvointi lisääntyi	404	98	0	1	10	39	50	4,38
Fyysinen hyvinvointi lisääntyi	405	98	0	1	12	40	47	4,33

Toisena terveysaiheena kävijöiltä kysyttiin, minkä arvoisiksi he arvioisivat rahassa mitattuna Kurjenrahkan kansallispuistossa kokemansa terveys- ja hyvinvointivaikutukset. Ideana oli verrata käynnin tuomia terveys- ja hyvinvointivaikutuksia jonkin kaupalliseen palvelun tuottamiin vastaaviin vaikutuksiin. Vastauksena ilmoitettiin kaupallisen palvelun hinta. Kysymys herätti paljon keskustelua: rahallisen arvon määrittäminen oli osalle hyvin vaikeaa, eivätkä kaikki halunneet vastata kysymykseen lainkaan. Luontokokemuksen ja rahan yhdistäminen oli osalle vastaajista liian radikaalia, mikä tulee ilmi myös vapaamuotoisesta palautteesta (liite 4). Eräs kävijä ilmaisi asian näin: ”Joka asiaa ei tarvitse, eikä voi mitata rahassa!!!” Kysymykseen vastanneiden antamat rahalliset arvot vaihtelivat viidestä eurosta 3 000 euroon (taulukko 38). Arvojen mediaani on 50 euroa, ja kolme neljäsosaa vastaajista valitsi käynnin arvoksi alle 100 euroa. Kysymyksessä oli annettu joitakin esimerkkejä kaupallisista palveluista, joiden rahalliset arvot vaihtelivat kuntosalikäynnistä (5 euroa) ulkomaanmatkaan (3 000 euroa). Moni valitsikin esimerkeistä itselleen sopivimman.

Taulukko 38. Kurjenrahkan kansallispuistossa koettujen terveys- ja hyvinvointivaikutusten rahallinen arvo.

Käynnin rahallinen arvo	n	Keski-arvo	Keskihajonta	Prosenttipisteet				
				Min	25 %	Med	75 %	Max
Euroa	370	122,3	339,20	5	20	50	100	3 000

3.5 Vapaamuotoiset ajatukset

Osa kävijöistä kirjoitti vapaamuotoista palautetta kyselylomakkeeseen (liite 4). Tämän lisäksi haastattelija kirjasi ylös kävijöiden antamaa suullista palautetta, joka on koottu aihepiireittäin lajiteltuna liitteeseen 4. Kävijät kiinnittivät huomiota lukuisiin eri asioihin palvelurakenteista kävijätutkimuslomakkeeseen.

Moni kävijäpalaute koski pitkospuita. Savojärven kierroksen uusittuja pitkospuita keuhuttiin, ja eräs vierailija oli tyytyväinen erityisesti leveämpiin pitkospuihin. Toinen kävijä puolestaan kommentoi, että pitkospuut saisivat olla leveämmät paikoittain. Eräs palaute koski Savojärven eteläpuolen (”vanhan puolen”) pitkospuita, joiden alle kaivattiin tiheämmin tukipuita, jotteivät ne jous-taisi niin paljon jalan alla. Töykkälän ja Vajosuon reittien pitkospuiden uusimista toivottiin useassa palautteessa.

Kävijät toivoivat reittien varrelle karttoja, joissa on ”olet tässä” -piste, ja reittien pituuksien selkeämpää esittämistä. Pukkipalon kierrokselle kaivattiin lisää opasteita, sillä muutama kävijä kertoi eksyneensä reitillä. Eräs vastaaja toivoi esteettömien käyntikohteiden parempaa opastamista siten, että Kuhankuonon parkkipaikalla olisi pyörätuolin kuva liikuntaesteisille sopivien reitti-viitoitusten yhteydessä. Yksi kävijä toivoi, että viitoissa käytettäisiin selkeitä ja suorita ”pölkkykirjaimia” niin, että viitoissa ei olisi erikokoisia kirjaimia. Kurjenpesän laiturille toivottiin lappua varoittamaan syvästä vedestä, jotta pienimmät uimarit osaisivat varoa mennessään uimaan. Ulko-mainen kävijä toivoi, että luontoon.fi-sivustolla olisi tarkemmat kuvaukset palveluista englanniksi – kuten esimerkiksi mitä cooking shelter (keittokatos) tarkoittaa. Olisi myös hyödyllistä, jos alueesta ja sen palveluista olisi enemmän kuvia internetissä.

Luonnonympäristön käsittelystä useampi kävijä mainitsi polulle levitetyn sepelin, joka koettiin häiritsevänä. Sepeliä oli levitetty Savojärven kierroksen yhdelle polun osalle, jonka maasto oli kulunut. Sillä pyritään hillitsemään polun levenemistä. Tosin eräs kävijä totesi, että murskepolulla on hyvä kävellä, sillä se ei ole liukas tai märkä.

Laavujen ja tulipaikkojen sijoittelua voitaisiin muutaman kävijän mukaan parantaa. Vesipisteiden vähyys ja niiden sijainti kaukana laavuista tuotti pettymyksen muutamalle vastaajalle. Useampi vastaaja toivoi laavua tai tulipaikkaa Savojärven reitin varrelle, jotta olisi rauhallisempi paikka levähtää ja grillata. Yksi kävijä toivoi alueelle kotaa, jotta talvella voisi yöpyä maastossa. Muutamassa palautteessa toivottiin, että laavuja voisi olla enemmän. Loppukesän ja syksyn viikonloppuina alueella yöpyminen oli melko suosittua, joten toisinaan samalla laavulla yöpyi useampi seurue. Laavut saivat myös kiitosta muutamalta vastaajalta.

Savojärven kierros järvimaisemineen keräsi runsaasti positiivista palautetta, ja järven pohjoispuolen pitkospuita keuhuttiin erityisen toimiviksi. Muutama kävijä oli erittäin tyytyväinen siihen, että alueelle on kulkuyhteys linja-autolla. Reitistö ja kansallispuiston hoitajat saivat myös kiitosta, ja eräskin kävijä kuvasi käyntiään ”mielettömäksi seikkailuksi”.

4 Tulosten tarkastelu

4.1 Yhteenveto

Kurjenrahkan kansallispuiston aktiivisimmat käyttäjät tulevat sen lähialueelta, ja suurin osa käynneistä on päiväkäyntejä. Päiväkävijät viipyivät kansallispuistossa keskimäärin 3,6 tuntia ja yöpyjät 1,5 vuorokautta käynnillään. Kansallispuisto oli kävijöiden enemmistön tärkein matkakohde. Kävijöiden eniten harrastamia aktiviteetteja olivat kävely, luonnosta nauttiminen, luonnon tarkkailu ja eväsretkeily. Tärkein harrastus oli luonnosta nauttiminen. Suurin kävijäryhmä oli 25–34-vuotiaat, ja yleisin koulutus alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto. Yleisin seurueen koko oli 2–5 henkilöä, ja se koostui oman perheen jäsenistä tai ystävistä.

Suosituin yksittäinen käyntikohde oli Kuhankuonon rajakivi, ja käyntikohteiden kärjessä olivat muut Savojärven kierroksen varrella olevat kohteet. Moni kävijä patikoi Savojärven kierroksen, sillä se sopii hyvin päiväkäynnin kävelyreitiksi ja on pitkospuineen melko helppokulkuinen. Se on uusi rengasreitti, jonka varrelta avautuvat maisemat Savojärvelle. Vajosuon ja Töykkälän reittejä käytetään myös ilmeisen paljon, sillä viideoosa vastaajista oli liikkunut näillä alueilla.

Kurjenrahkan kansallispuiston paikallistaloudelliset vaikutukset olivat 244 644 euroa ja kolme henkilötyövuotta. Kävijät kuluttivat eniten rahaa huoltamo-ostoksiin, ruoka- ja muihin vähittäiskauppaostoksiin ja majoittumiseen. Kaikkien kävijöiden keskimääräinen kulutus oli 11 euroa, mutta lähialueen ulkopuolelta tulevat matkailijat ja erityisesti lähialueella yöpyvät matkailijat kuluttivat käynnillään enemmän rahaa.

Kävijät olivat saaneet tietoa kansallispuistosta oman kokemuksen lisäksi ystäviltä, sukulaisilta ja tuttavilta. Myös luontoon.fi verkkosivustoa oli käytetty ahkerasti. Kahdeksan vastaajaa kertoi saaneensa tietoa maantien kylteistä. Kyltit ovat ilmeisen tärkeitä, ei pelkästään perille löytämisessä, vaan myös käynti-idean herättämisessä.

Luonnon kokeminen, maisemat, rentoutuminen, yhdessäolo oman seurueen kanssa sekä oleminen poissa melusta ja saasteista olivat suurelle osalle kävijöistä tärkeitä. Alueen palveluihin oltiin kokonaisuudessaan melko tyytyväisiä, ja esimerkiksi polkureitistö ja yleinen siisteys koettiin melko hyväksi. Kuitenkin tuli esille tarve kunnostaa huonoja pitkospuuosioita ja panostaa käymälöiden ja tulipaikkojen siisteyteen. Lisäksi yrittäjien tuottamissa palveluissa nähtiin parantamisen varaa, mikä heijastelee palveluiden vähäisyyttä alueella.

Kävijät olivat keskimäärin melko tyytyväisiä käyntiinsä kansallispuistossa, sillä odotukset luonnonympäristöstä, reiteistä ja rakenteista sekä harrastusmahdollisuuksista täyttyivät melko hyvin. Harrastusmahdollisuuksissa olisi silti jonkin verran kehitettävää. Eniten kävijöitä häiritsivät heidän itsensä ilmoittamat asiat – kuten pitkospuiden huono kunto Vajosuolla ja Töykkälässä sekä epäselvä reittiviitoitus.

Kävijöillä oli mahdollisuus kertoa jokin heitä ilahduttava tai harmittava asia muutamassa eri kysymyksessä. He saattoivat myös kirjoittaa palautetta kyselyn loppuun tai kertoa asiansa haastattelijalle. Kävijätutkimuksella kerättiin paljon palautetta, josta osa on kiittävää ja osalla taas halutaan kiinnittää huomiota asioihin, joita tulisi kehittää. Palautteessa usean kerran esiintyviä seikkoja olivat pitkospuiden paikoittainen uusimistarve, karttojen ja reittiviitoituksen puutteellisuus sekä vesipisteiden vähäisyys. Kävijät toivoivat myös lisää laavuja sekä Savojärven kierrokselle levähdys- ja tulipaikkoja. Palaute on kerätty liitteeseen 4. Palautteella on tärkeä rooli, ja se on hyvä lähtökohta mietittäessä Kurjenrahkan kansallispuiston tulevaa kehittämistä.

4.2 Vertailu aiempiin tutkimuksiin

Kurjenrahkan kansallispuistossa on tehty kävijätutkimus viimeksi vuonna 2007. Sen tekivät Anna Kettunen ja Jonna Berghäll. Kävijätutkimus oli pääpiirteissään samankaltainen kuin nyt tehty tutkimus, joten tulokset ovat suurelta osin vertailukelpoisia.

Kävijärakenne on nuorentunut, sillä edellisessä kävijätutkimuksessa suurimman ikäluokan muodostivat 45–54-vuotiaat. Nyt suurin ikäluokka oli 25–34-vuotiaat. Samalla myös yleisin koulutustaso on vaihtunut opistotasosta alempaan yliopisto- tai korkeakoulututkintoon. Voi olla, että esimerkiksi uudesta reitistä tiedottaminen on innostanut nuorempia kävijöitä tutustumaan kansallispuistoon. Suurin osa kävijöistä saapuu edelleen 2–5 henkilön seurueissa. Viime kävijätutkimuksessa vastanneista 7 % oli yksin saapuneita, mutta nyt yksin tuli 12 %. Kurjenrahkan kansallispuisto on selvästi monen lähikohde, jonne on kenties helppo saapua yksin. Joukkoliikenneyhteyksien parantuminen saattaa vaikuttaa myös siihen, että paikalle on helpompi tulla yksin. Yli kuuden hengen seurueita oli viime tutkimuksessa huomattavasti enemmän (2007: 36 %, 2013: 11 %). Samoin myös alle 15-vuotiaita oli silloin enemmän seuruetta kohden (2007: 8,6 lasta, 2013: 3,3). Tähän voi vaikuttaa muun muassa se seikka, että vuoden 2007 tutkimuksessa keruu alkoi toukokuun alussa, kun taas vuonna 2013 keruu alkoi muutamaa viikkoa myöhemmin. Kevät on todennäköisesti otollista aikaa koululaisryhmien vierailuille, mikä voi näkyä tuloksissakin.

Kävijöiden saapuminen kansallispuistoon linja-autolla on lisääntynyt, sillä nyt linja-autolla saapui 6 % vastaajista, kun vuonna 2007 vastaava luku oli 3 %. Tämä epäilemättä johtuu siitä, että linja-autopysäkki on nyt hyvin lähellä kansallispuistoa. Joukkoliikenneyhteyden parantumisesta on myös tiedotettu esimerkiksi luontoon.fi-verkkosivuilla; mutta silti vain puolet vastanneista tiesi, miten linja-autolla pääsee kansallispuiston lähelle. Tiedottamista on siis syytä jatkaa aktiivisesti.

Kuhankuonon rajakivi oli edelleen suosituin käyntikohde. Viime kävijätutkimuksessa (2007) Vajosuolla tavoitettujen vastaajien määrä jäi 4 %:iin (10 kpl) ja Töykkälässä vastanneiden 5 %:iin (13 kpl). Viime tutkimuksen aikaan laavuilla ei ollut postilaatikoita itsenäistä vastaanamista varten. Postilaatikoiden asentaminen osoittautui erittäin toimivaksi menetelmäksi, sillä tällä tavoin saatiin huomattavan paljon vastauksia. Vajosuolta saatiin yhteensä 75 ja Töykkälästä 51 lomaketta. Seuraavassa kävijätutkimuksessa kannattaa harkita postilaatikon käyttöä myös Pukkupalon reitin yhteydessä sijaitsevalla Lakjärven laavulla. Vaeltajat saattavat saapua laavulle illalla aikaan, jolloin haastattelija ei välttämättä olisi paikalla. Syksyllä myös haastattelijan tekemät viikonlopun keruupäivät olivat Vajosuolla onnistuneita, joten haastattelupäiviä kannattanee jatkossa sijoittaa näillä kohteilla vain syksyyn.

Yöpyjien osuus vastanneista oli nyt 18 %, kun se aiemmin jäi 5 %:iin. Keruupisteet Vajosuon ja Töykkälän laavuilla epäilemättä selittävät tätä eroa, sillä moni alueella yöpyvä majoittuu näillä paikoilla. On vaikea sanoa varmuudella, onko maastossa yöpyminen lisääntynyt, sillä luvut eivät ole suoraan vertailukelpoisia; mutta alueella työtä tekevien ”näppituntuma” on, että yöpyjien määrä on kasvanut. Myös Vajosuon vuokratuvan käyttö on kasvanut.

Viime kävijätutkimuksessa kerätyssä palautteessa toivottiin alueelle uutta rengasreittiä. Nyt kun Savojärven kierros on valmistunut viime vuonna, on tarve uusille reiteille ilmeisesti vähentynyt. Tämän kävijätutkimuksen palautteessa ei ole uusia reittitoivomuksia. Sen sijaan Savojärven kierros sai paljon positiivista palautetta, ja muutama kävijä toivoi reitin varrelle lisää palveluita – kuten tulipaikkaa tai laavua.

Vastaajista osan käynnit kansallispuistossa ovat lisääntyneet, sillä vuonna 2007 vastanneista kolmannes oli käynyt edellisten viiden vuoden aikana 10 kertaa, kun vuonna 2013 vastaava määrä oli 15 kertaa. Suosituimmat kansallispuistoon saapumiskuukaudet olivat vuonna 2007 toukokuu, syyskuu ja lokakuu. Vuonna 2013 eniten kävijöitä saapui heinä-, elo- ja syyskuussa. Erot johtuvat osin keruupäivien sijoittelusta, sillä vuonna 2007 keruu alkoi toukokuun alussa ja päättyi loka-kuun lopussa. Nyt keruu alkoi toukokuun puolivälissä ja jatkui 2.10. asti. Lokakuu on edelleen suosittu vierailukuukausi, mutta tämä ei näy tuloksissa keruun loputtua aikaisemmin. Sen sijaan heinäkuu vaikuttaisi muuttuneen suosituimmaksi ajankohdaksi vieraillla Kurjenrahkan kansallispuistossa. Saapumispäivistä perjantai on lisännyt suosiotaan huomattavasti (2007: 12 %, 2013: 24 %).

Edellisessä kävijätutkimuksessa kysyttiin rahankäytöstä, mutta tuolloin paikallistaloudellisia vaikutuksia ei laskettu saman laskentamallin mukaan. Käsillä olevassa tutkimuksessa rahankäyttöä on tarkasteltu esimerkiksi eri kävijäryhmät huomioon ottaen, ja tulokset lienevät luotettavampia. Kurjenrahkan kansallispuiston kävijöistä suurin osa saapuu lähialueelta ja he viipyvät alueella muutaman tunnin, joten heidän rahankäyttönsä on maltillista. Lähialueen ulkopuolelta saapuvat kuluttavat keskimäärin enemmän rahaa, ja lähialueella yöpyvät tuovat suurimmat paikallistaloudelliset vaikutukset.

Luonnon kokeminen, maisemat ja rentoutuminen olivat edelleen kävijöille tärkeitä syitä käynnille Kurjenrahkan kansallispuistossa. Kävijöiden tyytyväisyys palveluihin on säilynyt melko hyvänä, ja laadukkaimpina palveluina olivat jälleen pysäköintialueet, tulipaikkojen polttopuuhoito ja alueen yleinen siisteys. Polkureitistö kohensi hieman keskiarvoaan (2007: 4,1, 2013: 4,2).

Kevon luonnonpuiston kävijätutkimuksessa (Olin 2013) olivat mukana samat terveys- ja hyvinvointikysymykset kuin tässäkin tutkimuksessa. Sosiaalinen ja psyykinen hyvinvointi lisääntyivät melkein yhtä monella sekä Kevolla että Kurjenrahkalla. Kevolla samaa tai jokseenkin samaa mieltä sosiaalisen hyvinvointinsa lisääntymisestä oli 84 % kävijöistä. Kurjenrahkan kansallispuiston kävijöistä 77 % ilmoitti samoin. Psykkisen hyvinvoinnin osalta vastaava luku oli 93 % ja Kurjenrahkalla 89 %. Lähes kaikki Kevon luonnonpuiston kävijöistä kertoivat fyysisen hyvinvointinsa lisääntyneen vähintään jonkin verran (92 %). Kurjenrahkan kansallispuiston kävijöistä samoin ilmoitti hieman pienempi osa kävijöistä (87 %).

Kysymyksessä, jossa kävijöitä pyydettiin vertaamaan kokemiaan terveys- ja hyvinvointivaikutuksia jonkin kaupallisen palvelun arvoon, on nähtävissä suuria eroja. Kevon luonnonpuiston kävijät vertasivat käyntiään 0–10 000 euron palveluihin. Puolet kävijöistä ilmoitti käyntinsä vastaavan yli 500 euron arvoista palvelua, ja kaikkien vastausten keskiarvo oli 768,40 euroa. Kurjenrahkan kansallispuistossa rahalliset arvot vaihtelivat viiden ja 3 000 euron välillä. Keskiarvoksi tuli 122,30 euroa, ja puolet vastaajista kertoi käyntinsä olleen yli 50 euron palvelun veroinen. Tulosten ero johtunee muun muassa siitä, että Kevon luonnonpuistoon saavutaan yleensä kauempaa ja yöpyjien osuus on huomattava (91 %). Kurjenrahkan kansallispuisto on sen sijaan lähialueen asukkaiden tärkeä virkistyskohde, jossa viivytään lyhyempiä aikoja kerrallaan, mutta jossa on helpompi käydä useammin.

Lähteet

- Kajala, L., Almik, A., Dahl, R., Dikšaitė, L., Erkkonen, J., Fredman, P., Søndergaard Jensen, F., Karoles, K., Sievänen, T., Skov-Petersen, H., Vistad, O. I. & Wallsten, P. 2009: Kävijäseuranta luontoalueilla. Pohjoismaiden ja Baltian maiden kokemuksiin perustuva opas. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 116. 144 s.
- Kettunen, A. & Berghäll, J. 2008: Kurjenrahkan kansallispuiston kävijätutkimus 2007. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 107. 59 s.
- Kuhankuonon retkeilyreitistö 2013. – <www.kuhankuono.fi>, viitattu 1.11.2013.
- Laukkanen, E. & Lehto, M. 2000: Kuhankuonon retkilukemisto. Saksalan alueen luonto ja Kuhankuonon rajakiven historiikki. – Saksalan pienviljelijäyhdistys, Turku. 39 s.
- Metsähallitus 2006: Kurjenrahkan kansallispuiston hoito- ja käyttösuunnitelma. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja C 1. 68 s.
- 2013: Kurjenrahkan kansallispuisto. – Luontoon.fi-verkkopalvelu, <www.luontoon.fi/kurjenrahka>, viitattu 1.11.2013.
- & Metsäntutkimuslaitos 2009: Kansallispuistojen ja retkeilyalueiden kävijöiden rahankäytön paikallistaloudelliset vaikutukset. – Raportti 14.12.2009. Metsähallitus, Vantaa. Asiano 3017/52/2009. <<http://www.metsa.fi/sivustot/metsa/fi/Eraasiatjaretkeily/Virkistyskaytonsuunnittelu/suojelualueidenmerkityspaikallistaloudelle/Documents/Kavijoiden%20paikallistaloudelliset%20vaikutukset.pdf>>. 16 s.
- Olin, K. 2013: Kevon luonnonpuiston kävijätutkimus 2013. – Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja. Sarja B 191. 70 s.
- Rauhala, J. 2003: Kurjenrahkan kansallispuiston kävijätutkimus 2002. – Power Point -esitys tuloksista. – Metsähallitus, luontopalvelut, Vantaa. 34 s.

Kurjenrahkan kansallispuiston kävijätutkimuksen 2013 otantakehikko

Paikka	Kohderyhmä	Arvioitu kävijä- määrä tutkimus- jakson aikana	Havaintoja Haast. + posti- laatikko (tavoite)	Keruurpäiviä (sesonki + loma-aika)
Kuhankuono (P-alue, Kurjenpesä)	Kaikki kävijät	22 500	250	25
Pukkipalo (P-alue)	Kaikki kävijät	4 000	32	8
Töykkälä (laavu)	Kaikki kävijät	1 000	12 + 18	4
Vajosuo (laavu)	Kaikki kävijät	3 500	18 + 22	6
	Yhteensä	31 000	352	43

Aineiston keruuajataulu ja sen toteutuminen Kurjenrahkan kansallispuistossa 2013

Toukokuu 2013

Päivä	to 16.5.	to 23.5.	la 25.5.	ke 29.5.	pe 31.5.	ti 4.6.		
Paikka	KU	VA	KU	KU	KU	tallennus		
Kello	14–19	14–19	9–14 → 10–16	9–14	9–14			
Tavoite	10	3	10	10	10			
Kuka	MS	MS	MS	MS	MS			
Kpl	5 + 1 p	0	15 + 1 p	5	5			
Lomakkeet yhteensä, kpl								32

Kesäkuu 2013

Päivä	su 9.6.	ke 12.6.	su 16.6.	to 20.6.	la 29.6.			
Paikka	PU → KU	KU	Laat:t + KU	KU	Laat:t + KU			
Kello	14–19	9–14	9–14 → 9–13	14–19	9–14			
Tavoite	4	10	3	10	3			
Kuka	MS	MS	MS	MS	MS			
Kpl	14 + 1 p	3 + 1 p	Va 1 + Tö 1 + 0 + 3 p	4	Va 6 + Tö 4 + 5 + 3 p			
Lomakkeet yhteensä, kpl								46

Heinäkuu 2013

Päivä	ke 3.7.	la 6.7.	su 7.7.	to 11.7.	la 13.7.	pe 19.7.		
Paikka	KU	PU → RA	KU	Laat:t + PU → RA	KU	Laat:t + KU		
Kello	14–19	9–14 → 10–15	14–19 → 13–18	14–19 → 13–18.30	9–14 → 9.30–14.30	14–19		
Tavoite	10	10	10	4	10	10		
Kuka	MS	MS	MS	MS	MS	MS		
Kpl	7	9	15	Va 8 + Tö 5 + 5 + 1 p	10 + 2 p	Tö 5 + Va 3 + 8 + 1 p		
Lomakkeet yhteensä, kpl								79

Elokuu 2013

Päivä	to 1.8.	pe 2.8.	to 8.8.	pe 9.8.	la 10.8.	to 15.8.	pe 16.8.	la 17.8.
Paikka	tallennus	Laat:t + KU	KU	KU	PU + RA	Laat:t+KU	TÖ→KU	VA→EI kerätty
Kello		9–14 → 9.30–16	14–19	14–19	9–14 → 10–15.30	14–19	14–19	9–14
Tavoite		10	10	10	4	10	3	3
Kuka		MS	MS	MS	MS	MS	MS	
Kpl		Va 10 + Tö 8 + 10	7 + 1 p	2 + 2 p	PU 1 + RA 5 + 1 p	3 + 8 Va + 10 Tö	6	
Lomakkeet yhteensä, kpl								74

Elo-syyskuu 2013

Päivä	ke 21.8.	to 22.8. → pe 23.8.	la 24.8.	ke 28.8.	pe 30.8.	la 31.8.	ke 4.9.	to 5.9.
Paikka	KU	KU	TÖ	KU	PU → RA	VA	KU	KU
Kello	14–19	9–14 → 10–15	9–14	9–14 → 10–15	14–19	9–14 → 10–15	14–19	9–14
Tavoite	10	10	3	10	4	3	10	10
Kuka	MS	MS	MS	MS	MS	MS	MS	MS
Kpl	8 + 10 p	10	1 + laatik. 2	5 + 1 p	5	5 + 10 laatikossa	4 + 2 p	6
Lomakkeet yhteensä, kpl								69

Syyskuu 2013

Päivä	pe 6.9.	la 7.9.	ke 11.9. → pe 13.9.	to 12.9.	su 15.9.	to 19.9.	pe 20.9.	
Paikka	KU	PU → RA	KU	PU → RA + Laati:t	PU	KU	KU	
Kello	9–14	9–14	14–19	14–19	14–19→13–18	9–14	9–14	
Tavoite	10	4	10	4	4	10	10	
Kuka	MS	MS	MS	MS	MS	MS	MS	
Kpl	7	16	4	4+ 6Tö+ 3Va	11	1 + 1 p	9	
Lomakkeet yhteensä, kpl								62

Syyskuu 2013

Päivä	su 22.9.	to 26.9.	pe 27.9.	la 28.9.	2.10.			
Paikka	VA	KU	KU	TÖ → PU	Laati:t			
Kello	9–14	9–14	14–19	14–19				
Tavoite	3	10	10	3				
Kuka	MS	MS	MS	MS				
Kpl	7 + laatik. 8	7 + 1 p	5	9	6 Va + 8 Tö			
Lomakkeet yhteensä, kpl								51

KU = Kuhankuono

VA = VajosuonPU = Pukkipalo

RA = Rantapiha

Va = Vajosuon laavun keruulaatikossa olleet lomakkeet

Tö = Töykkälän laavun keruulaatikossa olleet lomakkeet

p = postitse saapunut lomake

Laati:t = keruulaatikoiden tyhjentäminen & täyttäminen

Vastaajien ilmoittamat matkan muut kohteet

Matkan muut kohteet, kun Kurjenrahkan kansallispuisto oli yksi suunnitelluista kohteista	Kpl
Elijärvi	1
Falkin koski	1
Harju	1
Haukkavuori	1
Honka... [Honkasaari]	1
Islands to the south [Saaret etelässä]	1
Kaarlejoen tila	1
Kuntosali	1
Käärmelähde	2
Luontokapinetti	2
Marjametsät ympäristössä	1
Melkuttimet, Juhannusrastit	1
Muumimaailma ja risteily	1
Mökki	2
Mökki, avoin	1
Nousten kirkko, Turku	1
Nuukio, Repovesi	1
Pukkipalo/Saksala	1
Savojärven ympäristö	1
Savojärvi	2
Sienimetsässä	1
Turku	3
Turku, Yläne, Kokemäki	1
Urho Kekkonen laavu Säskylä	1
Valasranta camping	1
Vaskijärven luonnonpuisto. Särkijärvi, Pirunkirkko, Luolakallio	1
Yhteensä	32

Matkan pääkohteet, kun Kurjenrahkan kansallispuisto oli ennalta suunnitteleman kohde matkan varrella	Kpl
Koivuniemi	1
Rauma, Turku	1
Sukulaiset	1
Turku	1
Työmatka	1
Åbo	1
Yhteensä	6

Vapaamuotoinen palaute aihepiireittäin

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk– Retkeily - Polttopuuhuolto	kehittämisehdotus	Laavulla [Vajosuon] olisi hyvä olla kirves polttopuiden pilkkomiseen.
Lvk– Retkeily - Polttopuuhuolto	valitus	Polttopuuhuolto usein puutteellista eli puuvajat laavuilla tyhjiä. Talvisilla yöretkillä tämä ymmärrettävästi harmittaa. Samaten "grillilatikat" tulipaikoilla eivät paljon lämmitä talvipakkasella.
Lvk– Retkeily - Polttopuuhuolto	valitus	Puut märkiä (polttopuut). Syttypaperi loppu.
Lvk– Retkeily - Polttopuuhuolto	valitus	Talvella ei puita Vajosuolla.
Lvk– Retkeily - Jätehuolto	valitus	Kurjaa kun tämän laavun ympäristössä on lasinsiruja [Töykkälä].
Lvk– Retkeily - Jätehuolto	valitus	Muuten kaikki ollut ok, mutta joskus ollut paljon roskia lyhyiden ja helppokulkuisten reittien varrella. Harmittaa, kun ihmiset roskaavat luontoa!
Lvk– Retkeily - Jätehuolto	valitus	Joku ryhmä jättänyt paljon tölkkejä, pulloja ym. roskaa.
Lvk– Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Pitkospuuta voisi uusia.
Lvk– Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Pitkospuut [Vajosuon] olisi hyvä kunnostaa.
Lvk– Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Reittiviitoitus voisi olla selkeämpi.
Lvk– Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Pitkospuut kaipaisivat parantamista/korjaamista.
Lvk– Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Liian pitkät välit pitkospuiden tukipuissa Savojärven kierroksen eteläpuolella (vanha puoli).
Lvk– Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Pitkospuut ovat aika huonot matkalla Töykkälään.
Lvk– Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	[Vajosuon] pitkospuut on uusittava.
Lvk– Retkeily -Reitit	kehittämisehdotus	Hyvä kansallispuistokokemus, pientä kehitettävää: osa pitkospuista läpimätiä.
Lvk– Retkeily -Reitit	valitus	Reitin kulkeminen teillä ja luonnontilaisten alueiden vähäisyys harmittaa. Alueella oli tehty tuoreitakin hakkuita.
Lvk– Retkeily -Reitit	valitus	Pitkospuut huonossa kunnossa.
Lvk– Retkeily -Reitit	valitus	Pitkospuut ja jotkin sillat huonossa kunnossa.
Lvk– Retkeily -Reitit	valitus	Ainoastaan Savojärven kierroksen uuden osan pitkospuut ovat hyvät :) Uusituilla entisen osan pitkoksilla tulee merisairaaksi! Alueen muutkin pitkokset tulisi uusia.
Lvk– Retkeily -Reitit	valitus	Töykkäläreitin pitkospuiden kunnostus!
Lvk– Retkeily -Reitit	valitus	Pukkialon i-pisteellä olet tässä paikassa punainen piste väärä paikka. Myös siellä reitin kiertosuunta vaikea määrittää.
Lvk– Retkeily -Reitit	valitus	Pitkospuut pitäisi uusia.
Lvk– Retkeily -Reitit	valitus	fixa spängen :)
Lvk– Retkeily -Reitit	valitus	Vähän turhan paljon autoteitä reitillä. [Vajosuon vaellus]
Lvk– Retkeily -Reitit	valitus	Paikoittain pitkospuut olivat erittäin huonossa kunnossa; lahonneet, katkeilleet, liukkaita (Töykkälän reitti ja Vajosuon vaellus).
Lvk– Retkeily -Reitit	valitus	Rajakiveltä kun lähtee Töykkälään niin pitkospuut ovat erittäin huonossa kunnossa ja vaaralliset.
Lvk– Retkeily -Reitit	valitus	Vajosuon pitkospuut vaarallisia
Lvk– Retkeily -Reitit	kehu	Kiitokset hienosta patikointireitistöstä!
Lvk– Retkeily -Reitit	kehu	Savojärven kierros järvimaisemineen on ylitse muiden (pohjoispuolen pitkospuut ovat todella toimivat).

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk– Retkeily -Reitit	kehu	Aivan upea paikka! Jossain kohti voisi lankkuja vähän uusia, muuten ihan mieleton seikkailu meillä täällä ollut. Kiitos
Lvk– Retkeily -Reitit	kehu	Savojärven kierros oli erityisen hieno ja rantasauna.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Ajo-opasteet Vajosuolle ja Töykkälään puuttuvat tien 204 varresta.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Pyörätuolin kuva p-paikalle, jotta tietäisi missä liikuntaesteisille sopivia paikkoja.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Opaskarttoihin merkityt reitit voisivat olla selvemmin ja esim. luonnossa keltaisella merkityt reitit myös kartassa keltaisella.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Opastenuhat ovat monin paikoin ehostuksen tarpeessa, pelkillä nauhoilla ei pärjätty. [Vajosuon vaellus]
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Kylltikarttojen "olet tässä"-ympyrät eivät aina pidä paikkaansa, esim. Vajosuon risteuksen parkkipaikka.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Kun korjaatte pitkospuuta, niin leveä 1-lankkuinen on paras tai ainakin kapea rako. Loivat mutkat pitkoksilla helpottaa liikkumista. [Kävijä pyöräilemässä]
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Laavun puhtaus, l.[liikainen] kokolattiamatto pois ja laavulle harja. [Töykkälä]
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Vesipiste ois kiva esim. sadevesiämpäri.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Laavuja voisi olla pari enemmän.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Laavuja voisi olla enemmän.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Työn laatuun huomiota esim. vene kiinnitetty huteralla köydellä.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Rakenteiden toteutus ja kunnosta huolehtiminen vrt 15 t.ex. [Kysymys 15: nauhojen käyttö opasteissa]
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Vesipisteet toki olisivat kullan arvoisia.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Savojärven rannassa voisi reitin varrella olla parit uima-portsaat.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Kota olisi reitin varrella kiva.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Juomaveden saanti voisi olla parempi muillakin alueilla kuin Rantapiha-Kurjenpesä.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Savojärven pohjoispuolelle nuotio- ja telttailupaikka olisi hyvä. Uusi kierros mahtava, kaunista!
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Savojärven kierros: pohjoispuolelle voisi laittaa jonkin istumapaikan järvenrantaan. Siitä olisi iloa mummoille ja minullekin ja uimaranta helppokulkuisella polulla olisi kiva sanoo nainen. Ehkä pieni katos parkkipaikalle jos sataa?
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Levähdys-/eväspaikkoja voisi olla enemmän. Kävelimme järvelle (punainen reitti) eikä järvellä ollut mitään istumapaikkaa. Muutenkin haluaisin evästää suota katsellen -> matkalle paikkoja.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Rantapihan grillikatoksen grilli pieni. Samaan aikaan n. 100 eläkeläistä ja meitä oli 60. Siis itse grilli voisi olla isompi. Vessat mainitussa paikassa tosi ikävässä kunnossa (paperikin puuttui).

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Lisää avotulentekopaikoja. Peltilaatikot pois.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Laavu järvenrantaan.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Töm dassen
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Vajosuon laavu: vessasta ulospääsy vaatii ninjavoimia, mikäli oven laittaa kiinni.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	valitus	Laavut ja tulipaikat TODELLA huonosti sijoitettuja. Vettä ei lähellä. Monen päivän retkeily haastavaa, kun ei ole ruuanlaittovettä saatavilla. Tämä ensimmäinen kansallispuisto, jossa olemme tähän törmänneet!! 16 kansallispuistoa takana!! Pitkospuut tarvitsisivat myös hieman uusimista...
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehu	Great path and nice laavu's! Thanks. [Mahtava reitti ja mukavat laavut! Kiitos]
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehu	Oli upeat maisemat tänne tultaessa. Oli hienoa, että laavu oli niin siisti ja hyvässä kunnossa, samoin puu-WC. Oli mukavaa saada kuivia polttopuita liiteristä. Kiitos!
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehu	Mutta laavu (Vajosuo), kuten muutkin kansallispuiston laavut ovat sopivissa paikoissa ja luonto on ihanaa sekä kesällä että talvella.
Lvk– Retkeily -Muut palvelurakenteet	kehu	Ihana reitistö, laavut ovat huippuja! Tänne tullaan uudelleen :) Kiitos!
Lvk– Retkeily - Metsästys ja kalastus	kehittämisehdotus	Kalakartta: mitä kaloja voi saada täältä.
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	muu	Kuljen usein koiran kanssa metsissä. Susipelko on hieman rajoittanut kulkemista Kuhankuonolla. Minulle tulee hyvä mieli myös kun vastaan tulee nuoria mieskulkijoita (pois kapakoista) tai lapsiperheitä.
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	muu	Usein kohteena Kurjenrahkan muutkin reitit. Marjastan, hiihto jne.
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Hyvä paikka.
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Talvella mukava hiihdellä...
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Hyvä paikka retkeillä!
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Erittäin ihana paikka! Ei tarvitse mitään lisäpalveluja, kunhan bussipysäkki pysyy siinä mihin se on nyt saatu. Kiitos kiitos!
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Muuten ihanaa lapsenlapsen kanssa retkeily
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Kiitos hyvin ylläpidetystä retkeilyalueesta.
Lvk– Retkeily -Muu luonnon virkistyskäyttö	kehu	Hieno paikka! 40 l lakkoja, variksenmarjoja, juolukoita, mustikoita.
Lvk– Aspa - Luontoon.fi	kehittämisehdotus	Netissä kartoissa oli Pukkipaloon merkitty toinenkin parkkipaikka, jota emme löytäneet, sillä opasteita ei ollut eikä paikalla osoitetta.

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk- Aspa - Luontoon.fi	kehittämisehdotus	Lisäinfoa lähtöpaikoista ja reittien kuvauksista.
Lvk- Aspa - Luontoon.fi	kehittämisehdotus	Netistä vaikea löytää selkeitä ajo-ohjeita esim. Turusta tänne.
Lvk- Aspa - Luontoon.fi	kehittämisehdotus	Osoitetiedot navigaattorin käyttöä varten.
Lvk- Aspa - Näyttelyt	valitus	Kurjenpesän luontotuvan äänet olivat turhan kovalla.
Lvk- Aspa - Näyttelyt	valitus	Kurjenpesän luontotuvalla taustalla soivien kurkien äänet olivat todella kovalla 21.8. n. klo 19.30.
Lvk-Viestintä ja markkinointi	kehittämisehdotus	Matkalla juteltiin, että voisiko näitä karttoja jakaa ihmisille ilmaiseksi esim. suoraan postiluukkuun typerien mainosten sijaan. Mainoksilla tarkoitan kaupallisia mainoksia.
Ls-Lajien ja luontotyyppien hoito	kehittämisehdotus	Olisi erinomaisen tärkeää, että äskettäin muodostetulla Metsähallituksen Kontolanrahkan (Pöytyä ym.) ei sallitaisi moottorikelkkailuja reiteilläkään. Arvokas harvinaisen eläimistö mm. pieni sinnittelevä riekkokanta tarvitsisi jo varhain keväällä täyden rauhan. Nyt näkee suolla toisinaan pes. aikaankin 'urheilijoita sauvakävelytreeneissä'.
Joukkoliikenteen kehittämiseen liittyvä idea	kehittämisehdotus	Bussilla pitäisi päästä useammin.
Joukkoliikenteen kehittämiseen liittyvä idea	kehittämisehdotus	Bussiyhteys jes!!! -> Seuraavaksi Valasaranta?
Muu	muu	Tiedän, että bussilla pääsee mutta mikä bussin nro/reitti niin sitä en tiedä enkä ole etsinyt. [Kys. 19]
Muu	muu	Tomtom-reitti taisi epäonnistua omasta syystä.
Muu	kehittämisehdotus	Kyselyn tiivistäminen olisi suotavaa, hyviä asioita kyllä kysytään.
Muu	muu	[Kys. 17] 10-20 euroa jos liikkuisin vapaa-ajalla.
Muu	muu	[Kys. 17] vuotta kohti 2000e
Muu	muu	[Kys. 17] Mutta en tätä maksaisi.
Muu	muu	[Kys. 17] Ei rahassa mitattavissa.
Muu	muu	[Kys. 17] Ei mitata rahalla!
Muu	muu	[Kys. 17] Joka asiaa ei tarvitse, eikä voi mitata rahassa!!!
Muu	muu	[Kys. 17] Ei voi rahalla mitata...
Muu	muu	[Kys.17] En naturupplevelse skall inte mätas i pengar!
Muu	muu	[Kys. 17] Ei voi arvioida! Ei saa arvioida.
Muu	muu	[Kys. 17] Ei tosin verrattavissa kuntosaliin.
Muu	muu	[Kys. 17] Ei voi mitata rahassa. Jos maksaisi en voisi käyttää lainkaan.
Muu	muu	[Kys. 17] Ei voi määritellä.
Muu	muu	[Kys. 17] ???!!!! Kuten kumppanini totesi: "How can you give value to this?! " - "Ridiculous" [Miten tätä voi mitata rahassa? Naurettavaa]
Muu	kehittämisehdotus	[Kys. 17] ? Kysymys on hieman hankalasti muotoiltu ja johtaa turhankin syvällisiin pohdintoihin. Muuten, mukavaa analysointia vain!
Muu	kehu	[Kys. 17] :) Tämä on mittaamattoman arvokasta!
Muu	kehu	Kauniit maisemat :)
Muu	kehu	Hieno paikka!!
Muu	kehu	Kiitos, että pidätte paikoista huolta ja mahdollistatte tällaisen luonnossa olemisen.

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Muu	kehu	Haluaisin kiittää kaunista Metsähallituksen opasneitiä. Harmi ettei liittynyt seuraan laavulle :)
Muu	kehu	Erytiskiitos hemaisevalle punatukkaiselle Metsähallituksen työntekijälle, joka opasti meidät Töykkälän laavulle!
Muu	kehu	Kiitos! :)
Muu	kehu	Kiitos puiston hoitajille.
Muu	kehu	Kiitos :)
Muu	kehu	Kiitos hienosta retkeilymahdollisuudesta
Muu	kehu	Ihana paikka, vaalitaan sitä :)
Muu	kehu	Kiitos hienosta reitistöstä. Toivottavasti saa rahoitusta.
Muu	muu	:)

Kävijöiden suullinen palaute

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk- Retkeily - Reitit	kehittämisehdotus	Pitkospuut saisivat olla paikoin leveämmät.
Lvk- Retkeily - Reitit	valitus	Sepeli polulla ikävää (useampi kävijä mainitsi tämän).
Lvk- Retkeily - Reitit	valitus	Huhtaniitunmäen pari rappusta hiukan huonossa kunnossa.
Lvk- Retkeily - Reitit	kehu	Uuden puolen Savojärven kierroksen leveät pitkospuut todella hyvät.
Lvk- Retkeily - Reitit	kehu	Murskepolulla on hyvä kävellä, se ei ole liukas tai märkä.
Lvk- Retkeily - Reitit	kehu	Todella hieno reitti ja hyvin hoidettu.
Lvk- Retkeily - Reitit	kehu	Savojärven reitti on ehdoton.
Lvk- Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Reittien pituudet olisi hyvä ilmoittaa selkeämmin.
Lvk- Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Saisi olla karttoja matkan varrella, joissa <i>Olet tässä</i> -piste.
Lvk- Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Vajosuon vaelluksen varrella saisi olla enemmän <i>Olet tässä</i> -opasteita.
Lvk- Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Kävijä meni ensin autolla Säskyläntien varren levähdyspaikalle, koska ei tiennyt mistä pääsee tai pääseekö lähemmäs kansallispuistoa. Tie kansallispuiston P-alueelle on huonosti opastettu.
Lvk- Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehittämisehdotus	Kävijä toivoi parempia opasteita Pukkipalon kierrokselle (eksynyt pari kertaa).
Lvk- Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Pukkipalon kierroksella on liian vähän opasteita (erityisesti reitin yläosa).
Lvk- Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Pukkipalon P-alueen kartassa <i>Olet tässä</i> -pallo on väärässä kohtaa (vedetty yli haalealla tussilla)

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	valitus	Eri kokoiset poltetut kirjaimet viitoissa eivät hyviä. Tasaiset pölkkykirjaimet parempi vaihtoehto, kuten vanhoissa kylteissä Kuhankuonon parkkipaikalla (kuten Keittokatoskyltti)
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehu	Savojärven opasteet ovat tulleet paremmiksi, silloin kun reitti oli uusi kävijä eksyi.
Lvk– Retkeily - Maasto-opasteet ja viitat	kehu	Hyvin merkitty reitti ja hyvät kartat (Kurjenrahkan lähellä).
Lvk– Retkeily - Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Kurjenpesän tulipaikalla pitäisi olla harja, koska tuhka pyörii ja menee ruokaan.
Lvk– Retkeily - Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Saisi olla WC reitin Kurjenpesä - Rantapiha varrella.
Lvk– Retkeily - Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Kota voisi olla hyvä talvella, jotta voisi yöpyä.
Lvk– Retkeily - Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Tulipaikka järvenrantaan.
Lvk– Retkeily - Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Laavu tai tulipaikka Savojärven reitin varrelle (rauhallisempi paikka grillata).
Lvk– Retkeily - Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Vesipisteitä saisi olla enemmän.
Lvk– Retkeily - Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Vajosuon lintutorni saisi olla kerroksen korkeampi tai paria puuta pitäisi karsia, jotta tornista olisi parempi näkyvyys.
Lvk– Retkeily - Muut palvelurakenteet	kehittämisehdotus	Syysviikonloppuisin Kuhankuonon parkkipaikka on aivan täynnä autoja, voisi olla isompi.
Lvk– Retkeily - Muut palvelurakenteet	valitus	Kuivakäymälät huonolla hoidolla.
Lvk– Retkeily - Muut palvelurakenteet	valitus	WC-paperin puuttuminen Kurjenpesän pihan kuivakäymälästä, mainittu useasti.
Lvk– Retkeily - Muut palvelurakenteet	valitus	Kurjenpesän piha-alueen kuivakäymälä täynnä.
Lvk– Retkeily - Muut palvelurakenteet	valitus	Kurjenpesän kuivakäymälä likainen.
Lvk– Retkeily - Muu luonnon virkistyskäyttö	valitus	Ennen oli rauhallista, nyt liikaa kävijöitä; roskaamista, vene rikotaan. Muutama vuosi sitten ei ollut vielä tällaista. Mukavampi käydä muualla. Ei pitäisi mainostaa tätä, ne jotka ovat kiinnostuneita luontokohteista saavat selville. Sen jälkeen kun uusi reitti tehtiin Savojärven pohjoispuolelle on tilanne muuttunut.
Lvk– Retkeily - Muu luonnon vir- kistyskäyttö	kehu	[Kurjenpesän] laiturin vieressä heti syvää, voisi olla lappu varoittamassa.

Luokka	Laatu	Vapaamuotoinen palaute
Lvk- Aspa - Luontoon.fi	kehittämisehdotus	Luontoon.fi:ssä voisi olla parempi kuvaus englanniksi kansallispuiston palvelurakenteista: mikä esim. cooking shelter tai kuvia näistä.
Lvk- Aspa - Näyttelyt	valitus	Kurjenpesän luontotuvan ovesa ei mitään ruotsiksi (ainoastaan Astu sisään ja Step inside).
Lvk- Aspa - Tapahtumat	valitus	Tapahtumapäivästä ei mitään ruotsiksi nettisivuilla (25.5.)
Muu	valitus	Säkyläntien varren P-alue (levähdyspaikka) sotkuinen.
Muu	valitus	Kävijätutkimuksessa vaikeita kysymyksiä.
Muu	valitus	Useampi kävijä: Lomake on liian pitkä.
Muu	valitus	Kävijätutkimuslomakkeessa kysytään samoja asioita monta kertaa.
Muu	muu	Miksi kävijätutkimuksessa kysytään erikseen palveluiden laatua ja määrää (kys. 10a).
Muu	kehu	Mukavaa että olette jalkautuneet kävijöiden pariin.
Muu	kehu	Bussipysäkki todella hyvä asia.
Muu	kehu	Hieno paikka.
Muu	kehu	Hieno paikka, hyvä että on saanut rahoitusta.

Kuhankuonon retkeilyreitistöä koskeva suullinen palaute

Vapaamuotoinen palaute

Rantapihan wc sotkuinen ja huonossa kunnossa (mainittu useasti).

Erittäin vaikea löytää perille: yritetty ensin mennä Rantapihalle autolla, lopulta löydetty Kuhankuonolle.

Rantapihan kyltti liian pieni ja puskassa (mainittu useasti).

Lavamäentietä (Saksala-Tortinmäki) ei opastetta kansallispuistoon (Rantapihalle vaikea löytää).

Rantapihan luontopolun pitkospuut todella huonossa kunnossa, kävijä pohti uskaltaako astua niille paikoittain. Polun loppupuolella ei luontotauluja, mikä harmillista.

Kuhankuonon retkeilyreitistön kartta netissä epäselvä (vihreät laatikot).

Kävijä ei saanut ladattua Kuhankuonon retkeilyreitistön karttaa netistä.

Kiinnostavaa tietoa uusissa tolmissa (joissa luontotekstejä kannen alla): lakan neljäs nimi valokki uusi tieto.

LIITE 5.

Vastaajien kotikunnat

Asuinkunta	Kpl	%	Asuinkunta	Kpl	%
Turku	193	48	Parainen	2	0
Aura	24	6	Salo	2	0
Lieto	18	4	Vantaa	2	0
Raisio	17	4	Espoo	1	0
Kaarina	16	4	Eurajoki	1	0
Pöytyä	15	4	Hyvinkää	1	0
Rusko	13	3	Kauniainen	1	0
Mynämäki	12	3	Lahti	1	0
Nousiainen	11	3	Laitila	1	0
Masku	9	2	Lempäälä	1	0
Naantali	8	2	Marttila	1	0
Loimaa	7	2	Pieksämäki	1	0
Paimio	6	2	Pori	1	0
Helsinki	4	1	Pyhäranta	1	0
Tarvasjoki	4	1	Rovaniemi	1	0
Eura	3	1	Savitaipale	1	0
Rauma	3	1	Somero	1	0
Säkylä	3	1	Taivassalo	1	0
Tampere	3	1	Ulvila	1	0
Huittinen	2	0	Uusikaupunki	1	0
Jyväskylä	2	0	Valkeakoski	1	0
Lappeenranta	2	0	Vihti	1	0
			Yhteensä	400	100

Aineiston kerääjä täyttää:

numero	paikka	kävijä	haastattelija	posti	nimikirjaimet	pvm	kellonaika

METSÄHALLITUS

Kurjenrahkan kansallispuisto

Kävijätutkimus 2013

Täyttöohjeet:

Kävijätutkimuksella kerättävää tietoa käytetään hyväksi Kurjenrahkan kansallispuiston kehittämisessä. Toivomme sinun vastaavan tämän lomakkeen jokaiseen kysymykseen huolellisesti ja pyydämme ottamaan huomioon seuraavat ohjeet:

1. Lue kysymykset huolellisesti.
2. Vastaa kysymyksiin **henkilökohtaisesti** merkitsemällä yksi rasti vastausympyrään (○). Niissä kysymyksissä, joissa on mahdollista valita useampi vaihtoehto, merkitse vastauksesi vastausruutuihin (□). Joissakin kysymyksissä pyydetään kirjoittamaan vastaus.
3. Kysymykset koskevat **ainoastaan tämänkertaista käyntiäsi** Kurjenrahkan kansallispuistossa (kartta 1) ja joissain kohdin myös sen lähialueella (kartta 2).
4. Palauta täytetty lomake aineiston kerääjälle tai ohjeissa annettuun paikkaan.
5. Lisätietoja antaa Laura Lehtonen p. 0400 172 572 (laura.lehtonen@metsa.fi).

KIITOKSET ETUKÄTEEN!

1. Milloin saavuit Kurjenrahkan kansallispuistoon (ks. kartta 1)?

päivämäärä _____ ja kellonaika _____

2. Kuinka kauan oleskelit tai aiot oleskella tällä käynnillä...

a. ...Kurjenrahkan kansallispuistossa (ks. kartta 1)?

(vastaa joko vuorokausina tai tunteina)

noin _____ vrk **tai** _____ tuntia

b. ...yhteensä Kurjenrahkan kansallispuistossa ja sen lähialueella (ks. kartta 2)?

noin _____ vrk **tai** _____ tuntia

asun lähialueella

3. Jos yövyit tai aiot yöpyä...

(muussa tapauksessa siirry kysymykseen 4)

a. ...Kurjenrahkan kansallispuistossa (ks. kartta 1), niin montako yötä vietit tai vietät

vuokratuvassa _____ yötä omassa majoitteessa (telta tms.) _____ yötä

asuntoautossa _____ yötä kodassa/laavussa _____ yötä

muualla, missä? _____ yötä

b. ...Kurjenrahkan kansallispuiston lähialueella (ks. kartta 2), niin montako yötä vietit tai vietät

vuokramökissä _____ yötä kodassa/laavussa _____ yötä

omassa mökissä _____ yötä leirikeskuksessa _____ yötä

asuntoautossa _____ yötä maatala-
majoituksessa _____ yötä

omassa majoitteessa (telta tms.) _____ yötä muualla, missä?

asun lähialueella _____ yötä _____ yötä

4. Missä päin Kurjenrahkan kansallispuistoa vierailit tai suunnittelet vierailevasi tällä käynnillä?

(merkitse tarvittaessa useampi kohta)

- Kurjenpesän luontotupa
- Kurjenpesän piha-alue
- Kuhankuonon rajakivi
- Rantapiha
- Savojärven kierros
- Lakjärvi
- Pukkialon kierros, ml. Takaniitunvuori
- Vajosuo
- Töykkälä
- Vaskijärven luonnonpuisto
- muualla, missä? _____

5a. Millä kulkuneuvoilla matkustit kotoasi Kurjenrahkan kansallispuistoon?

(merkitse kaikki käyttämäsi kulkuneuvot)

- 1 henkilöauto
- 2 henkilöauto ja asuntovaunu tai matkailuauto
- 3 linja-auto
- 4 tilausbussi (ryhmämatka)
- 5 juna
- 6 lentokone
- 7 moottoripyörä
- 8 polkupyörä
- 16 jalan
- 99 muu, mikä? _____

5b. Mitä yllä valitsemistasi kulkuneuvoista käytit viimeksi?

Merkitse numero -> _____

6. Minkälainen on seurueesi tällä käynnilläsi Kurjenrahkan kansallispuistossa?

olen yksin → siirry kysymykseen 8.

seurueen koko yhteensä _____ henkilöä

(vastaaja mukaan luettuna) joista

alle 15-vuotiaita? _____ henkilöä

alle 15-vuotiaiden syntymävuodet (jos _____
kaikki lähes saman ikäisiä, ilmoita yleisin _____
syntymävuosi) _____

liikuntaesteisiä? _____ henkilöä

6. Mistä seurueesi pääosin koostuu tällä käynnilläsi Kurjenrahkan kansallispuistossa?

(valitse parhaiten kuvaava vaihtoehto)

- oman perheen jäsenistä
- muista sukulaisista
- ystäväistä
- työtovereista
- koululuokasta
- päiväkotiryhmästä
- opiskeluryhmästä
- eläkeläisryhmästä
- ohjelmopalveluyrityksen asiakkaista
- kerhosta, yhdistyksestä tms.
- yritysvieraista
- jostakin muusta, mistä? _____

8. Mikä Sinulle oli tai on tärkeää tällä käynnilläsi Kurjenrahkan kansallispuistossa?

(vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)

(5 = erittäin tärkeää, 4 = melko tärkeää, 3 = ei kumpaakaan, 2 = ei kovin tärkeää, 1 = ei lainkaan tärkeää)

	erittäin tärkeää	5	4	3	2	1	ei lainkaan tärkeää
luonnon kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maisemat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
mahdollisuus olla itsekseen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
henkinen hyvinvointi	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
poissa melusta ja saasteista	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
rentoutuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
tutustuminen uusiin ihmisiin	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yhdessäolo oman seurueen kanssa	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
aikaisemmat muistot	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
alueeseen tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
luonnosta oppiminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
omien taitojen kehittäminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
kuntoilu	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jännityksen kokeminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
alueen kulttuuriperintöön tutustuminen	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
muu, mikä?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

9a. Mitä pääasiassa teit tai aiot tehdä Kurjenrahkan kansallispuistossa tällä käynnilläsi?

(merkitse tarvittaessa useampi vaihtoehto)

- 1 kävely
- 2 sauvakävely
- 3 lenkkeily
- 4 retkeily
- 5 luonnon tarkkailu
- 6 eväsretkeily
- 7 pyöräily
- 8 lintuharrastus
- 9 marjastus
- 10 sienestys
- 11 kasviharrastus
- 12 opetukseen liittyvä käynti
- 13 käynti Kurjenpesän luontotuvassa
- 14 luontovalokuvaus
- 15 partioiretki
- 16 leirikoulu
- 17 koiran kanssa ulkoilu
- 18 suunnistus
- 19 telttailu tai muu leirytyminen maastossa
- 20 vaellus (yöpyminen maastossa)
- 35 ratsastus
- 54 maiseman katselu
- 56 luonnosta nauttiminen
- 60 uinti
- 64 melonta
- 86 opastettu retki
- 87 osallistuminen järjestettyyn tapahtumaan
- 92 virkistäytyminen
- 121 geokätköily
- 999 muu, mikä? _____

9b. Mikä valitsemasi vaihtoehto oli tai on mielestäsi kaikkein tärkein tällä käynnilläsi? numero → [_____]

10a. Mitä mieltä olet käyttämiesi palveluiden, rakenteiden ja ympäristön laadusta tämänkertaisella käynnilläsi Kurjenrahkan kansallispuistossa?

Vastaa jokaiseen kohtaan ja arvioi tällä käynnillä käyttämäsi palvelun tai rakenteen laatu. Mikäli et ole käyttänyt palvelua tai rakennetta tällä käynnilläsi rastita vaihtoehto "en ole käyttänyt palvelua".

5 = erittäin hyvä, 4 = melko hyvä, 3 = keskinkertainen, 2 = melko huono, 1 = erittäin huono

	erittäin hyvä	5	4	3	2	1	erittäin huono	en ole käyttänyt
pysäköintipaikat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
lähialueen tiestö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reittien opastetaulut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polkureitistö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polkuviitoitukset	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
tulentekopaikat ja laavut	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
polttopuut tuvilla ja huolletuilla tulipaikoilla	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleisökäymälät alueella	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jätehuollon toteutus ja ohjeistus alueella	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
erityistarpeiden huomioon ottaminen (reittien kuljettavuus, turvallisuus, opasteet yms.)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
keittokatokset	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kurjenpesän luontotuvan näyttely	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
havaintotornit	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
ennakkoinformaatio	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yrittäjien tuottamat palvelut (esim. ohjelmapalvelut)	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reittien ja rakenteiden turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleinen turvallisuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
yleinen siisteys	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
maiseman vaihtelevuus	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
jokin muu, mikä?	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

10b. Kuinka tyytyväinen olet kokonaisuudessaan Kurjenrahkan kansallispuiston palveluiden ja rakenteiden määrään?

(5= erittäin tyytyväinen, 4=melko tyytyväinen, 3=ei kumpikaan, 2=melko tyytymätön, 1=erittäin tyytymätön)

erittäin tyytyväinen 5 4 3 2 1 erittäin tyytymätön

11. Täyttyivätkö tähän käyntiisi Kurjenrahkan kansallispuistossa liittyvät odotuksesi seuraavien asioiden suhteen?

(5 = erittäin hyvin, 4 = melko hyvin, 3 = keskinkertaisesti, 2 = melko huonosti, 1 = erittäin huonosti)

	erittäin hyvin	5	4	3	2	1	erittäin huonosti
luonnonympäristö	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
harrastusmahdollisuudet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
reitit ja rakenteet	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

12. Onko Kurjenrahkan kansallispuisto tällä matkalla...

☐	matkasi ainoa tai tärkein kohde?
☐	yksi matkasi suunnitelluista kohteista? Muita kohteita ovat: _____
☐	ennalta suunnittelematon kohde matkan varrella? Matkasi pääkohde/pääkohteet ovat: _____

13. Rahankäyttö

Oletko käyttänyt / tuletko käyttämään rahaa tähän matkaan liittyviin erilaisiin menoihin kansallispuistossa tai sen lähialueella (ks. kartta 2)?

- kyllä (→ vastaa alla oleviin kysymyksiin)
 en (→ siirry kysymykseen 14)

Ilmoita rastittamalla, arvioitko tässä

- henkilökohtaiset kulusi sekä osuutesi seurueen yhteisistä kuluista **VAI**
 perheen tai seurueen kokonaiskulut.

Ilmoita alla (kohdat A-G), paljonko tähän matkaan liittyviä kuluja sinulla on ollut ja arviolta tulee olemaan Kurjenrahkan kansallispuistossa ja sen lähialueella. (Kirjaa riville 0 (nolla), jos sinulla ei ole kyseiseen kohtaan kuuluvia kuluja.)

A polttoaine- ja muut huoltamo-ostokset	_____ €
B paikallismatkojen kustannukset (esim. paikalliset bussi- tai taksimatkat)	_____ €
C ruoka- sekä muut vähittäiskauppaostokset	_____ €
D kahvila- ja ravintolaostokset	_____ €
E majoittuminen	_____ €
F ohjelma- ja virkistyspalvelut (esim. opastetut retket, pääsymaksut tilaisuuksiin ja näyttelyihin)	_____ €
G muut menot (esim. varusteiden ja välineiden vuokrat)	_____ €

14. Kuinka usein olet käynyt Kurjenrahkan kansallispuistossa ennen tätä käyntiä?
(vastaa kaikkiin soveltuviin kohtiin)

tämä on ensimmäinen kerta

viimeisen viiden vuoden aikana _____ kertaa

milloin ensimmäisen kerran? v. _____

milloin viimeksi? v. _____

15. Onko jokin seuraavista asioista häirinnyt sinua tämänkertaisella käynnilläsi Kurjenrahkan kansallispuistossa? (vastaa jokaiseen vaihtoehtoon)
(5 = ei lainkaan, 4 = melko vähän, 3 = keskimääräisesti, 2 = melko paljon, 1 = erittäin paljon)

	ei lainkaan	5	4	3	2	1	erittäin paljon
maaston kuluneisuus		☐	☐	☐	☐	☐	
maaston roskaantuneisuus		☐	☐	☐	☐	☐	
luonnonympäristön käsittely		☐	☐	☐	☐	☐	
liiallinen kävijämäärä		☐	☐	☐	☐	☐	
muiden kävijöiden käyttäytyminen		☐	☐	☐	☐	☐	
jokin muu, mikä? _____		☐	☐	☐	☐	☐	

16. Missä määrin koet tämänkertaisen käyntisi Kurjenrahkan kansallispuistossa vaikuttaneen yleiseen terveydentilaasi ja hyvinvointiisi seuraavilla osaluilla?
(Vastaa jokaiseen kohtaan ja valitse se vaihtoehto, joka parhaiten kuvaa tuntemuksiasi. 5 = täysin samaa mieltä, 4 = jokseenkin samaa mieltä, 3 = ei samaa eikä eri mieltä, 2 = jokseenkin eri mieltä, 1 = täysin eri mieltä)

	täysin samaa mieltä	5	4	3	2	1	täysin eri mieltä
Sosiaalinen hyvinvointini lisääntyi (esim. työkyvyn edistyminen, ihmissuhteiden lujittuminen, yksin tai yhdessä tekemisestä nauttiminen)		☐	☐	☐	☐	☐	
Psyykinen hyvinvointini lisääntyi (esim. tyytyväisyys elämään, mielialan kohentuminen, palautuminen henkisestä uupumuksesta, uuden oppiminen)		☐	☐	☐	☐	☐	
Fyysinen hyvinvointini lisääntyi (esim. luonto-aistimuksista nauttiminen, fyysisen kunnon ylläpito, uusien taitojen omaksuminen, fyysinen hyvä olo)		☐	☐	☐	☐	☐	

17. Minkä arvoiseksi arvioisit rahassa mitattuna Kurjenrahkan kansallispuistossa kokemasi terveys- ja hyvinvointivaikutukset?
Voit esimerkiksi verrata rahallista arvoa kaupallisiin hyvinvointipalveluihin ja -tuotteisiin (kuntosalikäynti 5 €, kylpyläkäynti 2,5 tuntia 20 €, hieronta 60 min 50 €, hemmottelupäivä kylpylässä erilaisilla hoidoilla 200 €), erilaisiin kulttuuripalveluihin (elokuvissa käynti 12 €, konsertti 100 €) tai matkoihin (kotimaan matka 500 €, ulkomaanmatka 3000 €).

_____ €

18. Mistä sait tietoa Kurjenrahkan kansallispuistosta?
(voit merkitä useamman vaihtoehdon)

- Metsähallituksen luontokeskuksesta
- tuttavilta, ystävilta tai sukulaisilta
- Kurjenrahkan kansallispuiston luontoon.fi-sivuilta
- Kurjenrahkan kansallispuiston Facebook-sivuilta
- Yhteiso.luontoon.fi-sivuilta
- muilta www-sivuilta
- esitteistä tai oppaista (retkeilyopas ym.)
- TV / radio-ohjelmista tai lehtiartikkeleista
- seudun matkailutoimistosta tai matkailuinfosta
- alueen yrityksiltä (esim. ohjelmalvelut, majoitus)
- paikka on minulle entuudestaan tuttu
- muualta, mistä?

19. Tiedätkö miten Kurjenrahkan kansallispuistoon pääsee yleisiä kulkuneuvoja (joukkoliikennettä) käyttäen?

kyllä ei

20. Pysyvän asuinpaikkasi postinumero ja asuinkuntasi?

[_____] _____

21. Sukupuoli?

mies Nainen

22. Syntymävuosi?

[_____]

23. Ammatillinen koulutus? (merkitse korkein taso)

- ammattikoulu
- opistotasoinen tutkinto
- alempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
- ylempi yliopisto- tai korkeakoulututkinto
- ei ammatillista tutkintoa

KIITOKSIA VASTAUKSISTASI!
Mikäli haluat esittää muita ajatuksiasi, niin kirjoita niitä tähän.

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Uusimmat Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisut

Sarja A

- No 204 Niemi, M. & Nyman, M. 2013: Valkohäntäpeuran ekologiset ja sosiaaliset vaikutukset Tammissaaren saariston kansallispuistossa ja sen lähialueilla. 52 s.
- No 205 Niemi, M. & Nyman, M. 2013: Vitsvanshjortens ekologiska och sociala verkningar i Ekenäs skärgårds nationalpark och dess närområden. 50 s.
- No 206 Trafix oy 2013: Sipoonkorven kansallispuiston liikenneselvitys. 53 s.

Sarja B

- No 190 Sutela, J. 2013: Itäisen Suomenlahden kansallispuiston kävijätutkimus 2012. 61 s.
- No 191 Olin, K. 2013: Kevon luonnonpuiston kävijätutkimus 2013. 70 s.
- No 192 Weckman, A. 2013: Besökarundersökning i Ekenäs skärgårds nationalpark 2012. 41 s.
- No 193 Nyström, J. & Kempe, R. 2013: Kundundersökning i Ekenäs naturum 2012. 40 s.
- No 194 Korkalainen, H. 2013: Petkeljärven kansallispuiston kävijätutkimus 2011. 48 s.
- No 195 Sutela, J. 2014: Valkmusan kansallispuiston kävijätutkimus 2012. 51 s.
- No 196 Kyrönviita, M. 2014: Seitsemisen kansallispuiston kävijätutkimus 2012. 69 s.
- No 197 Isoviita, J. 2014: Liminganlahden luontokeskuksen asiakastutkimus 2013. 43 s.
- No 198 Metsähallitus 2014: Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien tilinpäätös ja toimintakertomus 2013. 69 s.
- No 199 Konttinen, T. 2014: Lauhanvuoren kansallispuiston kävijätutkimus 2012–2013. 56 s.
- No 200 Konttinen, T. 2014: Kauhanevan–Pohjankankaan kansallispuiston kävijätutkimus 2012–2013. 53 s.
- No 201 Konttinen, T. 2014: Hämeenkaan harjoitus- ja monikäyttöalueen kävijätutkimus 2012–2013. 62 s.
- No 202 Konttinen, T. 2014: Lauhanvuoren–Hämeenkaan alueen yritystutkimus 2013. 64 s.
- No 203 Metsähallitus 2014: Suojelualueiden hoidon ja käytön periaatteet. 134 s.
- No 204 Salonen, M. 2014: Kurjenrahkan kansallispuiston kävijätutkimus 2013. 66 s.

Sarja C

- No 127 Vuorinen, J., Sorakunnas, E. & Högmänder, J. 2014: Öron luontomatkailun kehittämissuunnitelma. 53 s.
- No 128 Metsähallitus 2014: Etelä-Konneveden suojelualuekokonaisuuden hoito- ja käyttösuunnitelma. 135 s.
- No 129 Konttinen, T. 2014: Lauhanvuoren–Hämeenkaan alueen luontomatkailusuunnitelma. 89 s.

ISSN-L 1235-8983
ISSN 1799-5388 (verkkajulkaisu)
ISBN 978-952-295-071-0 (pdf)

julkaisut.metsa.fi